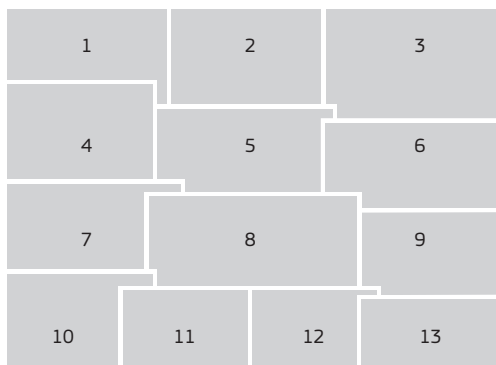

EÚ v roku 2016

Fotografia na obálke:

1. Predstavitelia EÚ, Francúzska, OSN a Slovenska pri slávnostnej ratifikácii Parížskej dohody o zmene klímy zo strany EÚ. (© Európska únia)
2. Mladí ľudia v tričkách európskeho zboru solidarity (© Európska únia)
3. Predseda Komisie na stretnutí medzi EÚ a Tureckom. (© Európska únia)
4. Záchranári pomáhajú obetiam silného zemetrasenia, ktoré zasiahlo mesto Amatrice v Taliansku. (© Associated Press)
5. Prezident Spojených štátov a predseda Komisie na spoločnej tlačovej konferencii. (© Európska únia)
6. Účastníci pietnej spomienky kladú kvety a zapalujú sviečky na pamiatku obetí teroristických útokov v Bruseli. (© Associated Press)
7. Predseda Komisie na stretnutí s výrobcami mliečnych výrobkov. (© Európska únia)
8. Predstavitelia EÚ, Kanady a Slovenska pri slávnostnom podpise dohody o strategickom partnerstve a komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi EÚ a Kanadou. (© Európska únia)
9. Zástancovia zotrvania v EÚ pred britským parlamentom. (© Associated Press)
10. Predseda vlády Slovenskej republiky, predseda Európskej rady a predseda Komisie na spoločnej tlačovej konferencii. (© Európska únia)
11. Komisárka pre hospodársku súťaž oznamuje rozhodnutie EÚ, že Írsko musí vymáhať neoprávnenú štátnu pomoc poskytnutú spoločnosti Apple. (© Európska únia)
12. Vojenský konflikt v Sýrii pokračuje. (© Associated Press)
13. Vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie a generálny tajomník NATO na spoločnej tlačovej konferencii. (© NATO/OTAN)

EÚ v roku 2016

SÚHRNNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI EURÓPSKEJ ÚNIE

Uverejnená v súlade s článkom 249 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Interaktívna verzia tejto publikácie, ktorá obsahuje odkazy na online obsah, je dostupná vo formátoch PDF, ePUB a HTML na adrese:
europa.eu/general-report/sk

EÚ v roku 2016 – Súhrnná správa o činnosti Európskej únie

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu
Informácie pre občanov
1049 Brusel
BELGICKO

EÚ v roku 2016 – Súhrnná správa o činnosti Európskej únie
bola prijatá Európskou komisiou 24. februára 2017
pod referenčným číslom COM(2017) 1289.

Print	ISBN 978-92-79-62686-9	ISSN 1725-6968	doi:10.2775/216728
PDF	ISBN 978-92-79-62652-4	ISSN 1977-3552	doi:10.2775/579001
EPUB	ISBN 978-92-79-62710-1	ISSN 1977-3552	doi:10.2775/803346
HTML		ISSN 1977-3552	doi:10.2775/176543

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2017

© Európska únia, 2017

Reprodukcia je povolená v prípade uvedenia zdroja. Pri každom použití alebo reprodukcii jednotlivých fotografií je nevyhnutné vyžiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

FOTOGRAFIE

Všetky fotografie a videozáznamy © Európska únia okrem:
obálka: copyright ako je uvedené na vnútornej strane obálky
strana 37: © Európska únia/Deutsche Messe
strana 38: © Európska únia/Deutsche Messe
strana 56: © Associated Press
strana 74: © NATO/OTAN

Obsah

PREDSLOV	6
-----------------	----------

KAPITOLA 1

NOVÝ IMPULZ PRE ZAMESTNANOSŤ, RAST A INVESTÍCIE	9
Investičný plán pre Európu	10
Pomoc malým a stredným podnikom	11
Oživenie hospodárstva EÚ	12
Nové zručnosti, lepšia ochrana a viac pracovných miest pre mladých	16
Spájanie ľudí	17
Európsky zbor solidarity	18
Hospodárska a fiškálna politika	18
Trvalá podpora pre členské štáty EÚ	19
Rozširovanie podpory za hranice EÚ	19
Rozpočet EÚ zameraný na výsledky	20

KAPITOLA 2

PREPOJENÝ DIGITÁLNY JEDNOTNÝ TRH	21
Lepší prístup k tovaru a službám	22
Vytváranie správnych podmienok	24
Maximalizácia potenciálu rastu	26

KAPITOLA 3

ODOLNÁ ENERGETICKÁ ÚNIA UPLATŇUJÚCA VÝHLADOVÚ POLITIKU V OBLASTI ZMENY KLÍMY	28
Čistá energia pre všetkých Európanov	29
Energetická bezpečnosť, solidarita a dôvera	30
Plne integrovaný trh EÚ	30
Urýchľovanie inovácií v oblasti čistej energie	31
Dekarbonizácia hospodárstva	32

KAPITOLA 4

PREHL'BYNÝ A SPRAVODLIVEJŠÍ VNÚTORNÝ TRH S POSILNENOU PRIEMYSELNOU ZÁKLADŇOU 35

Jednotný trh	36
Uľahčovanie mobility odborníkov a pracovníkov	36
Vyššia efektívnosť verejného obstarávania	36
Posilnenie priemyselnej základne EÚ	36
Ochrana duševného vlastníctva	38
Poskytovanie lepších služieb cestujúcim na železniciach	39
Skvalitnenie prístavov	39
Nenarušená hospodárska súťaž	40
Transparentnosť a boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam	41
Finančné trhy fungujúce v prospech spotrebiteľov	43
Budovanie únie kapitálových trhov	43

KAPITOLA 5

PREPRACOVANEJŠIA A SPRAVODLIVEJŠIA HOSPODÁRSKA A MENOVÁ ÚNIA 44

Kontrola štátnej pomoci a zabezpečovanie spravodlivej hospodárskej súťaže	45
Nové orgány na podporu prehĺbenia procesu	46
Banková únia	47
Finančné trhy	48
Úsilie o celkové správne fungovanie	48
Verejná konzultácia o európskom pilieri sociálnych práv	48
Nový začiatok sociálneho dialógu	49
Európa 2020, európsky semester a ľudský kapitál	50

KAPITOLA 6

PRIMERANÁ A VYVÁŽENÁ DOHODA O VOĽNOM OBCHODE S USA 51

Obchod ako hybná sila zamestnanosti a rastu	52
Na ceste k stálemu viacstrannému systému investičných súdov	53
Voľný obchod musí byť spravodlivým obchodom	53
Čo EÚ dohodla so Spojenými štátmi americkými	53
Ako EÚ rokovala so Spojenými štátmi americkými	55
Po rokovaníach	55

KAPITOLA 7

PRIESTOR SPRAVODLIVOSTI A ZÁKLADNÝCH PRÁV ZALOŽENÝ NA VZÁJOMNEJ DÔVERE 56

Riešenie bezpečnostných hrozieb v EÚ	57
Dodržiavanie zásad právneho štátu	60
Trestná justícia	60
Civilné súdnictvo	61
Základné práva a súdne systémy	62
Práva spotrebiteľov	63
Rodová rovnosť	64

Boj proti diskriminácii	64
Práva osôb so zdravotným postihnutím	65
Riešenie problematiky obchodovania s ľuďmi	65

KAPITOLA 8

SMEROM K NOVEJ POLITIKE V OBLASTI MIGRÁCIE	66
Európska migračná agenda	67
Ochrana osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu	67
Premiestňovanie a presídľovanie	68
Záchrana životov na mori a vykonávanie prístupu zameraného na „problémové oblasti“	70
Lepšia kontrola vonkajších hraníc EÚ	71
Zlepšovanie možností legálnej migrácie	72
Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín	72
Víza	72
Finančná podpora na efektívne riadenie migrácie	73

KAPITOLA 9

SILNEJŠIA POZÍCIA NA MEDZINÁRODNEJ SCÉNE	74
Susedstvo EÚ	75
Severná Amerika	77
Čína	78
Blízky východ	79
Latinská Amerika	79
Partnerstvo EÚ a Afriky	80
Migrácia	80
Ľudské práva	81
Program 2030: ciele trvalo udržateľného rozvoja	81
Medzinárodný rozvoj	82
Výskum a inovácie	82
Dôstojná práca ako súčasť globálnej agendy EÚ	82
Bezpečnosť a obrana	82
Reakcia na humanitárne krízy a mimoriadne situácie	83
Medzinárodná spolupráca	84

KAPITOLA 10

ÚNIA DEMOKRATICKEJ ZMENY	86
Európsky parlament	87
Európska rada	87
Rada Európskej únie	89
Európsky hospodársky a sociálny výbor a Európsky výbor regiónov	89
Lepšia právna regulácia	90
Monitorovanie uplatňovania právnych predpisov EÚ	91
Transparentnosť a zodpovednosť	92
Kontrola rozpočtu EÚ	92
Národné parlamenty	93
Európsky ombudsman	93
Európska iniciatíva občanov	93
Dialógy s občanmi	94

Predslov

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker prednáša v Európskom parlamente svoju správu o stave Únie za rok 2016, Štrasburg (Francúzsko) 14. septembra 2016.

Počas celého roka, v ktorom sa tak európska, ako aj svetová politická scéna zmenili oveľa viac, než si mnohí dokázali predstaviť, zostala EÚ pre svojich občanov zdrojom odolnosti, stability a dynamiky. Pozornosť sa zamerala na oblasti, ktoré majú pre Európanov najväčší význam a zmysel, a preto bolo možné bez straty drahocenného času riešiť najnaliehavejšie problémy EÚ.

Tento pokrok bolo možné dosiahnuť aj vďaka tomu, že sa v EÚ obnovil zmysel pre spolupatričnosť a obetavosť. Septembrové bratislavské vyhlásenie a bratislavský plán sa stali vyjadrením dohody všetkých prítomných 27 členských štátov na pozitívnom programe spoločných opatrení, ktoré som predstavil vo svojom prejave o stave Únie. Tento okamih, ktorý prišiel len tri mesiace po referende o členstve Spojeného kráľovstva v EÚ, bol pre členov EÚ dôležitou príležitosťou zísť sa a uprieť pohľad do budúcnosti. Európsky parlament, Rada a Komisia využili tento impulz a po prvý raz v histórii sa dohodli na [spoločnom vyhlásení o legislatívnych prioritách EÚ na rok 2017](#), ktoré tieto tri inštitúcie EÚ podpísali v decembri.

Len ak vyvinieme spoločné úsilie, dokážeme zvládnuť naše spoločné problémy a vybudovať Európsku úniu, ktorá poskytuje ochranu, ktorá zachováva európsky spôsob života, ktorá zaisťuje práva svojich občanov, ktorá sa dokáže brániť navonok i dovnútra a ktorá vie prevziať zodpovednosť.

Počas minulého roka sme na ceste k tomuto cieľu dosiahli pokrok, musíme však urobiť ešte oveľa viac. Nezamestnanosť v EÚ je v súčasnosti na najnižšej úrovni od roku 2009. Nezamestnanosť mladých ľudí sa len za posledný rok

znižila o desať percent, stále však zostáva príliš vysoká, a to najmä v tých častiach EÚ, kde si oživenie žiada viac času.

Práve z tohto dôvodu sa v roku 2016 Komisia zaviazala, že posilní systém záruky pre mladých ľudí, ktorý už pomohol deviatim miliónom mladých ľudí prijať ponuku zamestnania, vzdelávania či odbornej prípravy. S cieľom posilniť tento vývoj Komisia navrhla zvýšiť finančné prostriedky pre iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí o dve miliardy eur. Vďaka nim bude možné do roku 2020 podporiť o jeden milión mladých ľudí viac.

Pokiaľ ide o mladých ľudí v EÚ, teda o našu budúcnosť, musíme do nich investovať viac než len peniaze. Spomedzi iniciatív, ktoré odštartovali v roku 2016, mi obzvlášť prirástla k srdcu jedna – európsky zbor solidarity. Tento zbor umožní mladým ľuďom dobrovoľne sa podieľať na solidárnych činnostiach v celej EÚ, a tak pomáhať tým najzraniteľnejším osobám, rozvíjať nové zručnosti a nadväzovať nové kontakty. Ide o investíciu do našej budúcnosti. Činnosť zboru bola odštartovaná len začiatkom decembra, no už na jeho konci bolo zaregistrovaných viac ako 18 000 mladých Európanov. To znamená, že sme v dobrých rukách!

Musíme týchto mladých ľudí podporiť, a to tak, že sa postaráme o to, aby naše hospodárstvo pracovalo pre nich. To je dôvod, prečo som v septembri oznámil rozsiahle navýšenie Európskeho fondu pre strategické investície, ktoré Európska rada v decembri schválila.

Čísla hovoria samy za seba: na investície sa vo všetkých 28 členských štátoch už podarilo uvoľniť 164 miliárd EUR a na infraštruktúrne projekty sa vyčlenili finančné prostriedky vo výške 22,4 miliardy EUR.

Ide zároveň o investície, ktoré nám pomôžu udržať krok s digitalizáciou nášho hospodárstva a našej spoločnosti. Preto Komisia v roku 2016 navrhla reformu telekomunikačných trhov EÚ. Ak budeme investovať do nových sietí a služieb, vytvoríme v nadchádzajúcom desaťročí najmenej 1,3 milióna nových pracovných miest.

Solídny pokrok sme v roku 2016 dosiahli aj v oblasti migrácie. EÚ teraz disponuje komplexnou stratégiou na záchranu ľudských životov, zabezpečenie našich hraníc a aj na to, aby sme sa dokázali postarať o tých, ktorí hľadajú azyl na našich brehoch. V rekordnom čase sme zriadili európsku pohraničnú a pobrežnú stráž. V spolupráci s Tureckom sme sa usilovali dostať do praxe vyhlásenie EÚ a Turecka, aby sme pomohli rozbiť obchodný model prevádzачov a obchodníkov s ľuďmi a mohli ponúknuť bezpečné a legálne cesty do EÚ pre tých, ktorí potrebujú našu ochranu. V spolupráci s našimi africkými priateľmi sa v rámci nových partnerstiev v oblasti migrácie usilujeme riešiť základné príčiny nelegálnej migrácie. Zároveň reformujeme našu azylovú politiku s cieľom zaviesť skutočne spoločný európsky azylový systém.

EÚ, ktorá chráni, je EÚ, ktorá bráni a zaisťuje práva svojich občanov, a to tak doma, ako aj v zahraničí. Ani v uplynulom roku sa Únia neprestala zasadzovať za svoje hodnoty otvorenosti, slobody, tolerance a solidarity. To od nás zvyšok sveta ako od pozitívnej globálnej sily očakáva. V roku 2016 sme naďalej upevňovali väzby s našimi partnermi a nové obchodné partnerstvo s Kanadou je výrazom nášho odhodlania usilovať sa spolu s partnermi rovnakého zmýšľania o vytváranie príležitostí v EÚ i mimo nej.

Barbarské teroristické útoky, ku ktorým na našej pôde došlo v minulom roku, nám pripomenuli, za čo vlastne bojujeme – za európsky spôsob života. Zoči-voči tomu najhoršiemu, čo v človeku existuje, musíme zostať verní svojim hodnotám a sami sebe. Ide o obranu presvedčení, na ktorých stojí naša spoločnosť: demokracie, otvorenosti, tolerance a rozmanitosti. A zároveň o obranu nás samých pred tými, ktorí nám chcú ublížiť.

Preto je pre nás bezpečnosť najvyššou prioritou. Teroristom a zahraničným bojovníkom hrozia v celej EÚ prísne tresty, zasiahli sme proti používaniu strelných zbraní a financovaniu terorizmu, spolupracujeme s internetovými spoločnosťami v úsilí odstrániť teroristickú propagandu z internetu a bojujeme proti radikalizácii na školách a vo väzniciach v EÚ. Budeme chrániť aj naše hranice: Komisia navrhla, aby sa v prípade všetkých osôb, ktoré vstúpia na územie EÚ na účely krátkodobého pobytu, viedol záznam o tom, kedy a kde na toto územie vstúpili a kedy a kde ho opustili.

Aby sme však toto všetko dokázali, potrebujeme zachovať spolupatričnosť, ktorú 27 členských štátov EÚ spolu s jej inštitúciami prejavilo v roku 2016.

Našou ambíciou ako Európskej únie nesmie byť iba prispôbovať sa meniacemu svetu, ale ho aj formovať. Naším cieľom nie je len chrániť to, čo máme dnes, ale budovať lepšiu spoločnosť pre zajtrajšok.

Naše deti si zaslúžia takú Európu, ktorá zachová ich spôsob života. Európu, ktorá zaistí ich práva a bude ich brániť. Európu, ktorá ochraňuje. Je načas, aby sme my všetci – inštitúcie, vlády aj občania – prevzali zodpovednosť za vytvorenie takejto Európy. Spoločne.

Jean-Claude Juncker

Podpredseda Komisie Jyrki Katainen odpovedá na otázky novinárov o pokroku, ktorý sa dosiahol pri realizácii Investičného plánu pre Európu, Brusel 1. júna 2016.

„Ako predseda Komisie za svoju prvú prioritu považujem posilniť konkurencieschopnosť Európy a stimulovať investície v záujme vytvárania pracovných miest.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Nový impulz pre zamestnanosť, rast a investície

Od celosvetovej hospodárskej a finančnej krízy trpí Európska únia nízkou mierou investícií. Na to, aby sa EÚ vydala po ceste k hospodárskemu oživeniu, je potrebné spoločné a koordinované úsilie na úrovni Únie. Podpora zamestnanosti a rastu bola pre EÚ v roku 2016 najvyššou prioritou, pri ktorej plnení sa nadväzovalo na výsledky dosiahnuté v predchádzajúcom roku.

V rámci Investičného plánu pre Európu sa v celej EÚ v roku 2016 podarilo uvoľniť nové investície vo výške viac ako 163 miliárd EUR. Úspech plánu viedol k tomu, že v septembri predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker oznámil zvýšenie pôvodného cieľa plánu na úrovni 315 miliárd EUR nových investícií do roku 2020 na najmenej 500 miliárd EUR a neskôr do roku 2022 na

630 miliárd EUR. Európska rada na svojom decembrovom zasadnutí podporila návrh na predĺženie pôsobenia Európskeho fondu pre strategické investície. Komisia takisto navrhla nový európsky vonkajší investičný plán s cieľom podnietiť investície v Afrike a krajinách susediacich s EÚ, aby sa posilnili partnerstvá EÚ a aby sa dopomohlo k dosiahnutiu cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

Komisia zároveň zjednodušila postup na zisťovanie a posudzovanie makroekonomických nerovnováh a v rámci európskeho semestra (ktorý je cyklom koordinácie hospodárskych politík EÚ) sa vo väčšej miere sústredila na zamestnanosť a sociálne otázky. Takisto navrhla nový súbor odporúčaní týkajúcich

sa štrukturálnych reforiem, v ktorom vo väčšej miere zdôraznila politiky podporujúce rast, ako sú výskum a inovácie.

Oživovanie hospodárstva EÚ malo počas celého roka podporu vo forme politík v oblastiach, ako sú výskum a inovácia, regionálna politika, doprava, zamestnanosť, životné prostredie, poľnohospodárstvo a rybárstvo. Otvorenie nového [Európskeho centra investičného poradenstva](#) a pokračovanie úspešného [programu EÚ pre malé a stredné podniky](#), ako aj zvýšenie objemu finančných prostriedkov v rámci investičného plánu boli výrazom osobitného dôrazu, ktorý sa kládol na to, aby malé podniky mali lepší prístup k finančnej a technickej podpore.

Investičný plán pre Európu

Komisia spolu s Európskou investičnou bankou v roku 2015 vypracovala a začala realizovať **Investičný plán pre Európu**. Bol vytvorený **Európsky fond pre strategické investície**, do ktorého boli vložené finančné prostriedky EÚ v počiatčom objeme 21 miliárd EUR.

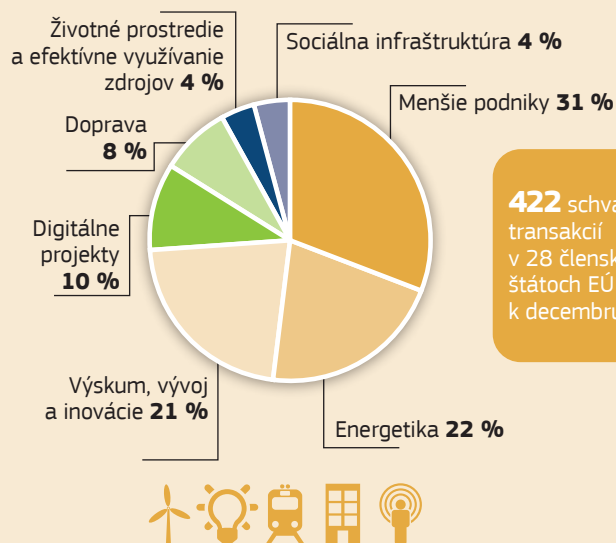

Prezident Európskej investičnej banky Werner Hoyer hovorí k Bruselskému hospodárskemu fóru 2016, Brusel 9. júna 2016.

Aj v roku 2016 fond pokračoval v nastúpenej ceste k cieľu uvoľniť do reálnej ekonomiky do polovice roka 2018 minimálne 315 miliárd EUR dodatočných investícií. Bol aktívny vo všetkých 28 členských štátoch a očakávalo sa, že k decembru 2016 podnieti investície v celkovej výške takmer 164 miliárd EUR.

Do konca roka 2016 sa v rámci fondu schválilo 175 projektov infraštruktúry, na ktoré sa použili finančné prostriedky vo výške 22,4 miliardy EUR. Okrem toho sa pre menšie spoločnosti schválilo 247 dohôd o financovaní v hodnote 8,2 miliardy EUR. Tieto dohody mali byť prínosom pre takmer 385 000 malých podnikov.

EURÓPSKY FOND PRE STRATEGICKÉ INVESTÍCIE – INVESTÍCIE PODĽA ODVETVÍ

Vzhľadom na úspech investičného plánu Komisia v septembri navrhla predĺženie jeho trvania a navýšenie finančných prostriedkov s cieľom dosiahnuť do roku 2020 investície v objeme aspoň 500 miliárd EUR. V decembri 2016 Európska rada tento návrh schválila.

Investičný plán sa stáva súčasťou reálnej ekonomiky.

EÚ posilňuje sociálny rozmer fondu v oblastiach mikrofinancovania a sociálneho podnikania. Očakáva sa, že celková výška podpory smerujúcej do týchto oblastí sa v rámci programu v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie zvýši zo 193 mil. EUR približne na jednu miliardu EUR a že sa získajú dodatočné investície vo výške okolo troch miliárd EUR. Boli podpísané dohody s viac ako 100 poskytovateľmi mikrofinancovania na podporu viac než 100 000 mikropodnikateľov v členských štátoch EÚ.

Pomoc malým a stredným podnikom

Pomoc pre malé podniky pochádza z mnohých rôznych zdrojov.

Vzhľadom na úspech Európskeho fondu pre strategické investície bola suma vyčlenená v jeho rámci pre malé podniky v júli 2016 zvýšená o ďalších 500 miliónov EUR.

Okrem investičného plánu sa v rokoch 2014 až 2020 realizuje aj program COSME, teda [program EÚ pre malé a stredné podniky](#), s rozpočtom vo výške 2,3 miliardy EUR, ktorý je určený na podporu zakladania podnikov a ich rastu. Uľahčuje spoločnostiam prístup na trhy, vytvára priaznivé podnikateľské prostredie a podporuje podnikanie. V strednodobom preskúmaní rozpočtu sa navrhlo zvýšenie rozpočtu na finančné nástroje o 200 miliónov EUR.

Ďalších 45 miliónov EUR bolo v roku 2016 použitých na pomoc malým a stredným podnikom pri hľadaní obchodných partnerov, pri pochopení právnych predpisov EÚ a získavaní prístupu k financovaniu EÚ prostredníctvom siete [Enterprise Europe Network](#). 625 účastníckych organizácií poskytlo služby približne 450 000 podnikom vo všetkých regiónoch EÚ a 35 nečlenských krajinách.

V novembri Komisia prijala [iniciatívu pre začínajúce a rozširujúce sa podniky](#), aby inovatívnym podnikateľom, ktorých je v EÚ mnoho, poskytla príležitosť stať sa svetovými lídrami. Iniciatíva spája všetky možnosti, ktoré už EÚ poskytuje, a obohacuje ich o nový dôraz na investície rizikového kapitálu, konkurzné právo, zdaňovanie a duševné vlastníctvo.

INICIATÍVA PRE ZAČÍNAJÚCE A ROZŠIRUJÚCE SA PODNIKY

Rozširujúce sa podniky v EÚ sú síce **majstrami vo vytváraní pracovných miest**, len **3 %** začínajúcich podnikov však prejdú to tejto fázy podnikania

Vytvorením správnych podmienok môžeme prispieť k tomu, že sa **zvýši počet rozširujúcich sa podnikov, a tým aj počet pracovných miest a prosperita**

Komisia sa usiluje:

zlepšiť prístup k finančným prostriedkom

odstrániť regulačné prekážky

vytvoriť nové príležitosti

Oživenie hospodárstva EÚ

Vytváranie pracovných miest a rast sa počas celého roka opierali o politiky v mnohých oblastiach, ku ktorým patria oblasti regionálnej politiky, výskumu a inovácií, dopravy, poľnohospodárstva, zamestnanosti a vzdelávania.

Komisárka Corina Crețu na návšteve v *Smart City Experience Lab*, Amsterdam (Holandsko) 22. apríla 2016.

Regionálna politika

Pokračovalo vynakladanie investícií do prioritných oblastí Únie z európskych štrukturálnych a investičných fondov s rozpočtom na obdobie rokov 2014 až 2020 vo výške 454 miliárd EUR. Regionálna politika je kľúčovým pilierom agendy EÚ pre zamestnanosť a rast, pretože tu dochádza k strategickým investíciám do kľúčových oblastí podieľajúcich sa na tvorbe rastu.

V rokoch 2014 až 2020 sa z fondov investuje 121 miliárd EUR do výskumu a inovácií, digitálnych technológií a do podpory pre malé podniky v celej EÚ.

Priamu podporu z fondov dostanú dva milióny podnikov a začínajúcich podnikov, čím sa posilní ich konkurencieschopnosť a zvýšia ich kapacity v oblasti výskumu a inovácií.

EÚ v roku 2016 zjednodušila prístup k fondom pre malé podniky a mestá. Zároveň sa zintenzívnilo využívanie finančných nástrojov a zvýšil sa počet možných kombinácií s ostatnými fondmi EÚ, najmä s Európskym fondom pre strategické investície.

V septembri bolo uverejnené [hodnotenie Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu za obdobie rokov 2007 – 2013](#). Medzi najdôležitejšie úspechy patrí prírastok hrubého domáceho produktu vo výške 2,74 EUR na každé jedno euro investované v rámci politiky súdržnosti, vytvorenie viac ako jedného milióna pracovných miest a vybudovanie 5 000 km nových ciest a 1 000 km nových železničných tratí.

Výskum a inovácie

[Horizont 2020](#) je historicky najväčší program EÚ v oblasti výskumu a inovácií, ktorý na obdobie rokov 2014 – 2020 združuje finančné prostriedky vo výške 77 miliárd EUR. Podporuje výskum na svetovej úrovni, prispieva k dosahovaniu vedúceho postavenia priemyslu EÚ a jeho cieľom je nájsť riešenia na spoločenské výzvy v oblastiach, ako je zmena klímy, energetika, zdravie a bezpečnosť.

Rozpočet zameraný na výsledky v oblasti výskumu a inovácií.

Doplnkom programu Horizont 2020 bol aj naďalej Európsky fond pre strategické investície, a to najmä vďaka tomu, že poskytoval podporu pre inovatívne malé a stredné podniky. Fond pomohol uspokojiť mimoriadny dopyt po podpore z iniciatívy [Innovfin – finančné prostriedky EÚ pre inovátorov](#), ktorú Komisia spustila v rámci programu Horizont 2020 spoločne s Európskou investičnou bankou.

Politika EÚ v oblasti výskumu a inovácií sa sústredila na tieto tri strategické ciele: otvorené inovácie, otvorená veda a otvorenosť svetu. Boli realizované prostredníctvom iniciatív na týchto troch úrovniach: posilnenie uznania výskumu a inovácií ako kľúčovej hybnej sily hospodárskeho rastu a tvorby pracovných miest (najmä prostredníctvom európskeho semestra a nástroja na podporu politík v rámci programu Horizont 2020), zlepšenie rámcových podmienok pre výskum a inovácie a pokračovanie strategického plánovania v rámci programu Horizont 2020. Medzi nové iniciatívy patril pilotný projekt [dohôd o inováciách](#), ktorý bol spustený v roku 2016 s cieľom odstraňovať prekážky pre inovácie a poskytnúť impulz rozvoju obehového hospodárstva, a takisto aj [európsky cloud pre otvorenú vedu](#). Začali sa prípravné práce na dlhodobých opatreniach zameraných na zlepšenie prostredia pre inovácie v EÚ, medzi ktoré patrí aj výzva na predkladanie nápadov v súvislosti s prípadným zriadením [Európskej rady pre inováciu](#).

Priestor pre inovácie a investície

V októbri 2016 Komisia uverejnila [Stratégiu pre Európu v oblasti kozmického priestoru](#). Jej cieľom je maximalizovať výhody vyplývajúce z programov Európskej únie v oblasti kozmického priestoru pre spoločnosť a uvoľniť potenciál tohto odvetvia na posilnenie inovácií, tvorby pracovných miest a rastu v hospodárstve EÚ. Pomôže kozmickému priemyslu EÚ udržať si postavenie svetového lídra. V stratégii sa takisto potvrdil význam tohto odvetvia pre bezpečnosť EÚ a pri posilňovaní jej úlohy ako globálneho aktéra.

Program Galileo je iniciatívou EÚ, ktorej účelom je vytvoriť špičkový globálny satelitný navigačný systém a ktorá v roku 2016 dospela k významnému míľniku, keď európska nosná raketa Ariane 5 úspešne vyniesla na obežnú dráhu ďalšie štyri satelity. V decembri 2016 bolo oznámené spustenie počiatkových služieb – navigácie, pátraciej a záchranej služby, ako aj verejnej regulovanej služby.

Udržateľný rast

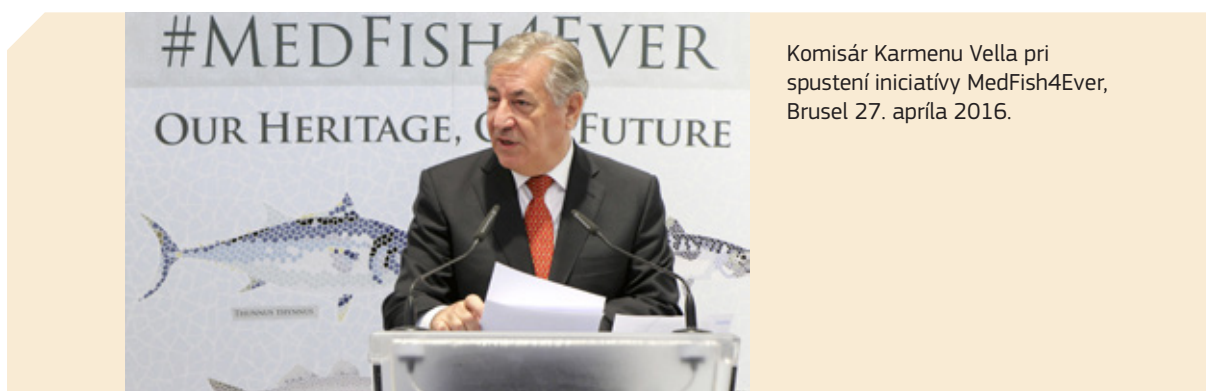
V roku 2016 dosiahla EÚ ďalší pokrok, pokiaľ ide o **balík predpisov o obehovom hospodárstve**, ktorý bol navrhnutý v roku 2015. Mnohé prírodné zdroje sú obmedzené, pričom EÚ je čistým dovozcom mnohých surovín. V záujme zabezpečenia udržateľného rastu musí využívať zdroje inteligentnejším, udržateľnejším spôsobom. Predchádzanie vzniku odpadu, optimálnejšia konštrukcia výrobkov, recyklácia, opätovné používanie a podobné opatrenia by mohli pre podniky v EÚ priniesť čisté úspory vo výške 600 miliárd EUR a zároveň znížiť celkové ročné emisie skleníkových plynov o 2 – 4 %.

V marci Komisia navrhla nariadenie, ktoré povedie k vytvoreniu vnútorného trhu s hnojivami z druhotných surovín, a tým premení problémy odpadového hospodárstva na hospodárske príležitosti. Vďaka recyklácii biologického odpadu na hnojivá vyrobené z ekologických surovín by tak mohlo vzniknúť približne 120 000 pracovných miest.

V novembri Komisia ako súčasť balíka **Čistá energia pre všetkých Európanov** prijala pracovný plán pre ekodizajn na roky 2016 – 2019. Plán pomôže pri stanovovaní požiadaviek na výroby, ktoré sú relevantné pre obehové hospodárstvo a vďaka ktorým sa zvýši trvanlivosť výrobkov a zjednodušia ich opravy, opätovné použitie a recyklácia.

Ochrana európskych morí

Odvetvie rybolovu EÚ je štvrté najväčšie na svete a ročne dodáva približne 6,4 milióna ton rýb. V odvetví rybolovu a spracovania rýb je zamestnaných viac ako 350 000 osôb. Udržateľné využívanie zdrojov európskych oceánov je jadrom rybárskej a námornej politiky Európskej únie. V novembri 2016 Komisia uverejnila návrhy na zlepšenie medzinárodnej správy oceánov. Uvádza sa v nich, ako by EÚ mohla prispieť k dosiahnutiu cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja tým, že sa zabezpečí, aby svetové oceány boli riadené rozumnejšie. V apríli 2016 komisár Karmenu Vella odštartoval iniciatívu **MedFish4Ever**, v rámci ktorej sa upozorňuje na kritický stav populácií rýb v Stredozemnom mori, kde viac ako 90 % posúdených populácií v súčasnosti trpí nadmerným výlovom.

Komisár Karmenu Vella pri spustení iniciatívy MedFish4Ever, Brusel 27. apríla 2016.

Prepájanie Európy

S cieľom prispieť k digitalizácii a dekarbonizácii dopravy predložila Komisia v júni zoznam **195 dopravných projektov**, ktoré majú získať 6,7 miliardy EUR z finančných prostriedkov EÚ v rámci **Nástroja na prepájanie Európy**. Očakáva sa, že táto investícia do roku 2030 vytvorí až 100 000 pracovných miest.

Komisárka Violeta Bulc sa zúčastňuje na predvážaní autonómnych vozidiel na výstave Innovation Expo, Amsterdam (Holandsko) 14. apríla 2016.

Vybrané projekty sa budú realizovať najmä na [základnej transeurópskej dopravnej sieti](#). Medzi príjemcami sú iniciatívy ako obnova železničného úseku Brasov – Sighisoara v Rumunsku, železničné spojenie Aveiro – Vilar Formoso v Portugalsku, rozvoj železničnej trate so štandardným rozchodom koľají v koridore Severné more – Baltské more a realizácia [programu zavádzania výskumu manažmentu letovej prevádzky jednotného európskeho neba](#). V októbri 2016 Komisia otvorila tretie kolo výziev na predkladanie návrhov v rámci Nástroja na prepájanie Európy pre dopravu a uvoľnila 1,9 miliardy EUR na financovanie kľúčových projektov v oblasti dopravy.

Zamestnanosť a rast vďaka poľnohospodárstvu

Poľnohospodárstvo v Európskej únii dodáva množstvo kvalitných potravinových výrobkov a environmentálnych verejných statkov pre občanov a prispieva ku kultúrnej a spoločenskej štruktúre vidieckych oblastí. Agropotravinársky sektor tvorí v EÚ [takmer 44 miliónov pracovných miest](#), pričom hodnota [vývozu agropotravinárskych produktov z EÚ](#) prekračuje 120 miliárd EUR ročne.

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker (v strede) sa stretáva s delegáciou výrobcov mlieka, St. Vith (Belgicko) 15. novembra 2016.

Spoločná poľnohospodárska politika má na podporu tohto úsilia vyčlenený ročný rozpočet vo výške približne 59 miliárd EUR, z ktorého sa vynakladajú prostriedky na podporu príjmov poľnohospodárskych podnikov, pre poľnohospodárov, aby mohli zabezpečovať environmentálne prínosy, a na iné činnosti s cieľom posilniť konkurencieschopnosť tohto odvetvia, efektívne využívanie zdrojov a život vo vidieckych oblastiach.

Komisári Violeta Bulc a Phil Hogan spolu so slovínským ministrom poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a potravinárstva Dejanom Židanom (vpravo) na návšteve mliečnej farmy Pustotnik, ktorá propaguje konzumáciu miestnych výrobkov, Gorenja vas-Poljane (Slovinsko) 14. júla 2016.

Ročné priame platby poľnohospodárom predstavujú základnú ochranu príjmov poľnohospodárskych podnikov proti špecifickým otrasom, ktorým je poľnohospodárstvo vystavené.

V marci 2016 Komisia [aktivovala mimoriadne opatrenia](#) na posilnenie postavenia chovateľov hospodárskych zvierat. V júli [oznámila balík opatrení](#) v hodnote 500 miliónov EUR s cieľom znížiť produkciu mlieka a podporiť výrobcov mlieka a poľnohospodárov v ďalších odvetviach chovu hospodárskych zvierat. Ďalšia pomoc bola sprístupnená pre odvetvie ovocia a zeleniny, ktoré bolo zasiahnuté ruským zákazom dovozu.

V januári Komisia zriadila [osobitnú skupinu pre poľnohospodárske trhy](#), ktorá vydáva odporúčania, ako zlepšiť fungovanie potravinového dodávateľského reťazca a ponúknuť poľnohospodárom atraktívnu perspektívu hospodárskej stability a rastu. Skupina uverejnila svoju [správu](#) v novembri. Na zlepšenie transparentnosti trhu odvetví hovädzieho, teľacieho a bravčového mäsa bolo zriadené [stredisko pre monitorovanie trhu s mäsom](#), ktoré pomáha jednotlivým subjektom interpretovať signály trhu a lepšie zvládať jeho výkyvy.

Komisár Phil Hogan uskutočnil spolu s ostatnými členmi Komisie koordinovanú kampaň určenú na riešenie necolných prekážok obchodu v tretích krajinách, v ktorých existuje potenciálny trh pre výrobky z EÚ. Výsledkom tohto úsilia bolo, že v roku 2016 sa pre určité vývozy z EÚ otvorili trhy v Číne, Kolumbii, Japonsku a Spojených štátoch. Cieľmi obchodných misií na vysokej úrovni sa stali aj sľubné nové trhy v Indonézii, Mexiku a vo Vietname.

Nové zručnosti, lepšia ochrana a viac pracovných miest pre mladých

Na podporu zlepšenia zručností 8 miliónov pracujúcich v EÚ v rokoch 2014 až 2020 je určené financovanie z prostriedkov EÚ, a to najmä prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu. Program

Komisárka Marianne Thyssen sa stretáva so študentmi strednej odbornej školy v Aténach (Grécko) 21. apríla 2016.

Erasmus+ s rozpočtom vo výške 14,7 mld. EUR poskytne viac než štyrom miliónom ľudí príležitosť študovať, absolvovať odbornú prípravu, získať skúsenosti a zapojiť sa do dobrovoľníckej činnosti v zahraničí. Program takisto poskytuje podporu činnostiam, ktoré pomáhajú členským štátom modernizovať a transformovať systémy vzdelávania a odbornej prípravy.

V máji bola spustená európska platforma na posilnenie spolupráce pri riešení problému nelegálnej práce, ktorej účelom je, aby sa nelegálna práca zmenila na legálnu. Platforma zabezpečuje sociálnu ochranu pre milióny ľudí v EÚ, ktorí doplácajú na riskantné úpravy svojich pracovnoprávných vzťahov, medzi ktoré patria aj závislé pracovné vzťahy, ktoré sa navonok javia ako samostatná zárobková činnosť.

V júni Komisia spustila **nový program v oblasti zručností pre Európu**, ktorého obsah tvorí 10 opatrení na zlepšenie kvality zručností a zvýšenie ich relevantnosti pre trh práce. K opatreniam patrí aj iniciatíva, ktorá má pomôcť dospelým osobám s nízkou kvalifikáciou zlepšiť ich gramotnosť a matematickú gramotnosť, ako aj digitálne zručnosti a/alebo im pomôcť napredovať smerom k vyššiemu sekundárnemu vzdelaniu alebo rovnocennej kvalifikácii.

S cieľom bojovať proti nezamestnanosti mladých ľudí pokračovala EÚ v podpore zavádzania záruky pre mladých ľudí v členských štátoch. Správa o pokroku uverejnená v októbri ukázala, aké výsledky dosiahla v praxi záruka pre mladých ľudí, ktorá bola spustená v roku 2013 a ktorá sa opiera o iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí, Európsky sociálny fond a vnútroštátne financovanie. Od spustenia iniciatívy v roku 2013, teda po troch rokoch, sa počet nezamestnaných mladých ľudí v EÚ znížil o 1,4 milióna. Približne deväť miliónov mladých ľudí prijalo ponuku zamestnania, stáže alebo učňovskej prípravy. V mnohých členských štátoch iniciatíva viedla k odvážnym štrukturálnym reformám a pomohla vybudovať partnerstvá medzi podnikmi a vzdelávacími inštitúciami. S cieľom zabezpečiť úplné a udržateľné vykonávanie záruky pre mladých ľudí Komisia navrhla pokračovanie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí do roku 2020 a navýšenie jej zdrojov. Komisia okrem toho oznámila, že v rámci existujúceho programu Erasmus+ sa na podporu učenia sa pracou v zahraničí zavedie nový špecializovaný dlhodobý (6 až 12-mesačný) program mobility pre učňov pod názvom ErasmusPro.

Záruka pre mladých ľudí a iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí.

Spájanie ľudí

V roku 2016 umožnil program **Erasmus+** pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport s rozpočtom vo výške 2,2 miliardy EUR študovať, absolvovať odbornú prípravu, vykonávať dobrovoľnícku činnosť alebo sa zúčastniť na mládežníckych výmenách v zahraničí približne 497 000 mladým ľuďom. Popritom umožnil asi 141 000 zamestnancom vzdelávacích inštitúcií a mládežníckych organizácií zlepšiť si schopnosti tak, že učili a poskytovali odbornú prípravu v zahraničí. V roku 2016 program vyčlenil viac ako 400 miliónov EUR z celkového rozpočtu na projekty spolupráce, medzi nimi aj na také projekty, ktorých prioritou bola podpora občianskeho uvedomenia a spoločných hodnôt slobody, tolerance a nediskriminácie prostredníctvom vzdelávania.

Európsky zbor solidarity

Činnosť európskeho zboru solidarity spustila Komisia v decembri, teda 3 mesiace po tom, ako to predseda Komisie Juncker [oznámil](#) vo svojom prejave o stave Únie. Do zboru sa môžu zaregistrovať mladí ľudia vo veku 17 až 30 rokov, ktorým sa tak otvoria nové príležitosti, ako významným spôsobom pomôcť spoločnosti v celej EÚ a zároveň získať skúsenosti a zručnosti. Účastníci môžu byť pridelení do projektu, v ktorom budú buď vykonávať dobrovoľnícku činnosť, alebo absolvujú stáž, učňovskú prípravu či získajú prácu na obdobie 2 až 12 mesiacov. Budú sa môcť zapojiť do aktivít v oblastiach, akými sú napríklad vzdelávanie, zdravotníctvo, sociálna integrácia, pomoc pri poskytovaní potravín, výstavba prístreší, podpora a integrácia migrantov a utečencov, ochrana životného prostredia a prevencia prírodných katastrof. Do konca decembra sa zaregistrovalo viac ako 18 000 osôb.

Hospodárska a fiškálna politika

Koordinácia hospodárskych politík sa v EÚ každoročne realizuje v rámci cyklu známeho ako európsky semester. Začína sa koncom každého roka uverejnením ročného prieskumu rastu a odporúčania o hospodárskej politike eurozóny. Vo februári 2016 Komisia uverejnila [správy o jednotlivých krajinách](#), v ktorých sa analyzujú hospodárske a sociálne výzvy osobitne v každom členskom štáte EÚ. Stali sa základom pre diskusiu s členskými štátmi o ich politických možnostiach pred predložením národných programov reforiem a strednodobých rozpočtových plánov v apríli. Koncom jari boli na základe týchto správ formulované [odporúčania Komisie pre jednotlivé krajiny](#).

Tieto odporúčania predstavujú usmernenia pre členské štáty o tom, ako podnietiť rast a tvorbu pracovných miest, a opätovne sa zameriavajú na reformy podporujúce rast v oblastiach, ako sú výskum a inovácie, a zároveň na zachovanie zdravých verejných financií. Keďže Cyprus opustil program makroekonomických úprav a vrátil sa do úplného rámca správy hospodárskych záležitostí, boli v tomto roku odporúčania určené aj tejto krajine.

Vo fiškálnej oblasti ukázali odporúčania, ktoré Komisia vydala v roku 2016, že Pakt stability a rastu sa dá uplatňovať s inteligentnou flexibilitou. Komisia pri posudzovaní strednodobých rozpočtových plánov členských štátov vzala do úvahy špecifickosť výdavkov spojených s neobvyklými udalosťami, nad ktorými vlády nemajú kontrolu (napríklad utečenecká kríza či boj proti terorizmu). Španielsko a Portugalsko dostali viac času na nápravu svojich nadmerných deficitov a Rada v nadväznosti na odporúčanie Komisie upustila od pokuty, ktorá mohla byť týmito dvom krajinám uložená vzhľadom na ich doterajšie fiškálne výsledky. Pokiaľ ide o nadmerné deficity, v priebehu roka sa dosiahol ďalší pokrok, vďaka ktorému sa počet členských štátov, v ktorých bol zistený [nadmerný deficit](#), znížil z 24 (na jar 2011) na šesť. V roku 2015 odstránili svoj nadmerný deficit tri členské štáty a Rada formálne uzavrela príslušné postupy pri nadmernom deficite v júni 2016.

Čo sa týka konkrétne eurozóny, Komisia vyzvala na výrazne [pozitívnejší zámer fiškálnej politiky](#) pre eurozónu ako celok, aby sa prekonalo riziko „pomalého rastu pri nízkej miere inflácie“ a aby sa podporila menová politika Európskej centrálnej banky.

Komisia takisto posúdila, či sú návrhy rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2017 v súlade s ustanoveniami Paktu stability a rastu. V niektorých prípadoch zistila, že plánované fiškálne úpravy v dostatočnej miere nezodpovedajú požiadavkám Paktu stability a rastu alebo prinajmenšom hrozí, že týmito požiadavkám nebudú vyhovávať.

Zabezpečenie zdravých verejných financií.

Pokiaľ ide o monitorovanie makroekonomických nerovnováh, Komisia dospela k záveru, že 13 členských štátov ešte stále vykazuje buď nerovnováhy, alebo dokonca nadmerné nerovnováhy. Konštatovala pokrok v riešení nerovnováh a zároveň sprehľadnila a stransparentnila uplatňovanie príslušného postupu tak, že **znižila počet kategórií nerovnováh zo šiestich na štyri** a väčší dôraz začala v rámci európskeho semestra klásť na zamestnanosť a sociálne aspekty.

Trvalá podpora pre členské štáty EÚ

V Európskom parlamente a Rade pokračovali rokovania o programe na podporu štrukturálnych reforiem, ktorý Komisia navrhla v novembri 2015.

Cyprus koncom marca 2016 úspešne dokončil svoj trojročný program makroekonomických úprav. Komisia prostredníctvom svojej **služby na podporu štrukturálnych reforiem** pokračovala v podpore cyperských orgánov pri vykonávaní administratívnych a štrukturálnych reforiem podnecujúcich rast.

V priebehu roka 2016 sa dosiahol solídny pokrok pri vykonávaní gréckeho programu, ktorého cieľom bolo vytvoriť podmienky pre obnovenie dôvery a položiť základy trvalého hospodárskeho oživenia v Grécku. Ukončené bolo prvé preskúmanie programu, čím sa umožnilo vyplatenie druhej tranže financovania z programu vo výške 10,3 miliardy EUR. Táto druhá tranža bola vyplatená v niekoľkých krokoch, pričom posledná úhrada bola schválená v októbri. Komisia podporovala prácu Euroskupiny, ktorá v máji rozhodla o opatreniach v oblasti dlhu. Tieto opatrenia sa budú realizovať postupne. Prvá diskusia o krátkodobých dlhových opatreniach sa uskutočnila začiatkom decembra. Pokiaľ ide o vykonávanie programu, značný pokrok sa dosiahol na ceste smerom k dokončeniu druhého preskúmania.

Grécku bola takisto poskytnutá ekonomická podpora z Investičného plánu pre Európu. Prvá dohoda opierajúca sa o Európsky fond pre strategické investície bola podpísaná v Grécku v máji. Na zabezpečenie dodatočných investícií pre veľmi malé, malé a stredné podniky v Grécku podpísal Európsky investičný fond pri tejto príležitosti tri dohody s gréckymi sprostredkovateľskými bankami a fondmi.

Rozširovanie podpory za hranice EÚ

Komisia prostredníctvom programov makrofinančnej pomoci poskytla podporu **Gruzínsku, Kirgizsku, Jordánsku, Tunisku a Ukrajinu**. Cieľom je pomôcť krajinám, ktoré sú geograficky, hospodársky a politicky blízke EÚ, obnoviť udržateľnú situáciu v oblasti vonkajších financií a zároveň podnietiť hospodárske úpravy a štrukturálne reformy. Tieto programy sú doplnkom k financovaniu z Medzinárodného menového fondu.

V septembri Komisia navrhla nový európsky vonkajší investičný plán, ktorý má stimulovať investície v afrických krajinách a krajinách susediacich s EÚ a prispieť k riešeniu základných príčin migrácie. Je zameraný na podporu sociálnej a hospodárskej infraštruktúry a malých podnikov, pričom kladie dôraz na vytváranie pracovných miest, a to odstraňovaním prekážok pre súkromné investovanie. S vkladom vo výške 3,35 miliardy EUR z rozpočtu EÚ a Európskeho rozvojového fondu plán podporí záruky na inovácie a podobné nástroje na podporu súkromných investícií.

Plán umožňuje uvoľniť investície v hodnote až 44 miliárd EUR. Ak členské štáty a ostatní partneri poskytnú rovnaký príspevok ako EÚ, celková suma by mohla dosiahnuť dvojnásobok, teda 88 miliárd EUR.

Rozpočet EÚ zameraný na výsledky

V roku 2016 Komisia dosiahla pokrok pri realizácii iniciatívy Rozpočet EÚ zameraný na výsledky, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa zdroje EÚ využívali v prospech občanov a aby boli pri všetkých projektoch financovaných EÚ zrejmé výhody a efektívne využívanie prostriedkov.

Prostriedky z rozpočtu EÚ sa naďalej vynakladali podľa politických priorít Komisie, medzi ktoré patrí napríklad stimulácia rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti, ako aj rýchla a efektívna reakcia na núdzové situácie.

V [databáze úspešných projektov financovaných z rozpočtu EÚ](#), ktorá je dostupná na internetovej stránke Komisie, je za rok 2016 vykázaných viac ako 1 000 projektov.

Podpredsedníčka Komisie Kristalina Georgieva (2014 – 2016) sa prihovára účastníkom konferencie na tému Rozpočet EÚ zameraný na výsledky, Brusel 27. septembra 2016.

Pri príležitosti prejavu predsedu Komisie Junckera o stave Únie v septembri predložila Komisia [preskúmanie viacročného finančného rámca v polovici obdobia](#) (2014 – 2020) spolu s balíkom legislatívnych návrhov zameraných na:

- ▶ zabezpečenie dodatočných finančných prostriedkov na efektívne riešenie migračných a bezpečnostných rizík a posilnenie hospodárskeho rastu, tvorby pracovných miest a konkurencieschopnosti,
- ▶ zvýšenie pružnosti rozpočtu EÚ a jeho schopnosti rýchlo a účinne reagovať na nepredvídané okolnosti,
- ▶ zjednodušenie finančných pravidiel, ktoré prinesie zníženie administratívneho zaťaženia príjemcov finančných prostriedkov EÚ.

KAPITOLA 2

Podpredseda Komisie Andrus Ansip (v strede) skúša na svetovom kongrese *Mobile World Congress 2016* bezdrôtovú technológiu novej generácie, Barcelona (Španielsko) 22. februára 2016.

„Musíme oveľa lepšie využívať príležitosti, ktoré nám ponúkajú digitálne technológie, ktoré nepoznajú hranice. S týmto zámerom musíme nájsť odvahu na to, aby sme odstránili vnútroštátne obmedzenia v oblasti regulácie telekomunikácií, právnych predpisov o ochrane autorských práv a údajov, správy šírenia rádiových vĺn a uplatňovania práva hospodárskej súťaže.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Prepojený digitálny jednotný trh

Účelom stratégie digitálneho jednotného trhu je odstrániť prekážky internetového predaja, v dôsledku ktorých ľudia v EÚ nemôžu využívať určitý tovar či služby. Tieto prekážky taktiež spôsobujú, že internetové spoločnosti a začínajúce podniky nemôžu v plnej miere využívať príležitosti na digitálny rast. V roku 2016 Európska komisia predložila takmer všetky svoje návrhy na dobudovanie digitálneho jednotného trhu, pričom prijatie zostávajúcich návrhov sa očakáva začiatkom roku 2017. Komisia predložila nové pravidlá, aby ľuďom a spoločnostiam pomohla kupovať a predávať výrobky a služby cez internet jednoduchšie, a načrtla plány na zabezpečenie spravodlivejšieho a transparentnejšieho online trhu. Takisto načrtla stratégiu s cieľom pomôcť priemyslu,

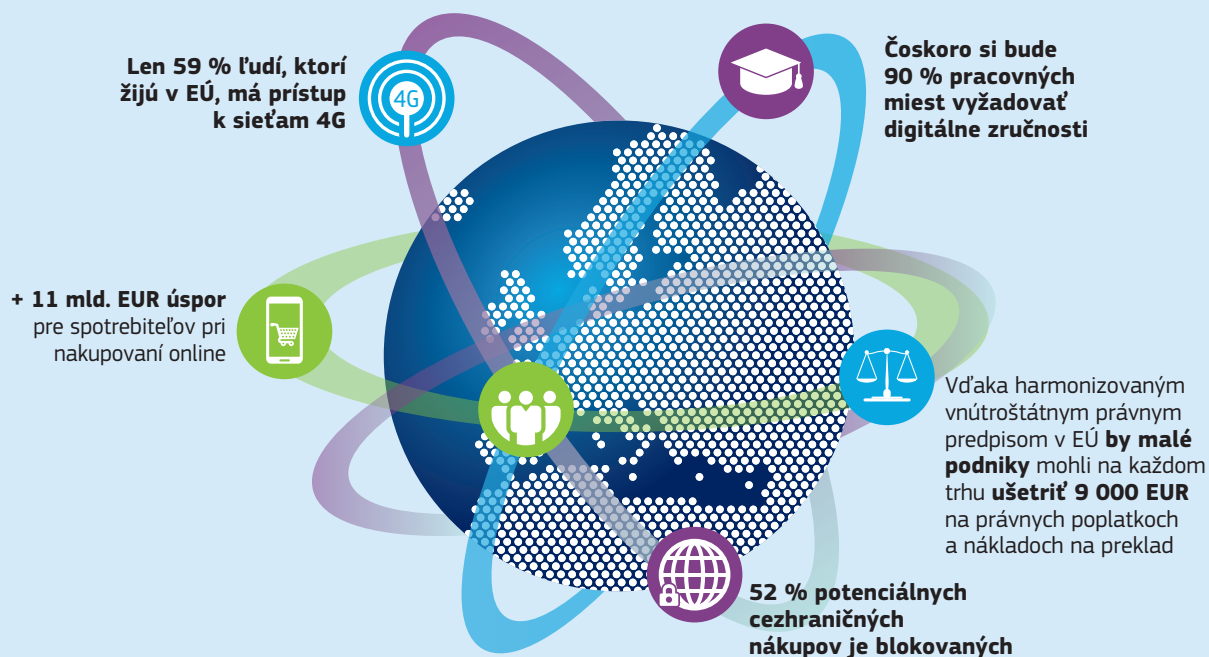
spoločnostiam, výskumným pracovníkom a verejným orgánom čo najlepšie využívať nové technológie.

V záujme zvýšenia dôvery v digitálny svet Komisia v júli odštartovala rozsiahle partnerstvo s týmto odvetvím zamerané na kybernetickú bezpečnosť. Umelci, tvorcovia a kultúrna rozmanitosť EÚ boli v centre pozornosti počas celoročných osláv 25. výročia programu EÚ MEDIA. Vďaka modernizácii pravidiel EÚ o autorských právach a audiovizuálnych pravidel EÚ sa takisto podarilo vytvoriť viac príležitostí pre inovácie a kreatívny obsah v online prostredí a naprieč hranicami.

V septembri predseda Juncker vo svojom prejave o stave Únie oznámil plán s názvom **WiFi4EU**, ktorý s finančnou podporou vo výške

120 miliónov EUR prinesie bezplatné Wi-Fi pripojenie do parkov, na námestia, do knižníc a verejných budov v mestách a obciach po celej EÚ. Komisia si okrem toho želá, aby všetky domácnosti v EÚ mali prístup k internetovému pripojeniu s rýchlosťou aspoň 100 megabitov za sekundu, ktorá môže byť zvýšená na gigabitovú rýchlosť.

PREČO POTREBUJEME JEDNOTNÝ DIGITÁLNY TRH?

Lepší prístup k tovaru a službám

Nové pravidlá elektronického obchodovania v snahe pomôcť ľuďom a spoločnostiam

V máji 2016 Komisia predstavila opatrenia, ktoré majú spotrebiteľom a spoločnostiam uľahčiť internetový nákup a predaj výrobkov a služieb v celej EÚ. Komisia [navrhla nariadenie o geografickom blokovaní](#), aby ľudia, ktorí nakupujú výrobky a služby v inom členskom štáte EÚ, neboli diskriminovaní.

Balík opatrení v oblasti elektronického obchodu: smerom k vytvoreniu jednotného trhu EÚ.

Ľudia i malé podniky sa často sťažujú, že vysoké poplatky a [problémy s doručovaním zásielok](#) im bránia v intenzívnejšom cezhraničnom predaji či nákupe v rámci EÚ. Cieľom [nariadenia](#), ktoré Komisia prijala v máji, je posilniť cenovú transparentnosť a regulačný dohľad. Na zvýšenie dôvery spotrebiteľov chce Komisia [aktualizovať nariadenie o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa](#).

Vyšetrovanie elektronického obchodovania

Komisia zozbierala dôkazy od takmer 1 800 spoločností pôsobiacich v oblasti elektronického obchodovania so spotrebiteľským tovarom a digitálnym obsahom a zanalyzovala približne 8 000 distribučných zmlúv. [Prvotné zistenia](#) v marci odhalili, že geografické blokovanie sa v elektronickom obchodovaní vyskytuje v celej EÚ, najmä v súvislosti s digitálnym obsahom. V septembri Komisia uverejnila [predbežnú správu](#), v ktorej sa potvrdil rýchly rast elektronického obchodovania v EÚ – viac ako polovica dospelých osôb v EÚ si v roku 2015 objednala tovar alebo služby cez internet. V správe sa identifikovali obchodné praktiky, ktoré môžu obmedzovať hospodársku súťaž a možnosti výberu pre spotrebiteľov. Záverečná správa sa očakáva v roku 2017.

Zjednodušenie pravidiel o DPH

Súčasný systém DPH pre cezhraničné elektronické obchodovanie je zložitý a pre členské štáty a podniky nákladný. V prípade podnikov sa priemerné ročné náklady na dodávanie tovaru do iného členského štátu odhadujú na 8 000 EUR na členský štát. Podniky z EÚ sú okrem toho v konkurenčnej nevýhode, keďže dodávatelia z krajín mimo EÚ môžu spotrebiteľom v EÚ v rámci výnimky na dovoz malých zásielok dodávať tovar, na ktorý sa nevzťahuje DPH. Zložitosť systému tiež spôsobuje, že pre členské štáty je ťažké zabezpečiť dodržiavanie súladu, pričom straty sa odhadujú na približne päť miliárd EUR ročne.

Súčasťou stratégie digitálneho jednotného trhu je aj legislatívny balík, ktorý Komisia predložila s cieľom modernizovať a zjednodušiť systém DPH pre cezhraničné elektronické obchodovanie, predovšetkým pre malé a stredné podniky. V dôsledku toho sa podniky, ktoré niečo predávajú spotrebiteľom v iných členských štátoch, nebudú musieť registrovať na účely DPH v každom členskom štáte, z ktorého pochádzajú ich zákazníci. Ďalším návrhom sa zabezpečí, aby sa na elektronické publikácie vzťahovali rovnaké znížené sadzby ako na tlačene publikácie.

Moderné pravidlá EÚ v oblasti autorských práv

Z výsledkov prieskumu Eurobarometra (služba Komisie na uskutočňovanie prieskumov verejnej mienky) vyplynulo, že v súčasnosti 73 % mladých ľudí v EÚ počúva hudbu, pozerá televízne seriály a filmy alebo hrá hry cez internet. Takmer 20 % z nich sa už pokúsilo dostať sa k službám poskytujúcim obsah v inom členskom štáte. Pre vysielateľov je však náročné uspokojiť takýto rastúci dopyt. V záujme zlepšenia výberu a prístupu k obsahu Komisia navrhla [nariadenie](#), ktorým sa má pre vysielateľov uľahčiť získavanie povolení od držiteľov práv. Nariadením sa takisto zjednodušuje prenos online programov do iných členských štátov a umožňuje zahrnutie staníc z iných krajín do spotrebiteľských balíkov.

Uvedené nariadenie takisto dopĺňa návrh novej [smernice o autorských právach](#). Navrhovaná smernica pomôže múzeám, archívom a iným inštitúciám digitalizovať a cezhranične sprístupňovať knihy a filmy, ktoré sú chránené autorským právom, ale ktoré už nie sú k dispozícii verejnosti.

Študenti a učitelia chcú využívať digitálne materiály a technológie, ale takmer štvrtina učiteľov musí vo svojej digitálnej výučbe čeliť obmedzeniam súvisiacim s autorskými právami. Navrhovaná smernica o autorských právach vzdelávacím zariadeniam umožní cezhranične používať materiály na ilustráciu výučby pomocou digitálnych nástrojov a kurzov online. Výskumným pracovníkom umožní využívať technológie [hlbkovej analýzy textu a údajov](#) na analýzu veľkých dátových súborov. Návrh smernice obsahuje aj novú povinnú výnimku v EÚ, ktorá organizáciám na ochranu kultúrneho dedičstva umožní uchovávať diela v digitálnej podobe.

Z výsledkov prieskumu Eurobarometra takisto vyplynulo, že 57 % ľudí v EÚ získava svoje online spravodajstvo zo sociálnych médií, vyhľadávačov alebo RSS agregátorov a 31 % počúva hudbu z online stránok na zdieľanie videového alebo hudobného obsahu. Digitálna éra priniesla väčšie možnosti výberu pre spotrebiteľov, širšie publikum a nové príležitosti pre držiteľov práv, tvorcov a vydavateľov, hoci pre mnohých z nich je ťažké získať spravodlivú odmenu alebo rokovať s online platformami na zdieľanie videí či iného obsahu. Cieľom navrhovanej smernice o autorských právach je vytvoriť spravodlivejší a udržateľnejší trh tým, že sa objasnia povinnosti online platforiem. Takisto sa tým posilní postavenie držiteľov práv pri rokovaní a odmeňovaní a súčasne uzná dôležitá úloha, ktorú vydavatelia tlače zohrávajú pri investovaní do kvalitného žurnalistického obsahu a jeho tvorbe.

Vytváranie správnych podmienok

Koniec roamingových poplatkov

V apríli 2016 sa znížili poplatky za volanie, posielanie esemesiek a surfovanie na internete v inom členskom štáte (roaming), takže ľudia platia len o čosi viac ako svoje vnútroštátne ceny: najviac 0,05 EUR za minútu odchádzajúcich hovorov; 0,02 EUR za odoslanú SMS a 0,05 EUR za 1 MB dát použitých na mobilných zariadeniach (uvedené ceny sú bez DPH). Od 15. júna 2017 sa ľudia žijúci v EÚ budú môcť rozlúčiť s poplatkami za roaming pri pravidelnom cestovaní v rámci Únie.

Komisia v priebehu roka predstavila viacero opatrení na dosiahnutie uvedeného, a to prostredníctvom návrhu na reguláciu [veľkoobchodných roamingových poplatkov](#) (t. j. cien, ktoré si operátori vzájomne účtujú za využívanie svojich sietí) a [pravidiel, ktoré majú zabezpečiť, aby bol koniec poplatkov za roaming prínosom pre všetkých obyvateľov EÚ](#). Všetkých cestujúcich v rámci EÚ poteší pri cestách mimo svojho domova (mimo krajiny svojho bydliska alebo krajiny, s ktorou majú stabilné väzby) možnosť platiť rovnaké ceny za volania, SMS a dáta ako doma („roam like at home“). V apríli nadobudli účinnosť nové pravidlá, ktorými sa prvýkrát v právnych predpisoch EÚ zaručuje [zásada neutrality siete](#).

Roaming: veľký deň v dlhom boji.

Širšie a kvalitnejšie internetové pripojenie

Do roku 2020 sa objem mobilnej internetovej prevádzky zvýši v porovnaní so súčasnosťou takmer osemnásobne. V roku 2016 Európska komisia stanovila hlavné legislatívne a politické iniciatívy s cieľom reagovať na tento rastúci dopyt. Vo februári [Komisia navrhla zlepšiť koordináciu rádiových frekvencií v pásme 700 MHz](#), zlepšiť prístup k mobilnému internetu a umožniť využívanie prepojených áut, poskytovania zdravotnej starostlivosti na diaľku a ďalších inovatívnych služieb na celom kontinente.

V septembri [Komisia navrhla reformu pravidiel EÚ v oblasti telekomunikácií](#) a ďalšie plány na splnenie rastúcich potrieb ľudí v EÚ v oblasti pripojiteľnosti. Komisia má tieto tri ciele:

- ▶ všetky školy, univerzity, výskumné centrá, dopravné uzly, nemocnice, verejné služby a podniky by do roku 2025 mali mať prístup ku gigabitovému pripojeniu (ktoré užívateľom umožní sťahovať a odosielať dáta rýchlosťou jeden gigabit za sekundu),
- ▶ všetky domácnosti v EÚ by do roku 2025 mali mať prístup k pripojeniu s rýchlosťou sťahovania aspoň 100 megabitov za sekundu, ktorá môže byť zvýšená na gigabity za sekundu,
- ▶ všetky mestské oblasti by do roku 2025 mali mať nepretržité pokrytie sieťou 5G, čo je piata generácia bezdrôtových komunikačných systémov. Sieť 5G by do roku 2020 mala byť dostupná aspoň v jednom veľkom meste v každom členskom štáte.

Tieto ciele možno dosiahnuť len pomocou obrovských investícií. Nový [európsky kódex elektronickej komunikácie](#) zahŕňa pravidlá, ktorými sa pre všetky spoločnosti zvyšuje príťažlivosť investícií do novej

infraštruktúry špičkovej kvality kdekoľvek v EÚ, a to na miestnej aj cezhraničnej úrovni, a zároveň sa zachováva efektívna hospodárska súťaž. Komisia takisto načrtla plán na zavedenie siete [5G](#) v celej EÚ. Predseda Juncker vo svojom prejave o stave Únie v roku 2016 predstavil [iniciatívu WiFi4EU](#), ktorá je investíciou vo výške 120 miliónov EUR zameranou na podporu prístupu k bezdrôtovému pripojeniu na verejných miestach. Bezplatné pripojenie Wi-Fi potom bude k dispozícii v parkoch, na námestiach, v knižniciach a vo verejných budovách v prospech občanov a inštitúcií s verejným poslaním.

Nutnosť spolupráce vlády a priemyslu na zlepšovaní dátovej infraštruktúry pre dopravu bola v apríli zdôraznená v [Amsterdamskom vyhlásení](#), na ktorom sa dohodli ministri dopravy všetkých 28 členských štátov EÚ. Holandské predsedníctvo Rady Európskej únie, Európska komisia, členské štáty a odvetvie dopravy sa zaviazali vypracovať pravidlá a právne predpisy, ktoré umožnia používanie autonómnych vozidiel na cestách v EÚ.

Nové audiovizuálne pravidlá EÚ pre kultúrnu rozmanitosť

V dnešnej dobe ľudia sledujú programy čoraz častejšie prostredníctvom služieb videí na požiadanie (ako napr. Netflix) a platformiem na zdieľanie videí (ako napr. YouTube), či už na svojich smartfónoch alebo spoločne na rodinnom televizore. S cieľom reagovať na túto novú realitu Komisia v máji predložila návrh na [aktualizáciu smernice o audiovizuálnych mediálnych službách](#).

Účelom nových právnych predpisov je dosiahnuť lepšiu rovnováhu pravidiel, ktoré sa v súčasnosti uplatňujú na tradičných vysielateľov, poskytovateľov služieb videí na požiadanie a na platformy na zdieľanie videí, najmä pokiaľ ide o ochranu detí. Podporí sa tým kultúrna rozmanitosť EÚ – poskytovatelia služieb videí na požiadanie budú musieť vo svojich katalógoch zabezpečiť aspoň 20 % podiel európskeho obsahu.

Platformy

V máji Komisia predstavila výsledky [komplexného posúdenia](#) sociálnej a hospodárskej úlohy platformiem, akými sú napríklad internetové trhy, vyhľadávače, platobné systémy, sociálne médiá, či internetové stránky na zdieľanie obrazového a iného obsahu. Komisia načrtla prístup k riešeniu problémov, ktoré sa zistili počas posudzovania, založený na zásadách. Ten obsahuje záväzok, aby sa porovnateľné digitálne služby riadili rovnakými alebo podobnými pravidlami. Online platformy by sa mali správať zodpovedne, a to najmä prostredníctvom dobrovoľného úsilia zo strany daného odvetvia, akým je [kódex správania na boj proti nenávisťným prejavom na internete](#).

Posilnenie kybernetickej bezpečnosti

Podľa prieskumu [Global State of Information Security Survey z roku 2017](#) sa viac než 80 % spoločností EÚ v minulom roku stretlo aspoň s jedným incidentom v oblasti kybernetickej bezpečnosti. To oslabuje dôveru v digitálny jednotný trh a jeho rast. V júli Komisia odštartovala nové [verejno-súkromné partnerstvo v oblasti kybernetickej bezpečnosti](#), aby podporila spoluprácu v raných štádiách procesu výskumu a inovácie a dospela k riešeniam v oblasti kybernetickej bezpečnosti pre rôzne odvetvia, ako sú energetika, zdravotníctvo, doprava a financie. Ide o jednu z viacerých iniciatív, ktorých cieľom je lepšie vybaviť EÚ nástrojmi na ochranu pred kybernetickými útokmi a posilniť konkurencieschopnosť odvetvia kybernetickej bezpečnosti. Tieto iniciatívy budú vychádzať z prvých celounijných pravidiel v oblasti kybernetickej bezpečnosti: zo smernice o bezpečnosti sietí a informačných systémov, ktorú [Európsky parlament a Rada prijali v júli](#).

Zlepšenie ochrany súkromia v online prostredí

V lete Komisia uskutočnila [verejnú konzultáciu](#) o revízii a aktualizácii pravidiel EÚ o súkromí v elektronickej komunikácii, ktoré spolu so všeobecným nariadením o ochrane údajov zaistia lepšiu ochranu elektronických komunikácií občanov EÚ (ako sú telefonické hovory, internetové hovory a e-maily).

Maximalizácia potenciálu rastu

Digitalizácia priemyslu EÚ

Podľa nedávnych štúdií by digitalizácia výrobkov a služieb mohla zvýšiť príjmy priemyslu EÚ v nadchádzajúcich piatich rokoch o viac než 110 miliárd EUR ročne.

V apríli Komisia predstavila plány, ako pomôcť priemyslu EÚ, malým a stredným podnikom, výskumníkom a verejným orgánom čo najlepšie využívať nové technológie. Komisia má v pláne podporiť a prepojiť existujúce vnútroštátne iniciatívy na digitalizáciu priemyslu a sústrediť investície do verejno-súkromných partnerstiev EÚ. Komisia napríklad investuje 500 miliónov EUR do celoúnijnej siete [centier pre digitálne inovácie](#), v ktorých podniky budú môcť získať poradenstvo a otestovať digitálne inovácie.

Miliardy prepojených zariadení vrátane mobilných telefónov, počítačov a snímačov by mali bezpečne a hladko komunikovať, a to bez ohľadu na ich výrobcu, technické vlastnosti alebo krajinu pôvodu. Na to potrebujú spoločný jazyk. Komisia chce [urýchliť proces stanovovania noriem](#), napríklad zameraním sa na sieť 5G, *cloud computing*, internet vecí, dátové technológie a kybernetickú bezpečnosť.

Ľudia ani podniky ešte stále naplno nevyužívajú výhody digitálnych verejných služieb, ktoré by mali byť bez problémov dostupné v celej EÚ. V [akčnom pláne pre elektronickú verejnú správu na roky 2016 – 2020](#) sa uvádza 20 opatrení na modernizáciu digitálnych verejných služieb a na to, aby sa EÚ stala lepším miestom na život, prácu a investovanie. Patrí sem zriadenie jednotnej digitálnej brány, ktorá má poskytovať užívateľsky ústretový prístup k informáciám, elektronickým postupom a poradenským službám v celej EÚ. Jej vývoju dopomôže [verejná konzultácia](#), ktorá sa uskutočnila v roku 2016.

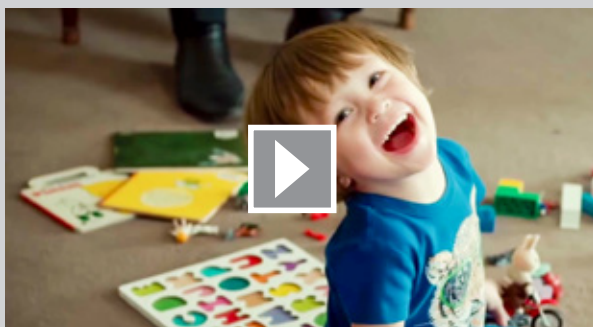
Komisia takisto predložila plán pre služby založené na cloude a prvotriednu dátovú infraštruktúru, aby sa veda, podniky a verejné služby mohli zapojiť do revolúcie veľkých dát. Komisia zriadi [európsky cloud pre otvorenú vedu](#). Vďaka tomu 1,7 milióna výskumných pracovníkov a 70 miliónov pracovníkov v oblasti vedy a techniky v EÚ získa virtuálne prostredie na uchovávanie, správu, analyzovanie a opätovné využívanie veľkého množstva výskumných údajov. Na odštartovanie tejto činnosti Komisia zabezpečí, aby všetky vedecké údaje získané v rámci programu Horizont 2020 boli od roku 2017 štandardne verejne prístupné. Cloud pre otvorenú vedu sa bude opierať o [európsku dátovú infraštruktúru](#), ktorá bude zlučovať širokopásmové siete, zariadenia na uchovávanie údajov veľkého rozsahu a výkonné superpočítače na zabezpečenie prístupu k veľkým súborom údajov uloženým v cloude a na ich spracovanie.

Digitálne zručnosti

Podľa štúdií, ktoré v roku 2016 vypracovalo Generálne riaditeľstvo Komisie pre komunikačné siete, obsah a technológie, 47 % obyvateľov EÚ nemá žiadne, resp. má len obmedzené digitálne zručnosti, hoci v blízkej budúcnosti si bude určitú úroveň digitálnych zručností vyžadovať 90 % pracovných miest, ako aj každodenný život väčšiny občanov. V rámci [nového programu v oblasti zručností pre Európu](#) Komisia vyzvala vlády členských štátov, aby zintenzívnili svoje úsilie, napríklad začlenením digitálnych zručností do všetkých úrovní vzdelávania a odbornej prípravy. V decembri bola vytvorená [koalícia pre digitálne zručnosti a pracovné miesta](#) združujúca členské štáty a aktérov z oblasti vzdelávania, zamestnanosti a priemyslu v záujme rozvoja veľkého súboru digitálnych talentov a na zabezpečenie toho, aby jednotlivci a pracovná sila v EÚ disponovali primeranými digitálnymi zručnosťami.

Podpora kultúry a kreativity EÚ v digitálnom svete

Prepojený digitálny jednotný trh vytvára obrovské príležitosti pre rast kultúrnych a kreatívnych odvetví v EÚ. V tomto meniacom sa prostredí však tieto odvetvia čelia výzvam, napríklad pri získavaní financovania. V júni Komisia spolu s Európskym investičným fondom zriadila [náštroj na poskytovanie záruk za pôžičky, ktorý disponuje prostriedkami vo výške 121 miliónov EUR](#), na podporu viac ako 10 000 malých a stredných podnikov v odvetví audiovizuálnej tvorby, festivalov, hudby, kultúrneho dedičstva, dizajnu, scénického umenia, vydavateľstva, rozhlasového vysielania a výtvarného umenia.

Program MEDIA od roku 1991 investuje do silného audiovizuálneho sektora, ktorý dokáže sprostredkovať bohatú kultúrnu rozmanitosť EÚ. Program pomáha talentom v Európskej únii rozvíjať spoluprácu prekračujúcu hranice jednotlivých krajín.

V roku 2016 sa oslavovalo 25. výročie vzniku programu Európskej únie s názvom MEDIA, ktorý je súčasťou [Kreatívnej Európy](#), ktorá je hlavným programom EÚ zameraným na kultúrne a kreatívne odvetvia. Od roku 1991 sa v rámci programu MEDIA investovalo vyše 2,4 miliardy EUR do kreativity a kultúrnej rozmanitosti v EÚ. Každoročne sa z neho podporí približne 2 000 európskych filmov, televíznych seriálov a ďalších projektov. Program MEDIA prispel k zaškoleniu vyše 20 000 producentov, režisérov a scenáristov a umožnil im prispôsobiť sa novým technológiám. Vďaka programu MEDIA získala európska kinematografia viac divákov. Podľa štúdie Komisie týkajúcej sa tohto programu pripadlo 33 % všetkých návštev kín v EÚ v roku 2014 na európske filmy, pričom v roku 2010 bol tento podiel 25 %.

Podpredseda Komisie Maroš Šefčovič, poslanec Európskeho parlamentu Giovanni La Via, predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker, francúzska ministerka životného prostredia, energetiky a morí Ségolène Royalová, generálny tajomník Organizácie Spojených národov Pan Ki-mun, predseda Európskeho parlamentu Martin Schulz, komisár Miguel Arias Cañete a štátny tajomník ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Ivan Korčok pri slávnostnej ratifikácii Parížskej dohody o zmene klímy zo strany EÚ, Štrasburg (Francúzsko) 4. októbra 2016.

„Aktuálne geopolitické udalosti nám rázne pripomenuli, že Európa je príliš závislá od dovozu palív a zemného plynu. Chcem preto uskutočniť reformu a reorganizáciu európskej energetickej politiky tak, aby sa vytvorila nová európska energetická únia.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Odolná energetická únia uplatňujúca výhľadovú politiku v oblasti zmeny klímy

EÚ vstúpila do roku 2016 so záväzkom poskytovať bezpečnú a cenovo dostupnú energiu občanom i podnikom a bojovať proti príčinám zmeny klímy vďaka svojej energetickej únii a výhľadovej politike v oblasti zmeny klímy.

Počas celého roka sa EÚ zameriavala na zachovanie politickej dynamiky naštartovanej Parížskou dohodou, ktorá z právneho hľadiska **nadobudla účinnosť** v novembri, teda 30 dní po tom, čo vďaka ratifikácii zo strany EÚ dosiahla prah potrebný na to, aby nadobudla účinnosť. V júli Komisia predložila záväzné ciele týkajúce sa emisií skleníkových plynov na obdobie rokov 2021 až 2030 pre každý členský štát v oblasti dopravy, budov, poľnohospodárstva, nakladania s odpadom, využívania pôdy a lesného

hospodárstva. Komisia tiež prezentovala Európsku stratégiu pre nízkoemisnú mobilitu a pokračovala v úsilí o riešenie problému emisií z medzinárodnej leteckej dopravy.

V novembri Komisia predložila balík Čistá energia pre všetkých Európanov, ktorý zahŕňa legislatívne návrhy v oblasti energetickej efektívnosti, obnoviteľných zdrojov energie, vnútorného trhu a správy, aby sa podporil prechod na čistú energiu a maximalizovali sa investície, tvorba pracovných miest a rast v EÚ.

Čistá energia pre všetkých Európanov

Globálny prechod na čistú energiu je už prebiehajúci a nezvratný proces a Európska únia sa mu nechce jednoducho prispôbiť, ale priamo ho viesť. Považuje to za svoju zodpovednosť voči celému svetu.

Čisté energie v roku 2015 prilákali globálne investície vo výške viac ako 300 miliárd EUR. EÚ má dobré predpoklady na využitie svojich politík v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, aby sa tento prechod stal hnacou silou zamestnanosti a rastu. Mobilizáciou prostriedkov až do výšky 177 miliárd EUR ročne z verejných a súkromných investícií od roku 2021 môže balík opatrení v oblasti čistej energie vyprodukovať až jednopercenčný nárast hrubého domáceho produktu v budúcom desaťročí a vytvoriť 900 000 nových pracovných miest.

PRECHOD NA EKOLOGICKÉ HOSPODÁRSTVO

Čistá energia prinesie rast v budúcnosti

V roku **2014** dosiahlo odvetvie energie z obnoviteľných zdrojov EÚ obrat vo výške približne **143,6 miliardy EUR**.

Zdroj: EurObserv'ER.

Spoločnosti z EÚ vlastnia **40 % všetkých patentov** v oblasti technológií na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.

Zdroj: výskumná služba Európskeho parlamentu.

2,4 milióna ľudí, ktorí žijú v EÚ, pracuje v odvetviach poskytujúcich produkty a služby v oblasti energetickej efektívnosti. Viac ako **1 milión** ľudí pracuje v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov, pričom **do roku 2020 sa tento počet môže zvýšiť o 3 milióny**.

Zdroj: Európska komisia.

Energetická efektívnosť

Najlacnejšia a najčistejšia energia je tá, ktorá sa vôbec nespotrebuje. Komisia preto v roku 2016 predložila nové a inovatívne opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti zamerané na:

- ▶ stanovenie rámca na zlepšenie energetickej efektívnosti vo všeobecnosti,
- ▶ zlepšenie energetickej hospodárnosti budov,
- ▶ zlepšenie energetickej účinnosti výrobkov (ekodizajn) a informovanie spotrebiteľov (označovanie energetickými štítkami),
- ▶ financovanie energetickej efektívnosti vďaka návrhu „inteligentného financovania inteligentných budov“.

Na podporu týchto návrhov predložila Komisia nový záväzný celounijný cieľ zvýšiť energetickú efektívnosť do roku 2030 o 30 %. Ambiciózne ciele v oblasti energetickej efektívnosti sú navrhnuté s cieľom znížiť závislosť členských štátov od dovozu energie, posilniť miestne hospodárstvo, zvýšiť konkurencieschopnosť a vytvoriť ďalšie ekologické pracovné miesta.

Svetový líder v oblasti obnoviteľných zdrojov energie

Obnoviteľné zdroje energie budú pri prechode na systém čistej energie zohrávať významnú úlohu. EÚ si stanovila cieľ spoločne dosiahnuť do roku 2030 najmenej 27-percentný podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie. Návrh novej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie poskytne investorom istotu a rovnaké podmienky hospodárskej súťaže pre všetky technológie. Návrhy Komisie sa zameriavajú na vytváranie priaznivých podmienok na rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov a na to, aby sa EÚ stala prekvitajúcim trhom pre čistú energiu. Toto odvetvie už zamestnáva viac ako milión ľudí a vytvára obrat vo výške približne 144 miliárd EUR ročne.

Medzi rokmi 2009 a 2015 klesli ceny solárnych technológií o 80 % a ceny veterných technológií o 30 až 40 %. Toto zníženie nákladov čoraz viac umožňuje spotrebiteľom samostatne si vyrábať energiu z obnoviteľných zdrojov. Vďaka revidovanej smernici budú mať spotrebiteľia rozsiahlejšie práva na výrobu vlastnej elektrickej energie, ktorú môžu spotrebovať doma alebo predať späť do siete.

Spravodlivé podmienky pre spotrebiteľov

Spotrebiteľia sú ťažiskom energetickej únie. Každodenné operácie, ako napríklad fakturácia, zmena dodávateľa a podpis novej zmluvy pri sťahovaní, budú pre spotrebiteľov jednoduchšie, rýchlejšie a presnejšie vďaka zlepšenému riadeniu digitálnych informácií o zákazníkoch. Spotrebiteľia získajú prístup k spoľahlivým a jasným informáciám o najlepších ponukách na trhu a budú môcť používať certifikované online nástroje na porovnávanie cien, aby dokázali prijímať fundované rozhodnutia.

Spotrebiteľia budú môcť ľahšie meniť dodávateľov, a to aj vďaka návrhu obmedziť používanie súvisiacich poplatkov. Priemerný rozdiel medzi štandardnou ponukou dodávateľa, ktorého práve využíva spotrebiteľ, a najlacnejšou ponukou na trhu je v EÚ viac ako 50 EUR ročne.

Ak si to spotrebiteľia budú želať, budú môcť svojho dodávateľa energie požiadať o inteligentné meradlo a využívať trhové ceny energie; nové technológie im umožnia spotrebúvať viac energie, keď je lacná, a obmedziť jej spotrebu, keď sú ceny vysoké. Spotrebiteľia tak budú mať lepšiu kontrolu nad svojimi výdavkami na energetické služby.

Energetická bezpečnosť, solidarita a dôvera

Balík pre [bezpečnosť dodávok energie](#) navrhnutý vo februári 2016 staval na pokroku, ktorý EÚ dosiahla v posledných rokoch pri udržiavaní rizík ohrozujúcich energetickú bezpečnosť v rozumných medziach. Balík sa zameriaval na plyn na základe poznatkov získaných pri plynových záťažových testoch v roku 2014, ale aj na medzivládne dohody v oblasti energetiky a na vykurovanie a chladenie.

Spoluzákonnodarcovia prijali návrh Komisie týkajúci sa medzivládnych dohôd v decembri, teda len deväť mesiacov po pôvodnom návrhu. Nové pravidlá umožnia Komisii zaručiť, aby žiadna dohoda o energii neohrozila bezpečnosť dodávok v žiadnom členskom štáte ani nenarušila fungovanie trhu EÚ s energiou.

V marci EÚ posilnila svoje vzťahy s Indiou, ktorá je významným svetovým hráčom a kľúčovým partnerom EÚ v oblasti energetiky. [Spoločné vyhlásenie o energetickej bezpečnosti](#) a boj proti zmene klímy vo veľkej miere podporujú budovanie partnerstva pre trvalú, čistú a udržateľnú energiu s jednou z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich veľkých ekonomík.

Plne integrovaný trh EÚ

Rok 2016 bol dôležitý pre projekty energetickej infraštruktúry EÚ: prostredníctvom Nástroja na prepájanie Európy sa sprístupnilo 800 miliónov EUR. Táto podpora je kľúčom k uvoľneniu dodatočných investícií potrebných na odstránenie prekážok, ktoré bránia voľnému toku energie.

Na jar boli podpísané dve dohody o grante vo výške 5,6 milióna EUR na štúdie o výstavbe plynovodu Midcat. Po vybudovaní tento plynovod prispeje k integrácii trhov s plynom na Pyrenejskom polostrove so zvyškom Európy. Navyše bolo vyčlenených 29,9 milióna EUR na výstavbu elektrického vedenia v Bulharsku dlhého 140 km, čím sa podporí prístup k sieti pre obnoviteľné zdroje energie a posilní kapacita bulharskej elektrickej rozvodnej siete.

V októbri bola uzavretá dohoda o grante vo výške 187 miliónov EUR na Balticconnector – prvý plynovod medzi Estónskom a Fínskom. Keď sa v roku 2020 spustí tok plynu, tento projekt zjednotí východné Pobaltie so zvyškom energetického trhu EÚ.

Generálny riaditeľ podniku Elering Taavi Veskimägi, vedúci oddelenia pre Nástroj na prepájanie Európy vo Výkonnej agentúre pre inovácie a siete Andreas Boschen a generálny riaditeľ spoločnosti Baltic Connector Oy Herkko Plit podpisujú dohodu o investíciách do Balticconnectora, prvého plynovodu medzi Estónskom a Fínskom, za prítomnosti predsedu vlády Estónska Taaviho Rõivasa, predsedu Európskej komisie Jeana-Clauda Junckera a predsedu vlády Fínska Juhaa Sipiläho, Brusel 21. októbra 2016.

V priebehu roka 2016 zostal kľúčovým nástrojom na dobudovanie energetickej únie Investičný plán pre Európu. Európsky fond pre strategické investície aj naďalej vytváral pracovné miesta a podnecoval investície do reálnej ekonomiky. Fond pokračoval v podpore inteligentných a progresívnych investícií do energetickej efektívnosti, obnoviteľných zdrojov energie, inovácie a modernej energetickej infraštruktúry.

Od roku 2014 do roku 2020 je k dispozícii 69 miliárd EUR z fondov politiky súdržnosti na investície podporujúce ciele energetickej únie.

Urýchľovanie inovácií v oblasti čistej energie

Na konci roka Komisia predložila svoje predstavy o urýchlí inovácií v oblasti čistej energie. V rámci tejto stratégie sa navrhuje súbor konkrétnych opatrení, aby sa urýchlili a zintenzívnili energeticky účinné a nízkouhlíkové inovačné riešenia s cieľom zlepšiť globálnu konkurencieschopnosť EÚ v tejto oblasti.

V júni sa Komisia pripojila ku globálnej iniciatíve [Mission Innovation](#) týkajúcej sa čistej energie a v mene EÚ podpísala rámcový dokument z ministerského zasadnutia o čistej energii s cieľom uľahčiť

Podpredseda Komisie Maroš Šefčovič a komisár Miguel Arias Cañete na spoločnej tlačovej konferencii k balíku návrhov v oblasti čistej energie, Brusel 30. novembra 2016.

mnohostrannú spoluprácu v oblasti inovácií. Okrem toho boli na zasadnutí ministrov energetiky krajín G20 v Číne dohodnuté viaceré akčné plány.

V roku 2016 boli vyhlásené štyri ceny Horizont na podporu inovácie a hľadanie riešení výziev v oblasti [energetických inovácií](#). Ceny dosahujú celkovú výšku 6,75 milióna EUR a sú financované z programu EÚ pre výskum a inováciu Horizont 2020. Budú odmeňovať inovačné prístupy k [integrácii solárnej energie do historických budov](#), [využívaniu energie z obnoviteľných zdrojov v nemocniciach](#), vývoju výrobkov, ktoré pomáhajú znižovať emisie [oxidu uhličitého jeho opätovným používaním](#), a [navrhnutiu najčistejšieho motora budúcnosti](#).

Na poprednom mieste programu počas celého roka boli aj naďalej vzťahy s kľúčovými energetickými partnermi EÚ. V júni sa Komisia zúčastnila na stretnutí ministrov krajín G20 o energetike v Pekingu. Bola to príležitosť na diskusiu o inováciách v oblasti energetických technológií, energii z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti, prístupe k energii a úlohe energetického systému pri vykonávaní Parížskej dohody o zmene klímy s medzinárodnými partnermi. Pri príležitosti samitu EÚ a Číny v júli bola podpísaná [dohoda o energetike medzi EÚ a Čínou](#).

Komisár Carlos Moedas (vpravo) pri prezentovaní projektu *Extreme light infrastructure* jeho riaditeľom Nicolae-Victorom Zamfirom, Măgurele (Rumunsko) 11. októbra 2016.

Dekarbonizácia hospodárstva

Napredovanie vo vykonávaní parížskej dohody o zmene klímy

V októbri 2014 sa lídri EÚ dohodli na [záväznom celi znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov v rámci celého hospodárstva aspoň o 40 % v porovnaní s úrovňami v roku 1990](#). To bol príspevok EÚ k Parížskej dohode o zmene klímy podpísanej v decembri 2015.

V apríli 2016 dosiahlo 175 strán rekord v podobe najvyššieho počtu podpisov medzinárodnej dohody v prvý deň, čím sa potvrdila globálna politická vôľa splniť sľuby formulované v Paríži.

Keďže EÚ sprostredkovala vôbec prvú právne záväznú celosvetovú dohodu o klíme a vytvorila koalíciu rozvinutých a rozvojových krajín, ktorá umožnila podpis dohody v Paríži, bolo príznačné, že rýchla ratifikácia dohody na úrovni EÚ v októbri umožnila jej globálne nadobudnutie účinnosti v novembri. Členské štáty EÚ už dohodu ratifikovali, prípadne sa ju chystajú ratifikovať, aj jednotlivo.

V novembri sa krajiny znova stretli na [konferencii OSN o klíme v Marrákeši](#) s cieľom pokračovať v práci na podrobných pravidlách vykonávania Parížskej dohody o zmene klímy. Hlavy štátov a predsedovia vlád vydali v [Marrákeši vyhlásenie](#), v ktorom vyzvali na najvyšší politický záväzok bojovať proti zmene klímy a vyslali tak správu globálnej jednoty a pretrvávajúceho odhodlania plniť ciele Parížskej dohody a prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Dosiahol sa pokrok v otázke kľúčových prvkov parížskeho balíka vrátane prístupu k financovaniu, pomoci s technológiami a rozvoja a posilňovania zručností a procesov, ktoré rozvojové krajiny potrebujú, aby mohli plniť svoje vnútroštátne plány v oblasti klímy.

Európsky parlament schválil ratifikáciu Parížskej dohody o zmene klímy.

Vykonávanie Parížskej dohody o zmene klímy v EÚ

Úsilie splniť záväzok EÚ sa začalo ešte pred konferenciou v Paríži návrhom na [revíziu systému EÚ na obchodovanie s emisiami](#), ktorý je hlavným politickým nástrojom EÚ na znižovanie emisií. Na doplnenie tohto návrhu Komisia v júli 2016 predložila [záväzné ciele v oblasti emisií skleníkových plynov pre členské štáty v období rokov 2021 – 2030](#) pre odvetvie dopravy, stavebníctva, poľnohospodárstva, odpadu a využívania pôdy a lesného hospodárstva.

Ambiciózne opatrenia v oblasti klímy vytvárajú podnikateľské príležitosti a otvárajú nové trhy pre inovácie a využívanie nízkouhlíkových technológií. Komisia [do úsilia EÚ v oblasti znižovania emisií do roku 2030 takisto začlenila využívanie pôdy a lesné hospodárstvo](#). Toto odvetvie nielen produkuje emisie skleníkových plynov, ale môže aj odstrániť oxid uhličitý z ovzdušia; lesy v EÚ každý rok absorbujú ekvivalent takmer 10 % celkových emisií skleníkových plynov v EÚ.

V júli Komisia uverejnila [Európsku stratégiu pre nízkoemisnú mobilitu](#), ktorá určuje smer vývoja celounijných opatrení týkajúcich sa vozidiel s nízkymi a nulovými emisiami a alternatívnych nízkoemisných palív. Táto stratégia načrtáva plánované iniciatívy v nadchádzajúcich rokoch a mapuje oblasti, v ktorých Komisia zvažuje rôzne možnosti.

Pokračovala práca na posilňovaní prepojenia medzi dekarbonizáciou, prechodom na obehové hospodárstvo, kvalitou ovzdušia a životným prostredím. Vykonávanie [akčného plánu pre obehové hospodárstvo](#) má potenciál znížiť ročné emisie skleníkových plynov o 2 až 4 % a už začalo prinášať výsledky. Vykonávanie [balíka opatrení pre čistejšie ovzdušie](#), ku ktorému bola v júni 2016 uzavretá medziinštitucionálna dohoda, bude významným prínosom pre boj proti zmene klímy. Okrem toho bol mobilizovaný aj Investičný plán pre Európu s cieľom pomôcť dosiahnuť prechod na zdrojovo efektívne, obehové a bezuhlíkové hospodárstvo, pričom 5 % Európskeho fondu pre strategické investície sa vyčlenilo na odvetvie životného prostredia a efektívneho využívania zdrojov.

Nadviazanie na dynamiku Parížskej dohody o zmene klímy

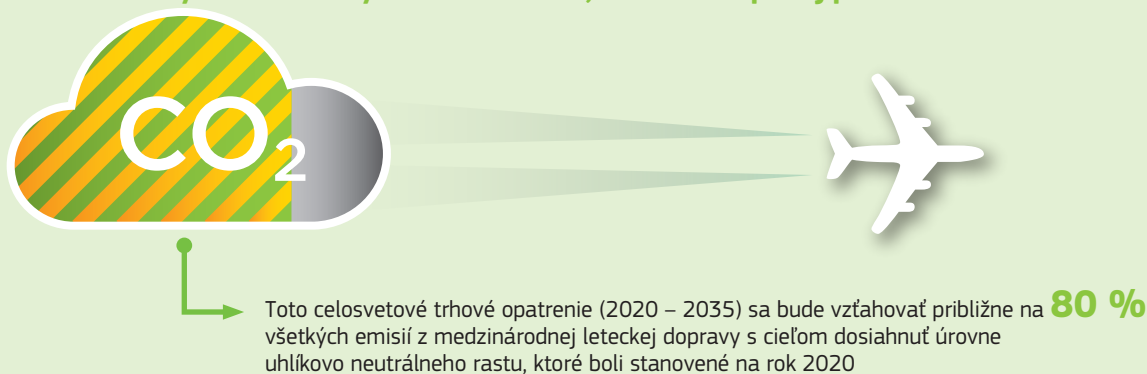
V októbri sa zmluvné strany Montrealského protokolu, ktorý bol úspešný pri postupnom vyradovaní látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu, v Kigali v Rwande dohodli, že do rozsahu jeho pôsobnosti zaradia aj kontrolu fluórovaných uhlíkovodíkových plynov používaných v chladiacich a klimatizačných systémoch. Toto je rýchly a nákladovo efektívny spôsob, ako dosiahnuť ciele Parížskej dohody o zmene klímy do roku 2020. V dôsledku zmeny prijatej v Kigali sa od rozvinutých a rozvojových krajín žiada postupne obmedziť spotrebu a výrobu fluórovaných uhlíkovodíkov, pričom rozvinuté krajiny sa majú zmobilizovať ako prvé. EÚ je celosvetovým lídrom v obmedzovaní používania fluórovaných uhlíkovodíkov. Do roku 2030 sa emisie týchto plynov v EÚ znížia v porovnaní so súčasnými úrovňami o dve tretiny.

VÔBEC PRVÁ CELOSVETOVÁ DOHODA O OBMEDZENÍ EMISIÍ Z MEDZINÁRODNEJ LETECKEJ DOPRAVY

Účasť na celosvetovom trhovom opatrení

Systém založený na veľkosti trhu, nie na zemepisnej polohe

Takisto v októbri dosiahla Medzinárodná organizácia civilného letectva s aktívnou účasťou EÚ [historickú dohodu](#) o emisiách oxidu uhličitého z medzinárodnej leteckej dopravy. Takzvané globálne trhové opatrenie má za cieľ stabilizovať emisie z medzinárodnej leteckej dopravy na úrovni roku 2020 a bude zaväzovať letecké spoločnosti, aby kompenzovali nárast svojich emisií oxidu uhličitého nad touto hranicou. Tento systém má začať fungovať v roku 2021, pričom účasť na prvej fáze bude dobrovoľná. V druhej fáze (2027 – 2035) bude účasť povinná s výnimkou krajín so slabou leteckou prevádzkou. To znamená, že v rokoch 2021 až 2035 bude vykompenzovaných približne 80 % emisií potrebných na dosiahnutie cieľa nulovej bilancie emisií uhlíka od roku 2020.

EÚ a jej členské štáty patrili k hlavným zástancam riešenia problematiky emisií skleníkových plynov v odvetví námornej dopravy. Na [októbrovom zasadnutí](#) Výboru Medzinárodnej námornej organizácie pre ochranu morského prostredia bol dohodnutý globálny a povinný systém zberu údajov o spotrebe paliva lodí. V praxi to znamená, že od roku 2019 budú musieť lode s kapacitou nad určitým limitom zhromažďovať údaje o spotrebe paliva a energetickej efektívnosti a oznamovať ich vlajkovému štátu.

Komisárka Margrethe Vestager sa prihovára novinárom po rozhodnutí Komisie, že Írsko musí vymáhať neoprávnenú štátnu pomoc vo výške až 13 miliárd EUR vyplatenú spoločnosti Apple, Brusel 29. augusta 2016.

„Náš vnútorný trh je v časoch rastúcej globalizácie najväčším plusom Európy. Chcem preto, aby budúca Komisia vychádzala zo sily nášho jednotného trhu a v každom smere plne využívala jeho potenciál.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

State aid: Ireland - Apple

Prehlbený a spravodlivejší vnútorný trh s posilnenou priemyselnou základňou

Jednotný trh je jedným z najväčších úspechov EÚ a jej najlepším aktívom v čase rastúcej globalizácie. Tým, že umožňuje voľnejší pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu, otvára nové príležitosti pre občanov, pracovníkov, podniky a spotrebiteľov, pričom vytvára pracovné miesta a rast, ktoré EÚ tak naliehavo potrebuje. Úsilie v roku 2016 pokračovalo v súlade so [stratégiou jednotného trhu](#) z roku 2015.

V marci Komisia predložila [cielenú revíziu smernice o vysielaní pracovníkov](#), ktorá sa vzťahuje na pracovníkov vyslaných zamestnávateľom, aby dočasne pracovali v inom členskom štáte. V júni sa Komisia vyjadrila k tomu, ako by sa mali existujúce právne predpisy EÚ uplatňovať na [kolaboratívne hospodárstvo](#). Medzi ďalšie aktivity patrila aj iniciatíva pre začínajúce

a rozširujúce sa podniky a [európsky profesijný preukaz](#).

V apríli nadobudli účinnosť nové pravidlá EÚ, ktoré zmenili spôsob, akým členské štáty a orgány verejnej moci mieniajú veľkú časť sumy 1,9 bilióna EUR, ktorá sa každý rok vynakladá na verejné obstarávanie.

Prioritou zostalo posilnenie priemyselnej základne EÚ. Komisia predložila legislatívne návrhy, aby zaistila, že výrobcovia automobilov budú striktne dodržiavať všetky bezpečnostné, environmentálne a výrobné požiadavky EÚ. Bola vytvorená nová skupina na vysokej úrovni pre automobilový priemysel [GEAR 2030](#) s cieľom posilniť konkurencieschopnosť automobilového priemyslu a jeho vedúce postavenie v oblasti technológií.

Bolo uverejnené [oznámenie](#), v ktorom sa objasnilo, ako môže európske oceľiarske odvetvie s pomocou EÚ prekonať svoje problémy.

Komisia pokračovala v kladení základov únie kapitálových trhov podľa akčného plánu na rok 2015.

Dôležitou prioritou v roku 2016 zostal boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Komisia v januári navrhla balík opatrení proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam vrátane dvoch legislatívnych návrhov, ktoré prijala Rada. V apríli predložila návrh o verejnom vykazovaní podľa jednotlivých krajín zo strany nadnárodných spoločností, po ktorom v októbri nasledoval veľký balík reforiem dane z príjmov právnických osôb.

Jednotný trh

V júnovom oznámení Komisia objasnila, ako sa existujúce právne predpisy EÚ uplatňujú na [kolaboratívne hospodárstvo](#), pričom sa venovala aspektom, ako sú požiadavky na prístup na trh, zodpovednosť či ochrana spotrebiteľa.

Normy znižujú náklady, podporujú inováciu, umožňujú interoperabilitu medzi rôznymi zariadeniami a službami a pomáhajú podnikom vstupovať na trhy. V júni Komisia predložila balík iniciatív s cieľom zmodernizovať a posilniť európsky systém normalizácie vzhľadom na technologický vývoj, politické priority a globálne trendy.

Uľahčovanie mobility odborníkov a pracovníkov

Jedným z cieľov stratégie jednotného trhu je umožniť občanom EÚ pracovať v ktoromkoľvek členskom štáte, pre ktorý sa rozhodnú. [Európsky profesijný preukaz](#) zjednodušuje zdĺhavé postupy, ktorým odborníci čelia ešte pred tým, ako môžu začať pracovať v inom členskom štáte. Preukaz sa v januári 2016 sprístupnil piatim povolaniam (všeobecné zdravotné sestry, fyzioterapeuti, farmaceuti, realitní agenti a horskí vodcovia), pričom v budúcnosti sa možno rozšíri aj na ďalšie.

V marci Komisia predložila [cielenú revíziu smernice o vysielaní pracovníkov](#), ktorá sa vzťahuje na pracovníkov vyslaných zamestnávateľom, aby dočasne pracovali v inom členskom štáte. Revíziou sa zavádzajú zmeny v týchto troch hlavných oblastiach: odmeňovanie vyslaných pracovníkov vrátane situácií zadávania zákaziek subdodávateľovi, pravidlá, ktoré sa vzťahujú na dočasných agentúrnych zamestnancov, a dlhodobé vysielanie.

Vyššia efektívnosť verejného obstarávania

Od apríla nové pravidlá zmenili spôsob, akým sa orgány verejnej správy v EÚ riadia pri vynakladaní veľkej časti sumy 1,9 bilióna EUR, ktorá tvorí ročný rozpočet na verejné obstarávanie. Vnútroštátne právne predpisy musia byť v súlade s [troma smernicami o verejnom obstarávaní a koncesiách](#), ktoré malým a stredným podnikom umožňujú, aby sa jednoduchšie a lacnejšie uchádzali o verejné zákazky, zabezpečovali najlepšiu hodnotu za peniaze z verejných zdrojov a rešpektovali zásady EÚ týkajúce sa transparentnosti a hospodárskej súťaže. Pravidlá takisto vytvárajú priestor, aby sa zohľadňovali environmentálne, sociálne a inovačné aspekty.

Posilnenie priemyselnej základne EÚ

V apríli Komisia navrhla [súbor opatrení](#) na podporu a prepojenie vnútroštátnych iniciatív v oblasti digitalizácie priemyslu a súvisiacich služieb a na podporu investícií.

V júni bola na úrovni EÚ zriadená platforma inteligentnej špecializácie pre modernizáciu priemyslu na podporu spolupráce medzi regiónmi, podnikateľskými klastrami, obchodnými sieťami a priemyselnými partnermi a na rozvoj ambiciózných investičných projektov, ktoré môžu mať prospech z programov EÚ, Investičného plánu pre Európu a zo súkromných finančných prostriedkov.

Zavedli sa spoľahlivejšie a realistickejšie testovacie metódy pre emisie oxidov dusíka a oxidu uhličitého z automobilov. Komisia tiež predložila legislatívne návrhy na prepracovanie systému, ktorý umožňuje uvádzanie vozidiel na trh. Cieľom navrhovaného [nariadenia](#) je zabezpečiť nezávislejšie testovanie vozidiel, zvýšiť dohľad nad vozidlami v prevádzke a posilniť dohľad EÚ.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE V EÚ

Vyššie 250 000 subjektov verejného sektora
 v EÚ vynaloží každý rok viac než
14 % hrubého domáceho produktu
 na nákup služieb, prác a dodávok

V záujme dosiahnutia integrovanejšieho jednotného trhu pre verejné obstarávanie sa Európska komisia usiluje o:

- vytvorenie a presadzovanie pravidiel otvorených, spravodlivých a konkurencieschopných verejných zákaziek,
- podporu modernizácie a profesionality verejných obstarávateľov,
- zabezpečenie rovnakých podmienok pre spoločnosti z EÚ uchádzajúce sa o verejné zákazky v rámci Únie, ako aj v zahraničí

V júli Komisia uverejnila [Európsku stratégiu pre nízkoemisnú mobilitu](#) s cieľom vypracovať celounijné opatrenia týkajúce sa vozidiel s nízkymi a nulovými emisiami a alternatívnych nízkoemisných palív.

S cieľom pomôcť automobilovému priemyslu EÚ udržať si konkurencieschopnosť tým, že dokáže čeliť výzvam budúcnosti, bola zriadená nová skupina na vysokej úrovni pre automobilový priemysel

Komisár Günther Oettinger si prezera stroj na veľtrhu v Hannoveri (Nemecko) 25. apríla 2016.

GEAR 2030, ktorá má pracovať na budúcich výzvach, akými sú automatizované riadenie, prepojené autá či vozidlá s nulovými emisiami.

Oceliarsky priemysel predstavuje 1,3 % hrubého domáceho produktu EÚ a zohráva dôležitú úlohu aj v mnohých iných priemyselných odvetviach, ako napríklad v automobilovom priemysle. Napriek značnému úsiliu inovovať ho a modernizovať sa konkurenčné postavenie EÚ na svetovom trhu s oceľou za uplynulé roky zhoršilo. Nadbytok výroby ocele v tretích krajinách, ako napríklad v Číne, vyvolal vlnu nekalých obchodných praktík, ktoré narúšajú svetový trh. V marci Komisia predložila oznámenie o závažných výzvach, ktorým toto odvetvie čelí. Komisia prijíma najrôznejšie kroky, ako napríklad ukladanie predbežných antidumpingových opatrení, zavedenie systému predbežného dohľadu nad výrobkami z ocele, poskytovanie finančných prostriedkov na podporu modernizácie oceliarskeho priemyslu a podpora vysoko kvalifikovanej pracovnej sily.

Komisárka Elżbieta Bieńkowska sa na veľtrhu v Hannoveri informuje o technológiách, ktoré vyvinul Fraunhoferov inštitút pre optiku, systémovú techniku a vyhodnocovanie obrazu, Hannover (Nemecko) 25. apríla 2016.

Ochrana duševného vlastníctva

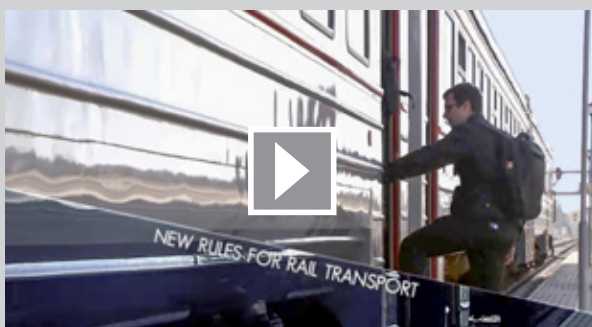
Stratégia jednotného trhu zdôraznila úlohu ochrany duševného vlastníctva pri podpore inovácie a tvorivosti, čo vytvára pracovné miesta a zlepšuje konkurencieschopnosť.

Komisia začala s hodnotením súčasného právneho rámca v oblasti presadzovania práv duševného vlastníctva. Prístup Komisie je zaistiť, aby právne opatrenia a prostriedky nápravy boli vhodné na daný účel, najmä v cezhraničnom kontexte a v online prostredí. Zameriava sa na zneužívanie na komerčnej úrovni a na prístup „sledovania toku peňazí“, aby sa nezaoberala jednotlivcami, ale odstrihla komerčne zameraných porušovateľov od tokov príjmov. V júni s podporou Komisie rozličné internetové platformy, vlastníci obchodných značiek a obchodné združenia podpísali dobrovoľnú dohodu o zastavení online predaja falšovaného tovaru.

Podniky v EÚ tiež využívajú reformu v oblasti ochranných známk, ktorá nadobudla účinnosť v marci a vďaka ktorej si podniky EÚ môžu ľahšie strážiť ochranné známky EÚ. Reforma zahŕňa nižšie náklady, moderné pravidlá podávania nových typov ochranných známk, kratší čas registrácie a silnejšie prostriedky na boj proti falšovaniu.

V novembri Komisia so silnou podporou Európskeho parlamentu a členských štátov vydala **objasnenie** určitých ustanovení smernice o biotechnológiách, v ktorom sa uvádza, že výrobky, ktoré sa získavajú v podstate biologickými procesmi, by sa nemali dať patentovať.

Poskytovanie lepších služieb cestujúcim na železniciach

Štvrtý železničný balík.

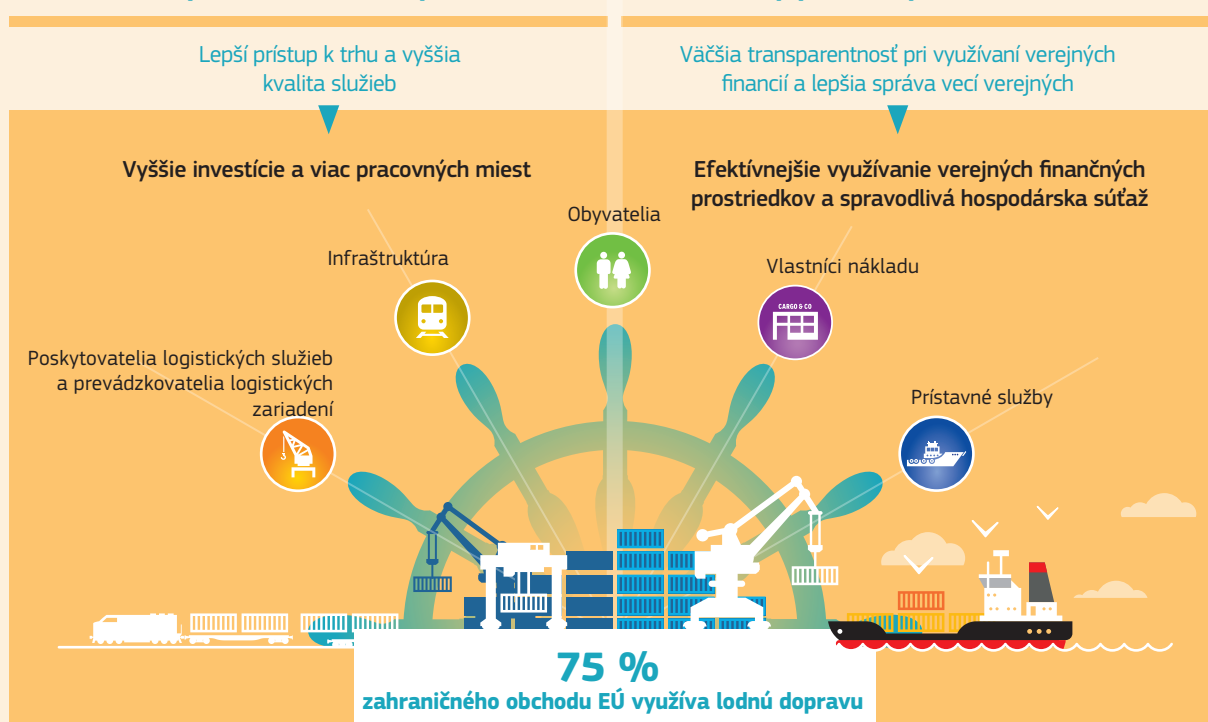
Parlament a Rada sa v apríli dohodli na opatreniach, ktoré železničiarom v EÚ prinesú viac inovácií a väčšiu konkurencieschopnosť. **Štvrtým železničným balíkom** sa postupne otvoria trhy vnútroštátnej osobnej železničnej dopravy konkurencii, čo podporí vznik nových obchodných modelov a väčší výber pre spotrebiteľov (zvýšená frekvencia, lepšie služby a nižšie ceny).

Skvalitnenie prístavov

V júni Parlament a Rada dosiahli dohodu o **spoločnom európskom rámci pre prístavy**. Nariadenie o prístavoch zaručí finančnú transparentnosť a optimálne využívanie zdrojov, čím sa vybuduje väčšia

LEPŠIE NÁMORNÉ PRÍSTAVY PRE SILNEJŠIE HOSPODÁRSTVO

Nové pravidlá umožnia využiť hospodársky potenciál 329 hlavných prístavov v EÚ a pomôžu zachovať 3 milióny pracovných miest.

dôvera investorov, zabezpečí spravodlivú hospodársku súťaž a podporia investície. Viac investícií prinesie viac pracovných miest a väčšiu prosperitu. Toto odvetvie v súčasnosti priamo zamestnáva 469 000 ľudí a pomáha udržiavať tri milióny pracovných miest. Spomínané nariadenie zabezpečí kvalitné služby v prístavoch EÚ a poskytne im väčšiu autonómiu, napríklad keď si budú určovať poplatky za infraštruktúru.

Komisár Pierre Moscovici so štátnym tajomníkom holandského ministerstva financií Erikom Wiebesom na návšteve colných zariadení prístavu Rotterdam (Holandsko) 31. mája 2016.

Nenarušená hospodárska súťaž

Politika hospodárskej súťaže prispieva k riadne fungujúcemu jednotnému trhu, na ktorom spoločnosti súťažia v šikvnosti a kde zo zefektívnenia profitujú spotrebitelia v EÚ. Zdravé spoločnosti, ktoré musia čeliť silnej konkurencii na domácom trhu, sa dokážu najlepšie presadiť aj v globálnom meradle.

Jedným zo spôsobov, ako udržať živú konkurenciu, je boj proti kartelom. V júli Komisia rozhodla, že piati výrobcovia nákladných vozidiel 14 rokov spolupracovali pri cenotvorbe a presúvaní nákladov na dodržiavanie prísnejších emisných noriem. Dostali rekordnú pokutu vo výške 2,9 miliardy EUR.

Antitrustové pravidlá tiež zabezpečujú, aby správanie dominantného podniku nenarúšalo hospodársku súťaž na konkrétnom trhu. V priebehu roka Komisia viedla tri vyšetrovania spoločnosti Google pre údajné zneužívanie dominantného postavenia.

V roku 2016 sa vďaka dôkladnému monitorovaniu štátnej pomoci podporila konkurencieschopnosť a inovácie. Jeho cieľom bolo zabrániť tomu, aby sa verejné financie udeľovali spoločnostiam v ťažkostiach, čím sa umožnil rozvoj inovatívnejších podnikov.

Komisia uverejnila aj [oznámenie](#) týkajúce sa rozsahu kontroly verejných výdavkov ktorú v prípade štátnej pomoci vykonáva EÚ. To pomôže orgánom verejnej moci a spoločnostiam zistiť, kedy opatrenia verejnej podpory nepredstavujú štátnu pomoc, a teda nepodliehajú pravidlám o štátnej pomoci.

V januári Komisia dospela k záveru, že Belgicko porušilo pravidlá štátnej pomoci EÚ tým, že vybraným nadnárodným spoločnostiam poskytlo značné daňové výhody v hodnote minimálne 700 miliónov EUR. Znevýhodnilo tak menších konkurentov, ktorí nepôsobia na nadnárodnej úrovni. Najmenej 35 nadnárodných spoločností predovšetkým z EÚ teraz musí nezaplatené dane Belgicku vrátiť. V auguste Komisia rozhodla, že Írsko spoločnosti Apple udelilo neprimerané daňové výhody až do výšky 13 miliárd EUR, čo predstavuje značnú dotáciu, ktorá nie je k dispozícii iným podnikom. Koncom roka sa ešte vyšetrovali ďalšie tri prípady v súvislosti s daňovým zaobchádzaním spoločností McDonald's, Amazon a GDF Suez (Engie) v Luxembursku.

Jedným z účelov presadzovania práva hospodárskej súťaže zo strany Komisie je zabrániť, aby fúzie narúšali hospodársku súťaž na trhu. Prevažná väčšina fúzií oznámených v roku 2016 nepredstavovala žiadne problémy v oblasti hospodárskej súťaže a po bežnej kontrole boli schválené. Komisia sa však v máji rozhodla zakázať spoločnosti Hutchison navrhovanú akvizíciu spoločnosti Telefónica UK, lebo

mala vážne obavy, že v dôsledku prevzatia by zákazníci mobilných operátorov v Spojenom kráľovstve mali menší výber a platili by vyššie ceny a že dohoda by poškodila inovácie v sektore mobilných služieb.

Transparentnosť a boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam

V januári Komisia prijala **balík opatrení proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam**, v ktorom sa členské štáty vyzývajú, aby rozhodnejšie a koordinovanejšie zakročili proti spoločnostiam, ktoré sa snažia vyhnúť sa plateniu spravodlivo vymieraného dielu daní, a aby zaviedli medzinárodné normy proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov. Hlavné prvky návrhu sú:

- ▶ právne záväzné opatrenia na zablokovanie najbežnejších spôsobov, ktoré spoločnosti využívajú v snahe vyhnúť sa plateniu daní (návrh smernice o vyhýbaní sa daňovým povinnostiam),
- ▶ návrh o vykazovaní daňových informácií o nadnárodných spoločnostiach pôsobiacich v EÚ podľa jednotlivých krajín medzi daňovými orgánmi členských štátov (zmena smernice o administratívnej spolupráci v oblasti daní),
- ▶ odporúčanie o predchádzaní zneužívaniu daňových zmlúv,
- ▶ opatrenia na podporu dobrej správy na medzinárodnej úrovni, ako aj nový postup, vďaka ktorému EÚ bude môcť zostaviť zoznam jurisdikcií tretích krajín, ktoré sa odmietajú správať férovo.

Smernicu o vyhýbaní sa daňovým povinnostiam Rada schválila v júli. Členské štáty musia pravidlá transponovať do svojich právnych predpisov do konca roku 2018 a začať ich uplatňovať od januára 2019. Nové pravidlá o vykazovaní daňových informácií podľa jednotlivých krajín medzi daňovými orgánmi Rada schválila v marci a členské štáty ich musia transponovať do vnútroštátneho práva do polovice roka 2017.

Boli podpísané dohody s Andorrou a Monakom, podľa ktorých si od roku 2018 členské štáty EÚ a tieto dve susedné krajiny budú automaticky vymieňať informácie o finančných účtoch svojich obyvateľov.

V apríli Komisia navrhla, aby veľké nadnárodné spoločnosti pôsobiace na jednotnom trhu EÚ s obrátom nad 750 miliónov EUR zverejňovali daň z príjmov právnických osôb, ktorú platia, a to podľa jednotlivých krajín. Navrhovanými pravidlami sa zabezpečí väčšia transparentnosť zdaňovania príjmov právnických osôb a občanom sa umožní posúdiť daňové stratégie nadnárodných spoločností a ich prínos k blahobytu.

Spravodlivé zdaňovanie: Komisia predstavuje nové opatrenia proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam právnických osôb.

V apríli Komisia navyše predstavila opatrenia na modernizáciu DPH v EÚ. **Akčný plán** je prvým krokom k jednotnému priestoru EÚ v oblasti DPH zameranému na riešenie podvodov, podporu podnikania a pomoc digitálnemu hospodárstvu a elektronickému obchodu.

V júli Komisia predstavila ďalšie kroky s cieľom posilniť transparentnosť daní a boj proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni. Iniciatívy sa zamerali na odstránenie existujúcich medzier v daňovom rámci, ktoré umožňujú cezhraničné zneužívanie daňového systému a nezákonné finančné toky.

Komisár Jonathan Hill (2014 – 2016) vysvetľuje v Európskom parlamente návrhy týkajúce sa daňovej transparentnosti vo verejnom sektore, Štrasburg (Francúzsko) 12. apríla 2016.

V septembri Komisia predložila „hodnotiacu tabuľku ukazovateľov“ (týkajúcich sa hospodárstva, financií, stability a dobrej správy v daňových záležitostiach) s cieľom členským štátom pomôcť určiť jurisdikcie tretích krajín, ktoré by sa v rámci zostavovania spoločného zoznamu EÚ mali preveriť prioritne. Členské štáty pri vytváraní prvého spoločného zoznamu EÚ uvádzajúceho tretie jurisdikcie, ktoré odmietajú dodržiavať medzinárodné štandardy dobrej správy v daňových záležitostiach, dosiahli značný pokrok.

Komisia v októbri prijala veľký balík reforiem dane z príjmov právnických osôb, ktorý zahŕňa tieto tri nové návrhy: vytvoriť modernejší a spravodlivejší daňový systém pre podniky, odstrániť medzery v právnych predpisoch medzi členskými štátmi EÚ a tretími krajinami a stanoviť pravidlá riešenia sporov zamerané na odstraňovanie problémov s dvojitém zdaňovaním podnikov.

Konkrétnejšie balík zahŕňal oživenie projektu **spoločného konsolidovaného základu dane z príjmu právnických osôb**, ktorý zmení spôsob, akým sa spoločnosti zdaňujú na jednotnom trhu, čím sa zabezpečí spravodlivejší a konkurencieschopnejší systém zdaňovania príjmov právnických osôb, ktorý bude priaznivejší pre rast. Spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb obsahuje aj dôležité nové prvky, aby sa zlepšili kapacity na boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a podporu rastu.

Komisia takisto navrhla **zlepšený systém riešenia sporov o dvojitém zdaňovaní v EÚ**, ktorým sa prispôbujú súčasné mechanizmy riešenia sporov, aby lepšie vyhovovali potrebám podnikov, pre ktoré dvojité zdaňovanie predstavuje zásadnú prekážku.

Balík reforiem dane z príjmov právnických osôb obsahuje aj návrh na rozšírenie už dohodnutých interných predpisov EÚ proti hybridným nesúladam na tie, ktoré sa týkajú tretích krajín.

Finančné trhy fungujúce v prospech spotrebiteľov

Finančné spoločnosti by mali na skutočne integrovanom trhu EÚ čo najviac využívať úspory z rozsahu, pričom online služby ponúkajú nové príležitosti a inovatívne riešenia.

Členské štáty mali implementovať [smernicu o hypotekárnych úveroch](#) najneskôr do marca 2016. Do konca roka smernicu v plnom rozsahu transponovalo 19 členských štátov. Novými pravidlami sa zabezpečí, aby spotrebiteľia, ktorí kupujú nehnuteľnosť alebo si berú úver, za ktorý ručia vlastným domovom, boli primerane informovaní a chránení pred rizikami. Smernica by mala podporovať hospodársku súťaž na hypotekárnych trhoch a ponúknuť nové podnikateľské príležitosti veriteľom i sprostredkovateľom, čo by malo v budúcnosti viesť k zníženiu nákladov a priniesť tak priamy úžitok spotrebiteľom.

Do septembra mali členské štáty implementovať aj [smernicu o platobných účtoch](#), ktorá všetkým spotrebiteľom dáva právo mať prístup k základným službám platobných účtov bez ohľadu na ich finančnú situáciu. Do konca roka tak urobilo iba 14 členských štátov (Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Nemecko, Estónsko, Írsko, Litva, Maďarsko, Malta, Rakúsko, Poľsko, Slovinsko, Slovensko a Spojené kráľovstvo). Francúzsko a Fínsko oznámili čiastočné transpozičné opatrenia.

Budovanie únie kapitálových trhov

Komisia pokračovala v úsilí o vybudovanie únie kapitálových trhov na základe akčného plánu pre [úniu kapitálových trhov](#) prijatého v roku 2015. Predložila oznámenie o urýchlíni vykonávania akčného plánu a vypracovaní ďalších priorít vrátane celouijného osobného dôchodkového produktu.

Prvé opatrenie nadobudlo účinnosť v apríli 2016. Investície do infraštruktúry sú vďaka nemu pre poisťovacie spoločnosti, ktoré sú dobre vybavené na poskytovanie potrebného dlhodobého financovania, atraktívnejšie.

Komisia v júli navrhla zmeny existujúcich právnych predpisov s cieľom podporiť nárast vo využívaní [európskych fondov rizikového kapitálu](#) a [európskych fondov sociálneho podnikania](#), čím sa súkromným investorom poskytne jednoduchší a atraktívnejší spôsob, ako investovať do malých a rozvíjajúcich sa podnikov.

V septembri Komisia oznámila širšiu stratégiu pre udržateľné financovanie, aby podporila investície do čistých technológií. V novembri Komisia uvoľnila spoločné investície vo výške až do 300 miliónov EUR prostredníctvom rozsiahleho celouijného fondu zastrešujúceho fondy rizikového kapitálu. Pomôže to posilniť kapacitu odvetvia rizikového kapitálu EÚ ponúkať atraktívne výnosy inštitucionálnym investorom a rozšíriť záber tohto sektora na širšiu skupinu členských štátov.

Okrem toho Komisia v novembri predložila [legislatívny návrh](#) o reštrukturalizácii podnikov a druhej šanci. Cieľom návrhu je dať čestným podnikateľom druhú šancu po tom, ako prekonal bankrot, čím sa prispeje k dynamickému podnikateľskému prostrediu a podporia inovácie.

Podpredseda Komisie Valdis Dombrovskis odpovedá na otázky na burze cenných papierov v New Yorku (Spojené štáty) 5. októbra 2016.

„Počas nasledujúcich piatich rokov chcem pokračovať v reforme našej hospodárskej a menovej únie v záujme zachovania stability našej jednotnej meny a posilnenia konvergencie hospodárskych a fiškálnych politík a politík trhu práce medzi členskými štátmi, ktoré používajú spoločnú menu.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Prepracovanejšia a spravodlivejšia hospodárska a menová únia

Hospodárska integrácia prostredníctvom zavŕšenej hospodárskej a menovej únie prináša hospodárstvu EÚ ako celku aj hospodárstvám jednotlivých členských štátov výhody vyplývajúce z rozsahu, vnútornej efektívnosti a odolnosti. To zase ponúka príležitosti na dosiahnutie hospodárskej stability, vyššieho rastu a väčšej zamestnanosti, z čoho majú priamy prospech občania EÚ. Hoci ešte existuje veľký priestor na pokrok, práca na dobudovaní hospodárskej a menovej únie v roku 2016 rýchlo napredovala vďaka mnohým iniciatívam Európskej komisie.

Medzi hlavné výzvy naďalej patrilo ďalšie znižovanie počtu osôb vystavených riziku sociálneho vylúčenia a podpora trendu klesajúcej nezamestnanosti. Hoci nezamestnanosť bola stále

privysoká, v eurozóne v novembri dosiahla sedemročné minimum na úrovni 9,8 %.

Okrem toho EÚ pokračovala v úsilí o dokončenie bankovej únie ako kľúčového stavebného prvku hospodárskej a menovej únie.

Počas roka 2016 sa dosiahol pokrok pri zefektívňovaní postupov [európskeho semestra](#), teda cyklu EÚ, ktorý slúži na koordináciu hospodárskych a fiškálnych politík. Odporúčania prijaté počas európskeho semestra 2016 poskytujú usmernenia pre všetky členské štáty a eurozónu ako celok a zameriavajú sa na presadzovanie politík a reforiem, ktoré vytvárajú viac pracovných miest, zvyšujú sociálnu spravodlivosť a konvergenciu a podnecujú

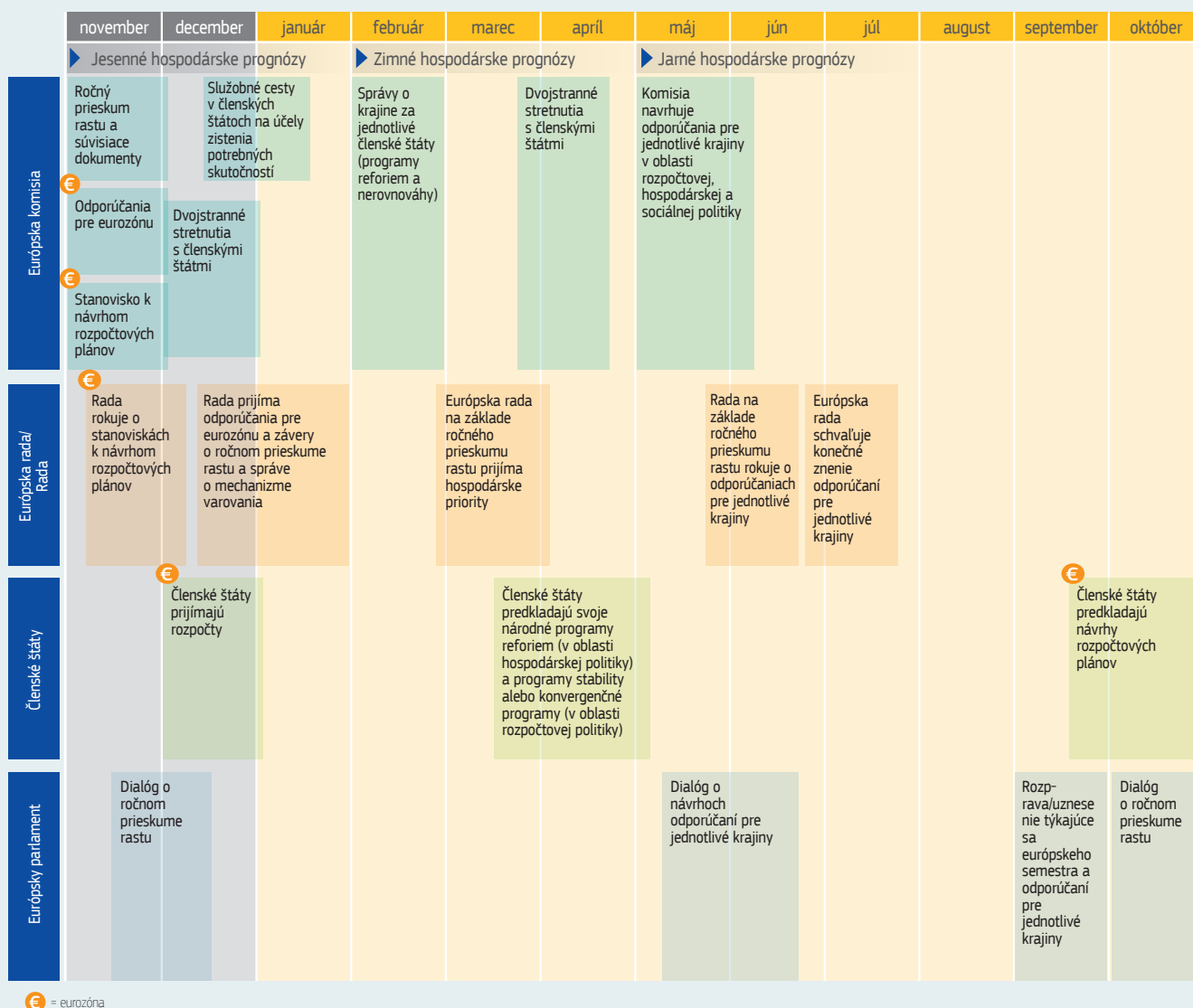
rast podporou investičných stratégií.

Cyklus európskeho semestra na rok 2017 sa začal v polovici novembra. Komisia opätovne vyzvala členské štáty, aby zdvojnásobili úsilie v súlade so zásadami „účinného trojuholníka“, ktorý pozostáva zo stimulovania investícií, z realizácie štrukturálnych reforiem a zo zabezpečovania zodpovedných fiškálnych politík, pričom by sa mal klásť dôraz na nestranný a spravodlivý vzťah medzi jednotlivcom a spoločnosťou a inkluzívnejší rast.

Kontrola štátnej pomoci a zabezpečovanie spravodlivej hospodárskej súťaže

Kontrola štátnej pomoci zohráva dôležitú úlohu pri zabezpečovaní rovnakých podmienok v rámci bankovej únie. Od začiatku finančnej krízy v roku 2008 celkovo 113 bánk v EÚ predstavujúcich asi 30 % aktív bankového systému EÚ pristúpilo po získaní verejných finančných prostriedkov k reštrukturalizácii podľa pravidiel uplatniteľných na štátnu pomoc. Členské štáty podporili banky kapitálovou injekciou vo výške 655,3 miliardy EUR (4,5 % hrubého domáceho produktu EÚ v roku 2015) a 1 293,1 miliardy EUR (alebo 9,2 % hrubého domáceho produktu) v podobe záruk a inej podpory likvidity. Pomoc im bola poskytnutá na zabezpečenie úspor občanov a zabránenie nekontrolovateľným bankrotom a následnému kolapsu bankového systému na celom kontinente. Väčšina bánk, ktoré dostali pomoc počas krízy, sa odvtedy po uskutočnení podstatnej časti svojich plánov reštrukturalizácie zotavila. Tie, ktorých obchodný model nezvratne zlyhal (42 zo 113 bánk), boli zlikvidované náležitým spôsobom.

EURÓPSKY SEMESTER: NOVÝ PRÍSTUP K ODPORÚČANIAM PRE JEDNOTLIVÉ KRAJINY

V júli Komisia uzavrela vyšetovanie kartelových dohôd v oblasti swapov kreditného derivátu a poskytovateľovi dátových služieb Markit a Medzinárodnému združeniu pre swapy a deriváty (International Swaps and Derivatives Association) uložila záväzné povinnosti. Počas desiatich rokov budú tieto dva subjekty poskytovať licencie týkajúce sa kľúčových údajov a práv duševného vlastníctva v záujme výmeny, a to za spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienok. Toto opatrenie pomôže zabezpečiť, aby obchodovanie so swapmi kreditného derivátu bolo pre investorov bezpečnejšie a lacnejšie.

Komisia v marci predbežne vyhlásila, že účinnosť nariadenia o skupinovej výnimke v poisťovníctve by sa nemala predĺžiť. Toto predbežné stanovisko bolo následne potvrdené v decembri po posúdení vplyvu. Účinnosť nariadenia sa preto skončí v marci 2017.

Podľa Európskej centrálnej banky platby kartou v roku 2014 predstavovali 46 % elektronických platieb v EÚ. Multilaterálne výmenné poplatky vychádzajúce z kolektívnej dohody bánk a ukladané maloobchodníkom za prijímanie kariet sa môžu premietnuť do vyšších cien pre spotrebiteľov. Tým sa zaoberá nariadenie o výmenných poplatkoch, ktoré nadobudlo účinnosť na konci roka 2015 a ktorým sa stanovil strop týchto poplatkov na konkurencieschopnej úrovni. Druhý súbor pravidiel podľa uvedeného nariadenia nadobudol účinnosť v júni 2016; platobné náklady sa vďaka nemu stali transparentnejšími pre maloobchodníkov a spotrebiteľov, čo im umožní prijať fundované rozhodnutie.

Komisia zároveň pokračovala v antitrustovom konaní proti multilaterálnym výmenným poplatkom dohodnutým medzi spoločnosťami Visa a MasterCard za medziregionálne transakcie, na ktoré sa nevzťahuje nariadenie o výmenných poplatkoch. Medziregionálne multilaterálne výmenné poplatky sú poplatky, ktoré obchodníci v EÚ platia za prijímanie platieb kartami vydanými mimo Európskeho hospodárskeho priestoru.

V júni Všeobecný súd potvrdil zistenia Komisie, že spoločnosť Groupement des Cartes Bancaires (ktorá riadi systém platieb kartami „CB“ vo Francúzsku) obmedzila hospodársku súťaž na francúzskom trhu vydávania kariet, lebo novým aktérom sťažila vstup na trh. Proti rozsudku Všeobecného súdu bolo podané odvolanie.

Nové orgány na podporu prehĺbenia procesu

Podpredseda Komisie Valdis Dombrovskis na stretnutí s prezidentom Európskej centrálnej banky Mariom Draghim, Brusel 8. júna 2016.

Správa hospodárskych záležitostí v EÚ bola posilnená zriadením nezávislej Európskej fiškálnej rady s poradnou funkciou. V nadväznosti na rozhodnutie Komisie z októbra 2015 a na návrh obsiahnutý v [správe piatich predsedov](#) – teda v dokumente, ktorý zostavil predseda Komisie a jeho kolegovia z Európskeho parlamentu, Európskej centrálnej banky, Euroskupiny a samitu eurozóny, začala Európska fiškálna rada vykonávať svoju činnosť v novembri 2016. Jej úlohou je hodnotiť uplatňovanie fiškálneho rámca EÚ a poskytovať Komisii poradenstvo týkajúce sa vhodných fiškálnych zámerov v eurozóne ako celku. Uvedená rada spolupracuje aj s vnútroštátnymi fiškálnymi radami členských štátov a poskytuje odborné poradenstvo na žiadosť predsedu Junckera.

Európska fiškálna rada je nezávislá a tvoria ju uznávaní odborníci, ktorí poskytujú nezávislé odborné posudky v oblastiach svojej expertízy a ktorí sú do funkcie vymenovaní po konzultáciách s členskými štátmi, vnútroštátnymi fiškálnymi radami a Európskou centrálnou bankou.

V septembri ako ďalší krok pri vykonávaní správy piatich predsedov Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny zriadili alebo určili národné rady pre produktivitu. Tieto rady by mali analyzovať vývoj a politiku v oblasti produktivity a konkurencieschopnosti a prispieť k posilneniu zodpovednosti a k vykonávaniu potrebných reforiem na vnútroštátnej úrovni. Tak budú podporovať udržateľný hospodársky rast a konvergenciu. Rady pre produktivitu budú pravidelne uverejňovať správy o svojich analýzach.

Banková únia

EÚ pokračovala v úsilí o dokončenie bankovej únie ako kľúčového stavebného prvku odolnej a dynamickej hospodárskej a menovej únie. Banková únia bola vytvorená s cieľom zabezpečiť, aby banky v eurozóne boli silnejšie a lepšie sledované. Prípadné problémy bude možné riešiť ľahšie a bez použitia peňazí daňových poplatníkov.

V januári sa podarilo úplne sfunkčniť ďalší míľnik bankovej únie – jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií. Tento mechanizmus je kľúčovým doplnkom jednotného mechanizmu dohľadu, ktorý zastrešuje Európska centrálna banka, a má viesť k integrovanejšiemu bankovému dohľadu a krízovému riadeniu v bankovej únii. Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií posilňuje odolnosť finančného systému a pomáha predchádzať budúcim krízam v bankovej únii bánk tým, že zabezpečuje, aby sa riešili účinne a včas.

Okrem toho pokračovali aj rokovania s Európskym parlamentom a Radou o treťom pilieri bankovej únie, a to o európskom systéme ochrany vkladov, ktorý vychádza z existujúcich vnútroštátnych systémov ochrany vkladov. Európsky systém ochrany vkladov financovaný bankami by predstavoval ďalšiu bezpečnostnú sieť pre sporiteľov v celej EÚ. Zlepšil by rozdelenie rizika v bankovom sektore medzi viaceré inštitúcie. Znížila by sa tak zraniteľnosť voči veľkým miestnym otrasom.

Posledný pilier bankovej únie: vytvorenie fondu na ochranu vkladov.

Súbežne s prácou na európskom systéme ochrany vkladov členské štáty uznali, že je nutné urobiť ďalšie kroky, pokiaľ ide o znižovanie a rozdeľovanie rizík vo finančnom sektore, a to s cieľom vyriešiť viaceré pretrvávajúce problémy. Komisiou navrhované pravidlá týkajúce sa celkovej schopnosti absorbovať straty sú navrhnuté tak, aby pomohli zabezpečiť, že za problémy bánk budú platiť skôr veritelia bánk ako daňovníci.

Okrem toho do konca roka 2016 väčšina členských štátov transponovala a do vnútroštátnych právnych predpisov zaviedla príslušné právne ustanovenia jednotného súboru pravidiel, čím sa v rámci bankovej únie zabezpečila ešte konzistentnejšia regulácia a kvalitný dohľad. Všetky členské štáty s výnimkou ôsmich transponovali smernicu o ozdravení a riešení krízových situácií a zaviedli tak harmonizované a vylepšené nástroje na riešenie bankových kríz, zatiaľ čo 20 členských štátov

v plnom rozsahu transponovalo aj smernicu o ochrane vkladov, čím sa zaistila ochrana úspor občanov EÚ v týchto členských štátoch.

Finančné trhy

Pre fungovanie finančného trhu sú nevyhnutné referenčné hodnoty. V júni nadobudlo účinnosť nariadenie o referenčných hodnotách, ktoré zlepšuje fungovanie a správu referenčných hodnôt a zabezpečuje, že sa s nimi nebude dať manipulovať. Nové pravidlá pomôžu chrániť investorov i spotrebiteľov.

V novembri Komisia navrhla nové pravidlá pre kľúčových aktérov na finančnom trhu s cieľom zabezpečiť, aby centrálné protistrany a vnútroštátne orgány v EÚ mali prostriedky a boli pripravené rázne konať, ak nastane krízový scenár. Centrálné protistrany vystupujú ako protistrana oboch strán transakcie v rámci finančného nástroja. Hlavným cieľom návrhu je zabezpečiť, aby sa zachovali zásadné funkcie centrálnych protistrán a zároveň sa zachovala finančná stabilita a zabránilo tomu, aby náklady na reštrukturalizáciu a riešenie problémov zlyhávajúcich centrálnych protistrán splácali daňovníci.

V tom istom mesiaci Komisia navrhla zmeny nariadenia o kapitálových požiadavkách, ktoré stanovuje prudenciálne požiadavky na inštitúcie, a smernice o kapitálových požiadavkách, v ktorej sú zakotvené pravidlá riadenia a dohľadu nad inštitúciami. Takisto navrhla zmenu smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk a nariadenia o jednotnom mechanizme riešenia krízových situácií, v ktorých sa stanovujú pravidlá ozdravovania a riešenia krízových situácií zlyhávajúcich inštitúcií a ktorými sa zriaďuje jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií. Zmeny obsahujú opatrenia, ktoré posilnia odolnosť bankového sektora EÚ, a tým zvýšia dôveru trhov v tento sektor.

Úsilie o celkové správne fungovanie

Pokiaľ ide o regulačný rámec EÚ pre finančné služby, Komisia v priebehu roka oznámila činnosti nadväzujúce na hlavné zistenia a ďalšie kroky vyplývajúce z výzvy na predloženie dôkazov. Cieľom tejto iniciatívy je získať spätnú väzbu od zainteresovaných strán a posúdiť kumulatívny vplyv a interakciu súčasných finančných pravidiel. Komisia sa okrem iného plánuje zamerať na odstránenie zbytočných regulačných prekážok pre bankové úvery a financovanie malých a stredných podnikov a na posilnenie primeranosti pravidiel v sektore bankovníctva, trhov s derivátmi, správy poistného majetku a úverového ratingu. Ostatné opatrenia, z ktorých niektoré už boli navrhnuté, povedú k zníženiu zbytočného regulačného zaťaženia, ako napríklad požiadavky na podávanie správ orgánom dohľadu a požiadavky na zverejňovanie, ktorými sa musí riadiť finančný sektor EÚ. Komisia má v úmysle prijať konzistentnejšie a progresívnejšie pravidlá a riešiť nejednotné interakcie a medzery v regulačnom rámci EÚ.

Verejná konzultácia o európskom pilieri sociálnych práv

V marci Komisia predložila prvý predbežný náčrt budúceho európskeho piliera sociálnych práv. Predseda Juncker v [prejave o stave Únie](#) v septembri 2015 uviedol: „Musíme zintenzívniť snahu o vybudovanie spravodlivého a skutočne celoeurópskeho trhu práce (...) V rámci tohto úsilia budem presadzovať vytvorenie európskeho piliera sociálnych práv, ktorý by zohľadňoval meniacu sa realitu európskej spoločnosti a sveta práce a ktorý by slúžil ako usmernenie pre obnovenú konvergenciu v eurozóne.“ V prejave v roku 2016 predseda Juncker opäť potvrdil svoj záväzok pracovať na európskom pilieri sociálnych práv a povedal, že EÚ sa nespráva dosť sociálne a že Komisia sa bude aj naďalej s vervou a entuziazmom usilovať, aby sa to zmenilo.

V rámci piliera sa identifikuje niekoľko základných zásad v oblasti prístupu k zamestnaniu, pracovných podmienok a sociálnej ochrany, pričom ťažiskom budú nové výzvy, akými sú starnutie obyvateľstva, globalizácia, technologické zmeny a sociálne rozdiely v hospodárskej a menovej únii.

EURÓPSKY PILIER SOCIÁLNYCH PRÁV: TRI PRIORITY

V priebehu roku 2016 Komisia diskutovala s ostatnými inštitúciami EÚ a s vnútroštátnymi orgánmi, so sociálnymi partnermi, zástupcami občianskej spoločnosti, s akademickou obcou a občanmi o obsahu a úlohe piliera na ceste k [prepracovanejšej a spravodlivejšej hospodárskej a menovej únii](#). Výsledok tejto diskusie sa premietne do iniciatívy, ktorá bude uverejnená na jar 2017.

Pilier by mal vychádzať z právnych predpisov EÚ o sociálnych otázkach a dopĺňať ich, aby usmerňoval politiky vo viacerých oblastiach nevyhnutných pre riadne fungujúce a spravodlivé trhy práce a systémy sociálneho zabezpečenia. Po zavedení by sa mal stať referenčným rámcom na posudzovanie úspešnosti účastníckych členských štátov v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí, na podporu reforiem na vnútroštátnej úrovni a konkrétnejšie by mal slúžiť ako záchytný bod pre obnovený proces konvergenzie v eurozóne.

Nový začiatok sociálneho dialógu

V júni Komisia spolu s holandským predsedníctvom Rady Európskej únie a európskymi medziodvetvovými sociálnymi partnermi (Európska konfederácia odborových zväzov, BusinessEurope, Európska asociácia remesiel, malých a stredných podnikov a Európske stredisko podnikov s verejnou účasťou a podnikov všeobecného hospodárskeho záujmu) podpísala vyhlásenie o „novom začiatku sociálneho dialógu“. Ide o súčasť [nového začiatku sociálneho dialógu](#), ktorý inicioval predseda Juncker [na konferencii na vysokej úrovni v marci 2015](#) spolu s európskymi, vnútroštátnymi a odvetvovými sociálnymi partnermi a s ostatnými inštitúciami EÚ.

Vo vyhlásení sa zdôrazňuje zásadná úloha európskeho sociálneho dialógu ako významnej súčasti tvorby politiky EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí.

Komisia bude aj naďalej zapájať sociálnych partnerov do tvorby politík a právnych predpisov na úrovni EÚ, ako aj do správy hospodárskych záležitostí a európskeho semestra. Členské štáty súhlasili s tým, že budú aktívne prizývať sociálnych partnerov k navrhovaniu a vykonávaniu reforiem a politík a že posilnia sociálny dialóg na vnútroštátnej úrovni. Členské štáty sa tiež zaviazali zapojiť vnútroštátnych sociálnych partnerov do európskeho semestra s cieľom prispieť k úspešnému vykonávaniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny.

Európa 2020, európsky semester a ľudský kapitál

Kvalifikovaní ľudia sú jednou z hlavných hnacích síl hospodárskeho rastu, konkurencieschopnosti a tvorby pracovných miest. Tento dôležitý článok bol zdôraznený v [oznámení Komisie „Zlepšiť a zmodernizovať vzdelávanie“](#). Ak má EÚ konkurovať v globálnom hospodárstve, musí sa spoliehať na kvalitu ľudského kapitálu. Nevyhnutnou podmienkou dlhodobej prosperity je investovanie do ľudí cez výkonné a účinné systémy vzdelávania a odbornej prípravy. Vysokokvalifikovaní pracovníci v EÚ stimulujú výskum a vývoj a nové myšlienky pretavujú do inovácií. Vedomosti a zručnosti získané v systéme vzdelávania pomáhajú zabezpečiť zamestnanosť a stabilný príjem, čím sa znižuje riziko chudoby a sociálneho vylúčenia.

Európsky semester: nástroj na udržanie zdravých verejných financií v členských štátoch EÚ.

Preto sú reformy systémov vzdelávania a odbornej prípravy obrovskou prioritou vo väčšine členských štátov a takisto zastávajú významné miesto v [európskom semestri](#) 2016. Celkovo 21 členských štátov dostalo odporúčania pre jednotlivé krajiny v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.

KAPITOLA 6

Prezident Spojených štátov Barack Obama a predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker na spoločnej tlačovej konferencii na samite NATO vo Varšave, Poľsko, 8. júla 2016.

„Počas môjho predsedníctva bude Komisia v duchu vzájomných a obojstranných výhod a transparentnosti rokovať so Spojenými štátmi americkými o primeranej a vyváženej dohode o voľnom obchode... mám však veľmi jasno v tom, že v záujme voľného obchodu neobetujem európske bezpečnostné, zdravotné, sociálne normy a normy na ochranu údajov ani našu kultúrnu rozmanitosť.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Primeraná a vyvážená dohoda o voľnom obchode s USA

Otvorený obchod posilňuje hospodárstvo EÚ a vytvára pracovné miesta. Spotrebiteľom v EÚ takisto poskytuje väčšie možnosti výberu a väčšiu kúpnu silu a podnikom pomáha obstať v konkurenčnom boji v zahraničí.

Vďaka vývozu do krajín mimo EÚ existovalo v EÚ v roku 2016 viac ako 31 miliónov pracovných miest.

Hospodárske partnerstvo medzi EÚ a USA je najväčšie na svete. Každý deň medzi sebou obchodujú s tovarom a službami v hodnote dvoch miliárd eur, a preto by odstránenie každej prekážky obchodu a investícií mohlo priniesť značný hospodársky zisk.

Dohoda o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve, ktoré je jednou

z desiatich priorít Európskej komisie, však nebude dohodnutá za každú cenu. EÚ si zachová nezávislosť regulačných orgánov, zásadu predbežnej opatrnosti a právo vlád prijímať právne predpisy v záujme ochrany svojich občanov a životného prostredia.

Po prirodzenej prestávke v rokovaníach po novembrových prezidentských voľbách je EÚ pripravená spolupracovať s novou vládou Spojených štátov.

V priebehu roku 2016 sa EÚ snažila zachovať **globálny systém obchodovania** a zabezpečiť, aby sa aj naďalej prispôboval rýchlo sa meniacemu svetu. Zohrala aktívnu úlohu v rámci Svetovej obchodnej organizácie v snahe zachovať otvorenosť svetového hospodárstva

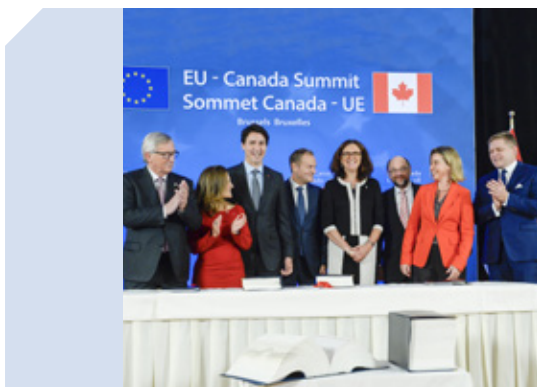
obchodu tak, aby boli zohľadnené a rešpektované potreby a záujmy rozvojových krajín. EÚ sa v rámci svojej obchodnej politiky takisto usilovala zabezpečiť, aby ostatní dodržiavali pravidlá medzinárodného obchodu a aby bol obchod hybnou silou trvalo udržateľného rozvoja.

Podľa EÚ musí byť voľný obchod spravodlivý. To je dôvod, prečo sa v priebehu roku 2016 podnikli významné kroky na zavedenie silných nástrojov na ochranu obchodu.

Obchod ako hybná sila zamestnanosti a rastu

Európska únia je jedným z najotvorenejších hospodárstiev na svete. Otvorený obchod posilňuje jej hospodárstvo, vytvára pracovné miesta, občanom v pozícii spotrebiteľov poskytuje väčšie možnosti výberu a väčšiu kúpnu silu a podnikom EÚ pomáha obstať v konkurenčnom boji v zahraničí.

EÚ každodenne vyvezie tovar v hodnote stoviek miliónov eur a za ďalšie stovky miliónov tovar dovezie. EÚ je najväčším svetovým vývozcom vyrobeného tovaru a služieb a je aj najväčším vývozným trhom pre približne 80 krajín. Všetkých 28 členských štátov dohromady predstavuje 16 % svetového dovozu a vývozu.

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker, kanadská ministerka pre zahraničný obchod Chrystia Freeland, kanadský predseda vlády Justin Trudeau, predseda Európskej rady Donald Tusk, komisárka Cecilia Malmström, predseda Európskeho parlamentu Martin Schulz, vysoká predstaviteľka pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini a predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico pri slávnostnom podpise dohody o strategickom partnerstve a komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi EÚ a Kanadou, Brusel 30. októbra 2016.

V októbri bola na samite EÚ a Kanady v Bruseli podpísaná komplexná hospodárska a obchodná dohoda s Kanadou. Ako najpokročilejšia a najprogresívnejšia obchodná dohoda, akú EÚ doteraz uzavrela, je komplexná hospodárska a obchodná dohoda prelomovou dohodou, ktorá predurčuje kritériá budúcich dohôd. Kapitoly dohody týkajúce sa trvalo udržateľného rozvoja, práce a životného prostredia sú tým najambicióznejším, čo sa kedy v rámci dvojstranných obchodných dohôd v tejto oblasti podarilo dojednať. Dohoda prinesie prospech jednak malým a jednak veľkým vývozcom a vytvorí príležitosti pre spoločnosti v EÚ a Kanade a ich zamestnancov, ako aj pre spotrebiteľov.

OBCHODNÁ DOHODA MEDZI EÚ A KANADOU – MEDZNÍK, KTORÝ SYMBOLIZUJE POKROK V HISTÓRII OBCHODNÝCH DOHÔD EÚ

Príspevok k vytváraniu rastu a pracovných miest doma	Ochrana inovátorov a tradičných výrobkov z EÚ	Zabezpečenie dobrej spolupráce v budúcnosti
Odstránenie ciel	Zjednodušenie obchodu so službami	Ochrana demokracie, spotrebiteľov a životného prostredia
Možnosť pre podniky z EÚ uchádzať sa o kanadské verejné zákazky	Posilnenie spolupráce v oblasti regulácie	Podpora a ochrana investícií

„Naša nová obchodná dohoda s Kanadou je najlepšou a najpokrokovejšou dohodou, akú sme kedy ako Európska únia dosiahli. Okrem nových príležitostí, ktoré vytvára pre podniky a občanov, zároveň predstavuje nový prístup k ochrane investícií, ktorý je transparentný a nestranný.“

Predseda Juncker, samit G20, 4. septembra 2016

EÚ okrem toho pokračovala v rokovaníach o niekoľkých ďalších dohodách o voľnom obchode. Cieľom bolo podporiť tvorbu pracovných miest a rast pre občanov i spoločnosti EÚ. V roku 2016 napríklad pokračovali rokovania s Japonskom a začali sa rokovania s Indonéziou a Tuniskom. EÚ sa takisto zapojila do viacstranných rokovaní o dohode o environmentálnych tovaroch a o dohode o obchode so službami, ktoré sa prerokovali s viacerými členmi Svetovej obchodnej organizácie.

Na ceste k stálemu viacstrannému systému investičných súdov

EÚ chce, aby podniky investovali s dôverou a vedomím, že v prípade problémov budú chránené. Do rokovaní o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve Komisia zaradila návrh systému investičných súdov podobného typu, aký už začlenila do obchodných dohôd s Kanadou a Vietnamom a aký začlení do budúcich rokovaní. Systém investičných súdov, založený na rovnakých hlavných prvkoch ako vnútroštátne a medzinárodné súdy, zakotvuje právo vlád prijímať právne predpisy a zaisťuje transparentnosť a zodpovednosť.

Voľný obchod musí byť spravodlivým obchodom

Podľa EÚ musí byť voľný obchod spravodlivý. V priebehu roka sa preto podnikli dôležité kroky s cieľom zaviesť silné nástroje na ochranu obchodu, aby sa zabezpečili rovnaké podmienky pre výrobcov v EÚ a aby sa riešili škody spôsobené nekalou zahraničnou hospodárskou súťažou, ktorá viedla k strate tisícok pracovných miest, najmä v oceliarskom priemysle.

Komisia využíva tieto nástroje v plnom rozsahu, pričom zaviedla rekordný počet antidumpingových a antisubvenčných opatrení – 41 na výrobky z ocele vrátane 18 na výrobky pochádzajúce z Číny.

Rada nakoniec prelomila roky trvajúcu patovú situáciu a dohodla sa na rokovacej pozícii k návrhu na modernizáciu nástrojov EÚ na ochranu obchodu, čo umožnilo odštartovanie záverečnej fázy rokovaní s Parlamentom a Komisiou. Cieľom tohto návrhu, ktorý predložila Komisia, je zabezpečiť, aby nástroje EÚ na ochranu obchodu boli transparentnejšie a zahŕňali rýchlejšie postupy a účinnejšie spôsoby presadzovania práva, a v niektorých prípadoch uložiť vyššie clá.

V tej istej oblasti bol predložený ďalší návrh na novú metódu výpočtu dumpingu pri dovoze z krajín, v ktorých dochádza k značným deformáciám trhu alebo v ktorých má štát prevládajúci vplyv na hospodárstvo. Cieľom je zaistiť, aby nástroje na ochranu obchodu EÚ boli schopné prispôbiť sa súčasnej situácii v medzinárodnom obchodnom prostredí pri plnom rešpektovaní medzinárodných záväzkov EÚ v rámci Svetovej obchodnej organizácie.

Čo EÚ dohodla so Spojenými štátmi americkými

Lepší prístup na trh USA

EÚ počas celého roku 2016 naďalej sledovala svoj cieľ, ktorým je dohodnúť lepší prístup spoločností z EÚ na trh USA vďaka odstráneniu [cieľ](#) a iných prekážok obchodu, ako aj vďaka uľahčeniu vzniku nových obchodných a investičných príležitostí v nových oblastiach. Vzťahovalo by sa to na všetky spoločnosti bez ohľadu na ich veľkosť.

Transatlantické obchodné a investičné partnerstvo by pomohlo vytvárať pracovné miesta a rast, znižovať ceny a poskytovať občanom väčší výber tovaru a služieb. Zároveň by podporovalo prísne normy ochrany, ktoré existujú v EÚ. Partnerstvo by takisto mohlo pomôcť EÚ a Spojeným štátom pri ochrane a posilňovaní spoločných hodnôt, ako sú demokracia a právny štát.

Vďaka partnerstvu by podniky z EÚ mohli do Spojených štátov viac vyvážať a tiež odtiaľ dovážať viac tovarov alebo služieb, ktoré potrebujú na výrobu svojich finálnych výrobkov. Hoci sa služby podieľajú na hospodárstve EÚ takmer tromi štvrtinami, podniky z EÚ pri predaji svojich služieb na trhu v USA stále narážajú na prekážky. Podľa Eurostatu kupujú Spojené štáty 15 % poľnohospodárskeho vývozu EÚ, a to najmä výrobkov s vysokou pridanou hodnotou. EÚ by rada dosiahla, aby partnerstvo umožnilo tento vývoz ešte zvýšiť. EÚ takisto chce, aby sa európske podniky mohli v rámci partnerstva uchádzať o **verejné zákazky** v USA za rovnakých podmienok ako tamojšie spoločnosti.

Spolupráca v oblasti regulácie – zníženie byrokracie a nákladov bez toho, aby sme sa vzdali svojich zásad

EÚ sa snažila vytvoriť obchodnú dohodu celkom nového typu tak, že vyzvala regulačné orgány z EÚ a USA na oveľa užšiu **spoluprácu** ako doteraz. Ak chcú podniky z EÚ vyvážať do Spojených štátov, musia dodržiavať pravidlá a normy Washingtonu. Tieto **pravidlá** a normy často zaisťujú rovnakú úroveň bezpečnosti alebo kvality, ale líšia sa svojimi technickými detailmi, ako je napríklad farba káblov v zástrčkách a zásuvkách, ktoré sa používajú na jednotlivých stranách Atlantiku. V niektorých prípadoch sa pri kontrolách **technických požiadaviek** zbytočne opakujú kontroly, ktoré už boli vykonané na druhej strane Atlantiku. To môže byť nákladné, najmä pre menšie podniky a spotrebiteľov. Spoluprácou v oblasti regulácie by sa tieto náklady mohli znížiť a zároveň by sa zachovala prísna úroveň ochrany osôb a životného prostredia uplatňovaná v EÚ.

Obchodné pravidlá, vďaka ktorým bude dovoz, vývoz a investovanie jednoduchšie a spravodlivejšie

EÚ sa naďalej snažila zavádzať nové obchodné pravidlá, alebo ďalej rozvíjať tie, ktoré sú už zavedené, s cieľom pomôcť všetkým podnikom z EÚ v plnej miere využívať výhody plynúce z Transatlantického obchodného a investičného partnerstva.

EÚ chce v rámci dohody:

Príbehy vývozcov: aký úžitok prinášajú obchodné dohody EÚ podnikom a komunitám.

- ▶ zabezpečiť, aby z partnerstva mali prospech menšie spoločnosti,
- ▶ podporovať voľnú a **spravodlivú hospodársku súťaž** vrátane pravidiel, ktoré spoločnostiam zabránia uzatvárať cenové dohody alebo zneužívať svoj vplyv na trhu, a ustanovení týkajúcich sa štátnych podnikov a subvencií,
- ▶ pomôcť podnikom šetriť čas a peniaze v súvislosti s administratívou v **colných konaniach**,
- ▶ umožniť podnikom prístup k udržateľným zdrojom **energie a surovín**, ktoré potrebujú,
- ▶ chrániť **duševné vlastníctvo** podnikov z EÚ,
- ▶ zabezpečiť, aby ústredným prvkom tejto dohody bol **trvalo udržateľný rozvoj**.

V rámci partnerstva, tak ako aj vo všetkých ostatných obchodných dohodách, bude EÚ chrániť verejné služby na všetkých úrovniach verejnej správy vrátane miestnej úrovne. Partnerstvo nebude od krajín vyžadovať, aby liberalizovali, deregulovali alebo privatizovali sektor verejných služieb na vnútroštátnej či miestnej úrovni. Platí to pre verejné zdravie, štátne vzdelávanie, verejnú dopravu a zber, čistenie a distribúciu vody a hospodárenie s ňou.

Ako EÚ rokovala so Spojenými štátmi americkými

Komisia rokovala o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve na základe mandátu, ktorý jednomyseľne schválili vlády všetkých členských štátov EÚ. Rokovania sa začali v júni 2013. V roku 2016 sa uskutočnili štyri kolá rokovaní. V rámci zintenzívnenia rokovaní sa [komisárka zodpovedná za obchod Cecilia Malmström](#) v priebehu roku stretla so svojim náprotivkom z USA Michaelom Fromanom deväťkrát. Pokrok sa dosiahol v širokej škále oblastí. EÚ však vždy dávala jasne najavo, že uzavrieť kvalitnú dohodu je dôležitejšie, ako iba rokovania čo najskôr ukončiť.

Komisia na svojej osobitnej [webovej stránke](#) naďalej uverejňovala [návrhy znení](#), ktoré predložila EÚ – pôvodné návrhy právneho textu EÚ na témy v rámci partnerstva – v takých oblastiach, ako sú služby a spolupráca v oblasti regulácie. Komisia na svojej webovej stránke takisto uverejňovala podrobné správy o každom kole rokovaní. Okrem toho uverejnila desiatky dokumentov týkajúcich sa partnerstva, niektoré z nich vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Patrili medzi ne [brožúry](#), v ktorých sa zrozumiteľným spôsobom vysvetľujú ciele a potenciálny obsah dohody. Ako rokovanie napredovalo, v týchto činnostiach sa pokračovalo, čo spoločne prinieslo doposiaľ najtransparentnejšie rokovania o obchodnej dohode v histórii EÚ.

Ako je obvyklé pri rokovaní o obchodnej dohode, Komisia využívala týždenné zasadnutia [výboru Rady pre obchodnú politiku](#), aby vlády členských štátov informovala o pokroku v rokovaní. Komisia o rokovaní informovala aj [Európsky parlament](#) – najmä [Výbor pre medzinárodný obchod](#) – a to prostredníctvom vystúpení komisárky zodpovednej za obchod Cecílie Malmström a vyjednávačov partnerstva v Parlamente a jeho výboroch. Členské štáty a poslanci Európskeho parlamentu mali prístup k dokumentom, o ktorých sa rokovalo, v súlade s postupmi, na ktorých sa s nimi dohodlo.

Na základe toho bol zabezpečený demokratický dohľad počas rokovaní. To zároveň znamenalo, že vlády členských štátov a priamo volení poslanci Európskeho parlamentu boli v plnom rozsahu informovaní o stave rokovaní, ako aj o rokovacích pozíciách EÚ. Európsky parlament rokovania naďalej pozorne sledoval.

Komisia bola osobitne aktívna pri [uverejňovaní rozhovorov o navrhovanej dohode](#) a vysvetľovaní cieľov, ktoré v rámci nich EÚ sleduje. [Zaoberala sa aj obavami](#) týkajúcimi sa údajných negatívnych vplyvov partnerstva. Komisia najmä vyvinula značné úsilie s cieľom zabezpečiť, aby ktorákoľvek zainteresovaná strana mohla s vyjednávačmi priamo komunikovať, a [informácie](#) o rokovaní sa snažila zverejňovať online. Počas každého kola rokovaní vyjednávači EÚ a USA zvolali spoločné zasadnutia so stovkami zainteresovaných strán zastupujúcich širokú škálu záujmov. Na informovanie občanov Komisia využívala sociálne médiá vrátane osobitného účtu na [Twitteri](#), ktorý ku koncu roku 2016 sledovalo viac ako 26 500 ľudí.

V priebehu rokovaní sa Komisia naďalej opierala o [poradnú skupinu](#), ktorú zriadila na účely poskytovania dodatočnej expertízy vyjednávačom EÚ. Skupinu tvoria [muži aj ženy](#) zastupujúci záujmy v oblasti životného prostredia, zdravia, spotrebiteľov a pracovníkov a takisto záujmy rôznych odvetví podnikania.

Po rokovaníach

Po odsúhlasení znenia bude navrhovaný dokument o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve zverejnený na internete. Následne bude predložený na ratifikáciu prostredníctvom príslušných postupov.

Účastníci pietnej spomienky kladú kvety a zapalujú sviečky na pamiatku obetí teroristických útokov v Bruseli (Belgicko), 22. marca 2016.

„Mám v úmysle využiť výsadné práva Komisie presadzovať, v rámci našich právomocí, naše spoločné hodnoty, právny štát a základné práva, pri náležitom zohľadnení rôznorodosti ústavných a kultúrnych zvyklostí v 28 členských štátoch.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Priestor spravodlivosti a základných práv založený na vzájomnej dôvere

56

V roku 2016 bezpečnosť únia promptne a rozhodne reagovala na terorizmus, pričom pokrok sa dosiahol aj v oblasti práv občanov a otázok týkajúcich sa vnútorného trhu v oblasti civilného súdnictva.

EÚ v súčasnosti čelí veľmi vážnej hrozbe terorizmu. Útoky na európskej pôde, vracajúci sa zahraniční teroristickí bojovníci a vyvíjajúci sa charakter terorizmu postavili členské štáty EÚ pred nové a dosiaľ nebývalé výzvy.

Európska komisia preto trvala na vytvorení skutočnej a účinnej bezpečnostnej únie. V roku 2016 bolo prijatých viacero opatrení na riešenie všetkých aspektov teroristickej hrozby: predchádzanie radikalizácii, a to aj na internete; kriminalizácia a odhaľovanie

cestovných pohybov v prípade teroristických činností a podpory teroristov; výmena informácií; boj proti financovaniu terorizmu; zamedzenie prístupu k strelným zbraňam a výbušniam a podpora partnerských krajín, najmä v oblasti Stredozemného mora.

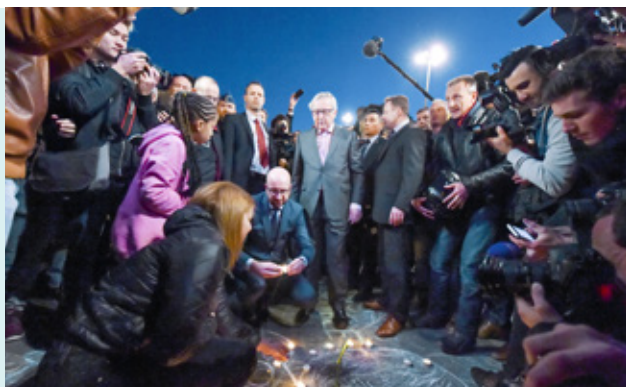
Okrem toho sa EÚ dohodla na nových smerniciach s cieľom zlepšiť procesné práva občanov zapojených do trestných konaní. V oblasti civilného súdnictva boli zavedené právne predpisy s cieľom pomôcť rodinám a párom zjednodušením rodinného a občianskeho práva.

Pokiaľ ide o správu a riadenie spoločností, boli dohodnuté pravidlá na zlepšenie práv akcionárov. Komisia takisto navrhla primeranejšie pravidlá odmeňovania pre

úverové inštitúcie a investičné spoločnosti.

Komisia uskutočnila kroky na zlepšenie ochrany základných práv v oblasti ochrany údajov, výmeny osobných informácií a práv spotrebiteľov a zintenzívnila úsilie na podporu rodovej rovnosti, boja proti diskriminácii a elimináciu obchodovania s ľuďmi.

Riešenie bezpečnostných hrozieb v EÚ

Predseda belgickej vlády Charles Michel (zapaľuje sviečku) a predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker (v strede) pri pietnej spomienke na obete teroristických útokov v Bruseli, Brusel 22. marca 2016.

V roku 2016 EÚ začala niekoľko iniciatív s cieľom pomôcť v boji proti terorizmu doma aj v zahraničí.

V decembri dospela Komisia spolu s Parlamentom a Radou k politickej dohode o návrhu Komisie kontrolovať občanov EÚ na základe príslušných databáz vždy, keď prekročia vonkajšie hranice. Systematické kontroly štátnych príslušníkov tretích krajín sú už povinné.

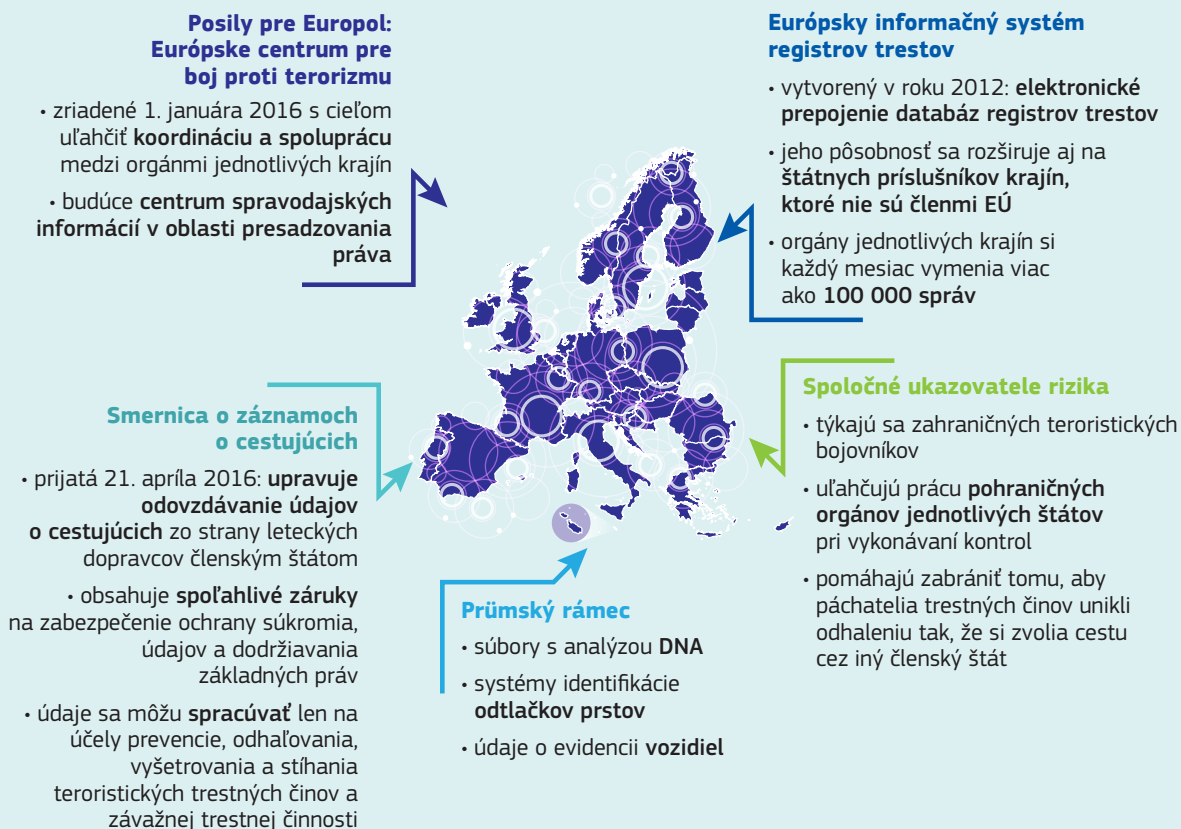
Názory na boj proti terorizmu.

V januári začalo v ústredí Europolu v Haagu pôsobiť [Európske centrum pre boj proti terorizmu](#). Hlavným cieľom centra je presadzovať účinnejšiu operačnú spoluprácu a zlepšiť oznamovanie bezpečnostných informácií medzi členskými štátmi. Okrem toho Komisia prijala [akčný plán na boj proti financovaniu terorizmu](#) zameraný na odrezanie teroristov od zdrojov príjmov a na ich sledovanie na základe ich finančných aktivít. V decembri Komisia prijala balík opatrení na posilnenie kapacity EÚ na boj proti financovaniu terorizmu a organizovanej trestnej činnosti. Návrhy predložené Komisiou doplnia a posilnia právny rámec EÚ v oblasti prania špinavých peňazí, nedovolených tokov hotovosti a vzájomného uznávania rozhodnutí o zmrazení a konfiškácii majetku.

Po prijatí smernice o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu v roku 2015 Komisia zintenzívnila podporu členských štátov pri efektívnejšej transpozícii tejto smernice do ich vnútroštátnych právnych predpisov. V júli Komisia prijala nový návrh na zmenu smernice o boji proti praniu špinavých peňazí s cieľom ešte viac posilniť právny rámec EÚ po teroristických útokoch, ku ktorým došlo v rokoch 2015 a 2016, a zisteniach obsiahnutých v dokumentoch známych ako Panama Papers. Komisia takisto zintenzívnila podporu členských štátov pri efektívnejšej transpozícii štvrtej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí a členským štátom udelila viac právomocí v boji proti terorizmu. V júli Komisia prijala zoznam tretích krajín, ktoré majú strategické nedostatky vo svojich mechanizmoch boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Ďalšou prioritou bolo pracovať na lepšej výmene informácií, najmä na účely presadzovania práva. Komisia za prioritu stanovila presadzovanie existujúceho právneho rámca (nástroja na výmenu informácií, ktorý vie ponúknuť automatizované porovnávanie profilov DNA, údajov o odtlačkoch prstov a údajov o evidencii vozidiel) a predložila návrhy na zlepšenie výmeny informácií o odsúdeniach za trestné činy prostredníctvom Európskeho informačného systému registrov trestov.

ZLEPŠENIE VÝMENY INFORMÁCIÍ A OPERAČNEJ SPOLUPRÁCE

V júli bola prijatá **smernica EÚ o záznamoch o cestujúcich**. Smernica zaväzuje leteckých dopravcov, aby členským štátom priletu alebo odletu odovzdávali údaje o cestujúcich na medzinárodných letoch. Údaje sa budú analyzovať a využívať na účely boja proti závažnej trestnej činnosti a terorizmu. Komisia už začala pracovať s členskými štátmi na rýchlej implementácii smernice.

Ku konečnému prijatiu revidovaného znenia nariadenia o Europole došlo na jeseň 2016. Nariadením sa prideliť ešte väčšia zodpovednosť Europolu, zvyšuje jeho účinnosť a efektívnosť a zabezpečuje kontrola jeho činností Európskym parlamentom v spolupráci s národnými parlamentmi.

Internetové fórum EÚ, ktoré sa konalo v decembri, poskytlo rámec na spojenie úsilia priemyslu a orgánov presadzovania práva v boji proti teroristickým materiálom na internete, a to aj so zapojením občianskej spoločnosti a spoluprácou s ňou pri formulovaní účinnejších protiargumentov a alternatívnych správ. Objem teroristických materiálov na internete pomáha znížiť jednotka EÚ pre nahlasovanie internetového obsahu zriadená pri Europole.

S cieľom posilniť podporu poskytovanú odborníkom a prinášať individualizované podporné služby členským štátom a tretím krajinám bolo zriadené [centrum excelentnosti siete na zvyšovanie povedomia o radikalizácii](#).

V septembri Komisia prijala oznámenie o posilnení bezpečnosti vo svete mobility. V novembri navrhla vytvoriť európsky systém pre cestovné informácie a povolenia, aby sa dala určiť oprávnenosť všetkých príslušníkov tretích krajín bez vízovej povinnosti pricestovať do schengenského priestoru a to, či z takej cesty vyplývajú bezpečnostné alebo migračné riziká. Tento systém prispeje k zefektívneniu riadenia vonkajších hraníc EÚ a zvýšeniu vnútornej bezpečnosti a zároveň uľahčí zákonné cestovanie cez hranice schengenského priestoru.

BOJ PROTI NENÁVISTNÝM PREJAVOM A DISKRIMINÁCIÍ, A TO ONLINE, AKO AJ OFFLINE

V záujme ochrany menšín a boja proti narastajúcej vlne rasizmu a xenofóbie Komisia v máji so spoločnosťami Facebook, YouTube, Twitter a Microsoft dosiahla dohodu o kódexe správania na odvrátenie šírenia nenávisných prejavov na internete.

V apríli Komisia začala pracovať na účinnej bezpečnostnej únii EÚ, ktorá by sa riešila potrebu spoločného prístupu k nadnárodným hrozbám. V decembri Komisia predložila svoju tretiu [správu o pokroku v budovaní bezpečnostnej únie](#), ktorá načrtla nový balík opatrení na boj proti financovaniu terorizmu, teda dôležitý krok pri odstraňovaní prístupu k finančným zdrojom, ktoré podporujú terorizmus. V správe sa tiež pozitívne hodnotilo prijatie súboru návrhov na posilnenie účinnosti a efektívnosti Schengenského informačného systému. V správe sa zdôraznil významný pokrok, pokiaľ ide o kľúčové legislatívne opatrenia EÚ na boj proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti a na posilnenie bezpečnosti na hraniciach EÚ. Parlament a Rada dosiahli politickú dohodu o smernici o boji proti terorizmu, revízii smernice o strelných zbraniach a revízii Kódexu schengenských hraníc s cieľom umožniť systematické kontroly občanov EÚ.

Dodržiavanie zásad právneho štátu

Komisárka Věra Jourová prijíma predsedu Súdneho dvora Európskej únie Koena Lenaerts, Brusel 28. apríla 2016.

V priebehu roka Komisia pokračovala v úsilí podporovať a presadzovať dodržiavanie zásad právneho štátu v Európskej únii.

Komisia tiež naďalej nabádala členské štáty, aby zlepšovali kvalitu, nezávislosť a účinnosť svojich vnútroštátnych justičných systémov, keďže účinné justičné systémy podporujú hospodársky rast a chránia základné práva. Komisia prijala [v roku 2016 porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície](#), ktorý ukazuje, že napriek celkovému pozitívnemu trendu niektoré členské štáty stále majú v tejto oblasti osobitné problémy.

Komisia v júli prijala odporúčanie pre oblasť právneho štátu týkajúce sa situácie v Poľsku, v ktorom vyjadrila svoje znepokojenie a odporučila spôsoby, ako ho rozptýliť. Keďže sa domnievala, že v Poľsku došlo k systémovému ohrozeniu zásad právneho štátu, Komisia celkovú situáciu posúdila a dospela k záveru, že dôležité otázky týkajúce sa právneho štátu v Poľsku, ktoré znepokojenie vyvolali, pretrvávajú. Komisia v decembri poľským orgánom navrhla ďalšie konkrétne odporúčania, ako spomínané znepokojenie rozptýliť.

Prvý podpredseda Komisie Frans Timmermans hovorí v Európskom parlamente o nedávnom vývoji v Poľsku a jeho vplyve na základné práva, Štrasburg (Francúzsko) 13. septembra 2016.

Trestná justícia

Zlepšenie procesných práv a súdnej spolupráce

Parlament a Rada prijali tri nové smernice o procesných právach podozrivých a obvinených osôb:

- ▶ [smernicu o posilnení prezumpcie neviný](#) a o práve byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní,
- ▶ [smernicu o procesných zárukách pre deti podozrivé](#) alebo obvinené v trestnom konaní,
- ▶ [smernicu o právnej pomoci pre podozrivé](#) alebo obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači.

V oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach EÚ dokončila preskúmanie [dohody o vzájomnej právnej pomoci](#) z roku 2010 so Spojenými štátmi, s ktorými sa dohodla na opatreniach na zlepšenie a urýchlenie spolupráce.

Prvá smernica EÚ o ochrane maloletých osôb v trestnom konaní.

Napokon stojí za zmienku, že členské štáty sa [v záveroch Rady o zlepšení trestnej justície v kybernetickom priestore](#) prijatých v júni dohodli, že začnú pracovať na zlepšení prístupu k digitálnym dôkazom pri vyšetrowaní trestných činov.

Civilné súdnictvo

Zjednodušenie rodinného a občianskeho práva

EÚ v roku 2016 prijala právne predpisy na pomoc [medzinárodným manželským párom](#) spravovať majetok a rozdeliť si ho v prípade rozvodu alebo smrti jedného z nich.

EÚ prijala aj právne predpisy zjednodušujúce obeh [určitých úradne osvedčených listín medzi členskými štátmi](#). Na úradne osvedčených listinách, ako sú napríklad rodné listy, už nebude treba apostily a zjednoduší sa proces získavania overených kópií a prekladov.

Komisia navrhla [zlepšenia pravidiel EÚ na ochranu detí v kontexte cezhraničných sporov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností](#) súvisiacich so starostlivosťou o dieťa, stykom s dieťaťom a s únosmi detí. Novými pravidlami sa urýchlia súdne a správne konania a zabezpečí sa, aby sa vždy zohľadňoval najlepší záujem dieťaťa.

Komisia tiež predložila legislatívny návrh o včasnej reštrukturalizácii a druhej šanci, ako aj iných záležitostiach súvisiacich s platobnou neschopnosťou. Táto iniciatíva sa zameriava na najdôležitejšie prekážky voľného pohybu kapitálu, pričom vychádza z vnútroštátnych režimov.

Zlepšenie pravidiel správy a riadenia spoločností

V roku 2016 rokovania medzi Parlamentom a Radou o [revízii smernice o právach akcionárov](#) viedli k politickej dohode, ktorú ešte budú musieť formálne schváliť obe inštitúcie.

Pokiaľ ide o úverové inštitúcie a investičné spoločnosti, [Komisia posúdila pravidlá odmeňovania v smernici o kapitálových požiadavkách](#) a prijala cielené zmeny, aby zohľadnila otázku primeranosti, ktorá vyplynula z posúdenia pravidiel.

Základné práva a súdne systémy

Ochrana základných práv EÚ

V máji Komisia uverejnila svoju [správu za rok 2015 o uplatňovaní Charty základných práv Európskej únie](#), v ktorej zdôraznila, ako boli základné práva zohľadňované a presadzované v jej politickej a legislatívnej činnosti.

Správa sa zamerala na [prvé výročné kolokvium o základných právach](#) na tému „Tolerancia a rešpekt: predchádzanie antisemitskej a protimoslimskej nenávisti v Európe a boj proti nej“. [Výsledkom kolokvia bol zoznam konkrétnych opatrení](#) v oblasti boja proti rasizmu, xenofóbii, nenávisťným prejavom, trestným činom z nenávisti a na podporu tolerancie, rozmanitosti a nediskriminácie.

Druhé výročné kolokvium o základných právach bolo zamerané na tému „Pluralita médií a demokracia“ a pomohlo Komisii definovať následné opatrenia zamerané na ochranu médií pred politickým tlakom a zabezpečenie ich finančnej nezávislosti, na podporu ochrany novinárov, ktorí čelia hrozbám a nenávisťným prejavom, a na monitorovanie slobody prejavu v členských štátoch.

Zlepšenie ochrany údajov

V apríli 2016 bol prijatý [balík opatrení na reformu ochrany údajov](#). Začne sa uplatňovať v roku 2018. Všeobecné nariadenie o ochrane údajov je nevyhnutným krokom smerom k posilneniu základných práv občanov v digitálnom veku a uľahčenie podnikania zjednodušením pravidiel pre spoločnosti na digitálnom jednotnom trhu. Zavedenie len jedného predpisu ukončí súčasnú fragmentáciu a nákladné

Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov Giovanni Buttarelli na stretnutí s komisárom Julianom Kingom, Brusel 24. novembra 2016.

Ochrana údajov: problémy a riešenia.

administratívne zaťaženie a povedie k úsporám pre podniky. Okrem toho osobitná smernica o ochrane údajov pre oblasť polície a trestnej justície zabezpečí jednotnú vysokú úroveň ochrany údajov, a tým uľahčí výmenu informácií a spoluprácu medzi policajnými a justičnými orgánmi členských štátov.

Ochrana osobných údajov občanov EÚ pri ich prenose v rámci presadzovania práva

V júni bola podpísaná zastrešujúca dohoda o ochrane údajov medzi EÚ a USA. Stanovuje prísne normy ochrany osobných údajov, ktoré si zasielajú orgány presadzovania práva. Európsky parlament udelil súhlas s uzavretím dohody v decembri.

Bezpečnejší prenos údajov medzi EÚ a USA

V júli Komisia prijala rozhodnutie, ktorým sa zaviedol štít na ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA; umožní sa tým bezpečný prenos osobných údajov z EÚ do spoločností v Spojených štátoch. Štítom na ochranu osobných údajov sa zavádzajú prísne povinnosti pre spoločnosti, ktoré spracúvajú údaje, jasné záruky a povinnosti týkajúce sa transparentnosti prístupu vlády Spojených štátov k daným údajom, účinná ochrana individuálnych práv a mechanizmus každoročného spoločného preskúmania.

Práva spotrebiteľov

Zvýšenie dodržiavania predpisov na ochranu spotrebiteľov v online svete

Komisia navrhla revíziu [nariadenia o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa](#), aby trendy presadzovania právnych predpisov EÚ na ochranu spotrebiteľov prispôbila internetovému prostrediu. [Európske spotrebiteľské centrá](#) pravidelne informujú orgány presadzovania práva o kľúčových otázkach pre spotrebiteľov.

Na trojstrannom samite medzi EÚ, Čínou a USA o bezpečnosti spotrebných výrobkov v júni 2016 sa orgány dohodli na posilnení spolupráce v oblasti bezpečnosti výrobkov, najmä v prípade výrobkov predávaných online.

Nový online nástroj na riešenie sporov

Európska komisia v roku 2016 spustila [platformu na riešenie sporov online](#). Táto platforma uľahčuje online mimosúdne riešenie sporov medzi spotrebiteľmi a obchodníkmi v EÚ, ktoré súvisia s online nakupovaním.

Ochrana bezpečnosti spotrebiteľov v EÚ

Systém včasného varovania pred nebezpečnými nepotravinovými výrobkami umožňuje rýchlu výmenu informácií na úrovni EÚ o nebezpečných výrobkoch nájdených na trhu a o opatreniach

Komisár Vytenis Andriukaitis pri svojom príhovore na podujatí *Food and drinks: connecting with the mindful consumer* pri príležitosti 14. Európskeho podnikateľského samitu v Bruseli 2. júna 2016.

prijatých s cieľom predísť tomu, aby sa dostali k spotrebiteľom. V roku 2016 si 31 vnútroštátnych orgánov zapojených do tohto systému a Európska komisia vymenili 2 126 varovaní o nebezpečných výrobkoch. To predstavuje mierny nárast oproti 2 072 varovaniam zaznamenaným v roku 2015. Tieto varovania sa väčšinou týkali výrobkov predstavujúcich riziko zranení (napríklad motorových vozidiel) alebo chemické riziko (napríklad hračiek obsahujúcich ftaláty).

Ochrana spotrebiteľov pred klamlivými a agresívnymi obchodnými praktikami

S cieľom zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány presadzovania práva mali primerané nástroje na lepšiu ochranu spotrebiteľov online aj offline, Komisia prijala [aktualizované znenie usmernení z roku 2009 o uplatňovaní smernice o nekalých obchodných praktikách](#). Cieľom uvedeného dokumentu je zjednodušiť uplatňovanie smernice.

Rodová rovnosť

Posilnenie rodovej rovnosti

V decembri 2015 uverejnila Komisia [Strategický záväzok pre rodovú rovnosť](#) na formovanie politiky Komisie v oblasti rodovej rovnosti do roku 2019. Rada v júni 2016 prijala [závery](#) o strategickom záväzku Komisie.

V marci Komisia navrhla aj [pristúpenie EÚ k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácnému násiliu a o boji proti nemu](#), ktorý stanovuje právne záväzné normy na predchádzanie násiliu, ochranu obetí a trestanie páchatel'ov.

Mapovanie činností v prospech rovnosti žien a mužov

[Správa o rovnosti medzi ženami a mužmi z roku 2015](#) ukazuje určitý pokrok v otázkach zamestnanosti a prijímania rozhodnutí. Napriek tomu pretrvávajú podstatné rodové rozdiely v odmeňovaní a dôchodkoch.

Komisia je odhodlaná riešiť výzvy týkajúce sa [rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom](#). Zabezpečenie lepšej rovnováhy medzi rodinným životom a pracovnými povinnosťami podporí lepšie rozdelenie opatrovateľských povinností medzi ženami a mužmi, posilní rodovú rovnosť, zníži rozdiely v mzdách a dôchodkoch, pomôže riešiť demografické výzvy v EÚ a umožní podnikom naplno využívať všetky dostupné talenty.

V roku 2016 Komisia pridela finančné prostriedky na [zvyšovanie informovanosti a vzdelávacie činnosti na prevenciu a boj proti násiliu páchanému na ženách](#), ktoré majú vykonávať vnútroštátne orgány.

Boj proti diskriminácii

Komisia začala realizovať [súbor opatrení na dosiahnutie pokroku v oblasti rovnosti lesbických, gejev, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb](#) vrátane činností v oblastiach, ako sú nediskriminácia, vzdelávanie, zdravie, trestné činy z nenávisti a nenávistné prejavy.

[Správa o Rómoch z roku 2016](#) odhalila vážne nedostatky, ako napríklad segregáciu v oblasti bývania a vzdelávania a nútené vysťahovania Rómov.

Práva osôb so zdravotným postihnutím

Približne 80 miliónov ľudí v EÚ trpí určitým stupňom postihnutia. Prijatie európskeho aktu bezbariérovosti, o ktorom sa začalo rokovať v Parlamente a Rade v roku 2016, by zlepšilo dostupnosť každodenných produktov a služieb, ako sú mobilné telefóny, doprava a bankové služby. V októbri Parlament a Rada formálne schválili prvé celoúijné pravidlá, aby webové stránky a mobilné aplikácie subjektov verejného sektora boli prístupné pre nevidiacich, nepočujúcich a sluchovo postihnutých. Subjekty verejného sektora zahŕňajú štátne, regionálne a miestne orgány a verejnoprávne inštitúcie, ako napríklad štátne nemocnice, univerzity a knižnice. V rámci septembrového balíka predpisov o autorských právach Komisia [navrhla právne predpisy](#) na vykonávanie Marrákešskej zmluvy s cieľom uľahčiť prístup k uverejneným dielam pre osoby, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo majú iné postihnutia obmedzujúce schopnosť čítať.

Aby ľudia so zdravotným postihnutím ľahšie cestovali medzi členskými štátmi, EÚ spustila iniciatívu [preukazu EÚ pre osoby so zdravotným postihnutím](#). Ten zabezpečí rovnaký prístup k určitým konkrétnym výhodám, najmä v oblasti kultúry, voľného času, športu a dopravy, a to na základe systému vzájomného uznávania.

Riešenie problematiky obchodovania s ľuďmi

Komisia v máji predložila svoju [prvú správu o pokroku v boji proti obchodovaniu s ľuďmi](#). To je dôležité na to, aby sa zvýšil počet vyšetrovaní a trestných stíhaní, zaviedli vhodné mechanizmy na včasnú identifikáciu a ochranu obetí a posilnili opatrenia na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi.

V súlade s požiadavkami právneho a politického rámca EÚ Komisia uverejnila [štúdiu](#) o rodovom rozmere obchodovania s ľuďmi.

Komisia bude rozvíjať vedomosti o rodovom rozmere obchodovania s ľuďmi vrátane rodových dôsledkov rôznych foriem obchodovania s ľuďmi a prípadných rozdielov, pokiaľ ide o zraniteľnosť mužov a žien voči viktimizácii a jej dosahu na nich. Osobitné ciele a úlohy majú za cieľ riešiť rodový rozmer zraniteľnosti, náboru a viktimizácie, rodové otázky týkajúce sa obchodníkov a osôb, ktoré vytvárajú dopyt, a preskúmanie právnych a politických reakcií na obchodovanie s ľuďmi z rodového hľadiska.

Komisár Dimitris Avramopoulos na otvorení činnosti európskej pohraničnej a pobrežnej stráže, Kapitan Andreevo (Bulharsko) 6. októbra 2016.

„Nedávne hrozné udalosti v Stredomorí nám ukázali, že Európa potrebuje lepšie riadiť migráciu vo všetkých aspektoch. To je najdôležitejší humanitárny imperatív. Som presvedčený, že musíme úzko spolupracovať v duchu solidarity.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Smerom k novej politike v oblasti migrácie

V rokoch 2015 a 2016 zaznamenala EÚ bezprecedentný prílev utečencov a migrantov. Podľa Eurostatu požiadal o medzinárodnú ochranu v Európskej únii v roku 2015 viac ako jeden milión ľudí, pričom sa očakáva, že aj za rok 2016 presiahne konečný počet jeden milión ľudí. Väčšina z nich utekala pred vojnou a terorom v Sýrii a ďalších krajinách.

V roku 2016 boli zavedené mnohé nové opatrenia s cieľom riešiť túto situáciu. Tie zahŕňali zameranie sa na záchranné operácie pri vykonávaní hraničného dozoru s podporou agentúr EÚ a v dôsledku toho na záchranu väčšieho počtu životov na mori, na zabezpečenie vonkajších hraníc EÚ, najmä prostredníctvom prístupu zameraného na

„problémové oblasti“, na zintenzívnenie úsilia v oblasti premiestňovania a presídľovania ľudí, ktorí potrebujú ochranu, a na vypracovanie nových opatrení v boji proti prevádzacstvu migrantov. Okrem toho Komisia navrhla zrevidovať právne predpisy EÚ v azylovej oblasti a zvýšila svoje úsilie s cieľom zabezpečiť úplné a správne vykonávanie existujúceho legislatívneho rámca EÚ.

EÚ sa tiež zamerala na otvorenie nových ciest pre legálnu migráciu. Cieľom bolo zlepšiť schopnosť EÚ pritiahnuť a udržať si vysoko kvalifikovaných pracovníkov a lepšie integrovať štátnych príslušníkov tretích krajín, zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky EÚ a riešiť demografické výzvy.

V roku 2016 sa dosiahlo aj posilnenie spolupráce s krajinami pôvodu a tranzitu s cieľom pomôcť im účinne riešiť základné príčiny nelegálnej migrácie.

Napokon prostredníctvom Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a Fondu pre vnútornú bezpečnosť EÚ zvýšila svoju finančnú podporu pre členské štáty, aby sa vypracoval spoločný prístup k migrácii a zabezpečilo účinné riadenie migračných tokov.

Európska migračná agenda

V roku 2016 Európska komisia nadviazala na [európsku migračnú agendu](#) tak, že navrhla opatrenia na riešenie bezprostredných výziev vyplývajúcich z pretrvávajúcej migračnej a utečeneckej krízy. Sledovala tiež cieľ poskytnúť EÚ nástroje na lepšie riadenie migrácie v strednodobom a dlhodobom horizonte, a to v oblasti nelegálnej migrácie, hraníc, azylu a legálnej migrácie.

Európska migračná agenda – po dvoch rokoch.

Ochrana osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu

V apríli [Komisia vydala oznámenie](#), v ktorom predstavila možnosti, ako reformovať existujúce pravidlá EÚ v oblasti migrácie a azylu.

Na základe získanej spätnej väzby Komisia v máji predložila prvý balík legislatívnych návrhov na reformu jedného z aspektov spoločného európskeho azylového systému, kde navrhla nové pravidlá na reformu dublinského systému, ktorým sa určuje, ktorý členský štát je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl. Komisia zároveň navrhla transformáciu Európskeho podporného úradu pre azyl na plnohodnotnú agentúru Európskej únie pre azyl, ktorá bude uľahčovať uplatňovanie spoločného európskeho azylového systému a zlepšovať jeho fungovanie.

Komisár Christos Stylianides na návšteve utečeneckého tábora v Elaionas (Grécko) 19. apríla 2016.

V júli Komisia dokončila navrhované prepracovanie spoločného európskeho azylového systému druhým balíkom návrhov na revíziu troch zostávajúcich právnych predpisov tvoriacich azylový systém EÚ. Reformami sa zjednoduší, objasní a skráti azylový proces a zavedie sa spravodlivejší a efektívnejší postup EÚ na vybavovanie žiadostí o azyl, ktorý bude veľkorysý k tým najzraniteľnejším osobám, ale prísny voči tým, ktorí ho chcú zneužiť. Reformy umožnia aj rýchlu identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu, a ponúknu im ochranu na tak dlho, ako ju budú potrebovať; zároveň

umožnia vracať tie osoby, ktoré nemajú právo získať ochranu v EÚ. Reformami sa takisto zabezpečí, aby žiadatelia o azyl mohli využívať rovnako dôstojné normy prijímania bez ohľadu na to, kam prídu.

V decembri Komisia prijala štvrté odporúčanie o konkrétnych opatreniach, ktoré musí prijať Grécko, aby mohlo plne vykonávať normy EÚ v oblasti azylu podľa dublinského nariadenia. V odporúčaní sa uvádza, že napriek zložitej situácii, s ktorou bolo Grécko konfrontované, dosiahlo významný pokrok pri zavádzaní základných inštitucionálnych a právnych štruktúr pre dobre fungujúci azylový systém a že existujú dobré vyhliadky na plne fungujúci azylový systém, ktorý sa má uviesť do praxe v blízkej budúcnosti. Z tohto dôvodu sa odporučilo, aby sa presuny do Grécka podľa dublinského nariadenia postupne obnovili po 15. marci 2017, a to na základe individuálnych záruk pre každého žiadateľa a s výnimkou zraniteľných kategórií migrantov. Cieľom je podporiť úsilie v oblasti premiestňovania a obnoviť plne fungujúci dublinský systém, ktorý je kľúčovým prvkom obnovenia normálneho fungovania schengenského priestoru, a to s ohľadom na budúcu reformu systému.

Komisári Tibor Navracsics a Dimitris Avramopoulos diskutujú s mladými utečencami a futbalistami, Kraainem (Belgicko) 2. marca 2016.

Premiestňovanie a presídľovanie

V marci a v októbri Európska rada vyzvala na urýchlenie vykonávania premiestňovania, aby sa zmiernil obrovský tlak na Grécko a Taliansko.

Dočasný mechanizmus núdzového premiestňovania bol zriadený v roku 2015, pričom členské štáty sa zaviazali premiestniť do septembra 2017 celkovo 98 255 osôb z Talianska a Grécka. Členské štáty sa v roku 2015 takisto dohodli, že presídlia vyše 22 000 ľudí pochádzajúcich z krajín mimo Európskej únie, ktorí jednoznačne potrebujú medzinárodnú ochranu.

Do konca roka 2016 bolo do 24 zúčastnených štátov premiestnených 9 602 utečencov – 7 198 z Grécka a 2 404 z Talianska. Okrem toho boli do konca roka takmer 14 000 osobám poskytnuté bezpečné a legálne cesty do EÚ vďaka presídľovaniu v 21 štátoch, ktoré sa zúčastňujú na presídľovaní.

V marci sa členovia Európskej rady a ich tureckí partneri dohodli na ukončení nelegálnej migrácie z Turecka do EÚ a jej nahradení legálnymi spôsobmi presídľovania utečencov do Európskej únie. Bolo dohodnuté vyhlásenie [EÚ a Turecka](#), v ktorom bolo okrem iného oznámené, že všetci noví neregulárni migranti a žiadatelia o azyl prichádzajúci z Turecka na grécke ostrovy budú vrátení do Turecka, a to na základe individuálneho posúdenia ich žiadostí o azyl v súlade s medzinárodným právom a právom EÚ, ako aj na základe toho, že získajú ochranu v Turecku. Okrem toho za každého Sýrčana vráteného do Turecka z gréckych ostrovov bude iný Sýrčan presídlený do EÚ priamo z Turecka. Do konca roka bolo podľa tohto ustanovenia z Turecka presídlených 2 672 sýrskych utečencov.

VYTVÁRANIE BEZPEČNÝCH A LEGÁLNYCH CIEST PRE ŽIADATEĽOV O AZYL

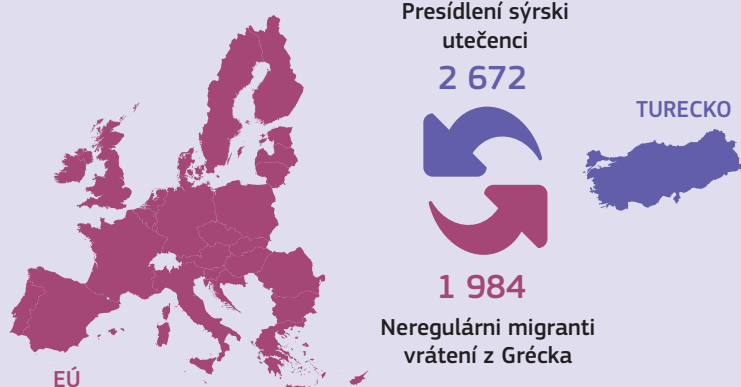
Nástroj pre utečencov v Turecku

2,2 mld. EUR,
ktoré už boli použité

0,8 mld.
EUR

Z celkového objemu 3 miliardy EUR sa už použili prostriedky vo výške 2,2 miliardy EUR na zlepšenie podmienok pre utečencov v oblastiach: zdravie, vzdelanie, sociálno-ekonomická podpora a humanitárna pomoc

1 984 Neregulárni migranti vrátení z Grécka do Turecka

Za každého Sýrčana, ktorého Turecko prijme z gréckych ostrovov späť, sa z Turecka do EÚ presídli iný Sýrčan

V septembri Komisia informovala o prudkom poklese počtu ľudí, ktorí sa nelegálne plavia cez Egejské more alebo v ňom prichádzajú o život. Od júna prišlo v priemere 80 ľudí denne, zatiaľ čo v októbri 2015 to bolo viac ako 10 000 osôb denne.

Komisia v spolupráci s Gréckom a Talianskom vypracovala postupy potrebné na uľahčenie premiestňovania vrátane primeraných bezpečnostných previerok kandidátov na premiestnenie s podporou Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž a Europolu. V júni 2016 všetky členské štáty EÚ, Vysoký komisár OSN pre utečencov, Medzinárodná organizácia pre migráciu a Európsky podporný úrad pre azyl schválili protokol pre premiestňovanie tak v Grécku, ako aj v Taliansku.

Svedectvá osôb, ktoré využili výhody premiestnenia.

Návrat a readmisia

Ako súčasť balíka opatrení na reformu spoločného európskeho azylového systému Komisia navrhla posilniť úničný systém porovnávania odtlačkov prstov na identifikáciu žiadateľov o azyl a osôb, ktoré nelegálne prekročili hranice. Spomínaný návrh by umožnil členským štátom ukladať a vyhľadávať údaje o štátnych príslušníkoch tretích krajín alebo osobách bez štátnej príslušnosti, ktoré nie sú žiadateľmi o medzinárodnú ochranu a u ktorých sa zistí, že sa neoprávnene zdržiavajú v EÚ. Nové nariadenie o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží posilnilo úlohu agentúry pri podpore členských štátov počas návratových operácií. Okrem toho Rada prijala návrh Komisie o európskom cestovnom doklade, ktorým sa zavádza jednotný formát so zdokonalenými ochrannými prvkami na uľahčenie návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín.

V rámci [schengenského hodnotiaceho mechanizmu](#) Komisia spolu s odborníkmi z krajín schengenského priestoru preskúmala systémy návratu, ktoré v desiatich členských štátoch EÚ a pridružených krajinách fungovali v rokoch 2015 a 2016. Komisia prijala šesť hodnotiacich správ a vypracovala odporúčania Rade s cieľom riešiť zistené nedostatky vo vnútroštátnych systémoch návratu.

Zlepšenie mechanizmov návratu a readmisie je zároveň jedným z hlavných cieľov nového rámca pre partnerstvo v oblasti migrácie, ktorý Komisia iniciovala v júni 2016 s cieľom riešiť základné príčiny neregulárnej migrácie a lepšie riadiť migráciu v spolupráci s krajinami mimo EÚ. (Viac informácií o rámci partnerstva možno nájsť v kapitole 9.)

Boj proti prevádzaniu migrantov

Vo februári bolo v Europole zriadené Európske stredisko pre boj proti prevádzkačstvu a dosiahla sa dohoda o užšej operačnej spolupráci medzi Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž a Europolom. Tá zahŕňala výmenu osobných údajov zhromaždených pri dobrovoľných rozhovoroch s migrantmi zapojenými do spoločných operácií, ktoré koordinuje Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž s cieľom lepšie vyšetrovať prevádzáčov.

Záchrana životov na mori a vykonávanie prístupu zameraného na „problémové oblasti“

Európska pohraničná a pobrežná stráž

Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž v roku 2016 len v centrálnom Stredozemí prispela k záchrane viac ako 169 000 ľudí.

Do konca roka 2016 Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž mala nasadených viac ako 1 550 pracovníkov na podporu členských štátov na vonkajších hraniciach, čím doplnila existujúce vnútroštátne kapacity v objeme viac než 100 000 príslušníkov pohraničnej stráže.

Na základe návrhu z decembra 2015 bola v júni 2016 dosiahnutá politická dohoda o nariadení o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží, ktoré nadobudlo platnosť v októbri. Európska pohraničná a pobrežná stráž pozostáva z dvoch pilierov – posilnenej Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž, ktorá bola vytvorená z bývalej agentúry Frontex, a orgánov riadenia hraníc členských štátov vrátane pobrežných stráží v rozsahu, v akom vykonávajú úlohy kontroly hraníc.

V rámci nového mandátu sa úlohy a činnosti agentúry značne rozšírili. Od októbra sa dosiahol významný pokrok pri zabezpečovaní plného fungovania novej agentúry, a to aj zriadením povinných rezerv rýchleho zásahu pre pohraničnú stráž a zabezpečením vybavenia a otvorením nových rezerv pre intervenčné tímy pre návrat. Tie sa môžu nasadiť na podporu členských štátov, ktoré majú primárnu úlohu a právomoc pri posilňovaní kontrol na vonkajších hraniciach.

Problémové oblasti

V rámci úsilia o zvládanie migračnej krízy pokračovalo vykonávanie koncepcie „problémových oblastí“ v Grécku a Taliansku. EÚ a jej príslušné agentúry (Európsky podporný úrad pre azyl, Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž a Europol) poskytli operačnú a finančnú podporu, a to aj vyslaním odborníkov z členských štátov a prizvaných príslušníkov pohraničnej stráže.

Problémové oblasti, ktoré sa nachádzajú na kľúčových miestach príchodu v najviac zasiahnutých členských štátoch, akými sú Taliansko a Grécko, sú prijímacie oblasti, kde sa všetci, ktorí prichádzajú, identifikujú, registrujú a náležite vybavujú. Pracovná náplň problémových miest a proces premiestňovania zahŕňajú aj integrované a systematické bezpečnostné kontroly a vyžadujú si poskytnutie primeraných prijímacích podmienok, aby sa zabránilo preplneniu, a to s osobitným zreteľom na zraniteľné skupiny vrátane detí.

Za uplatňovanie prístupu založeného na problémových miestach je v prvom rade zodpovedný príslušný členský štát. Od marca 2016 však zamestnanci Europolu vykonávajú sekundárne bezpečnostné kontroly na problémových miestach v Grécku. Aby bol proces bezpečnostnej ochrany na vonkajších hraniciach spoľahlivejší, Europol vytvoril skupinu 116 prizvaných príslušníkov pohraničnej stráže – expertov vyslaných vnútroštátnymi službami – na podporu členských štátov v núdzi. Prvé dve skupiny prizvaných príslušníkov pohraničnej stráže boli vyslané do gréckych problémových oblastí s cieľom podporiť zamestnancov Europolu. V roku 2016 fungovalo päť krízových vstupných centier v Grécku a štyri v Taliansku, pričom ostatné prístavy vylodenia v Taliansku vykonávali podobné funkcie.

Lepšia kontrola vonkajších hraníc EÚ

Plán návratu k Schengenu

V marci Komisia predstavila podrobný [plán](#) konkrétnych krokov na obnovenie normálne fungujúceho schengenského priestoru, keďže tento systém prešiel ťažkou skúškou migračnej a utečeneckej krízy.

V dôsledku veľkého počtu neregulárnych migrantov a žiadateľov o azyl prichádzajúcich do Grécka bol vyvinutý obrovský tlak na vonkajšie hranice EÚ v Grécku, čím sa odhalili závažné nedostatky a dôsledky pre schengenský priestor ako celok. Vzhľadom na to bolo Grécko požiadané, aby prijalo a implementovalo akčný plán s cieľom reagovať na odporúčania Rady a Komisie, zatiaľ čo ostatné členské štáty boli vyzvané, aby prevzali zodpovednosť a poskytli Grécku okamžitú podporu.

V máji Rada prijala [odporúčanie](#) pre Rakúsko, Nemecko, Dánsko, Švédsko a Nórsko, čo im umožnilo zaviesť dočasné kontroly na vnútorných hraniciach. Napriek postupnej stabilizácii celkovej situácie v schengenskom priestore Komisia v novembri [odporučila](#) Rade, aby týmto krajinám umožnila zachovať kontroly na vnútorných hraniciach za prísnych podmienok a na obmedzený čas.

Balík o inteligentných hraniciach

V apríli Komisia navrhla [balík predpisov o inteligentných hraniciach](#) s cieľom zmodernizovať riadenie vonkajších hraníc schengenského priestoru a pomôcť členským štátom čeliť rastúcemu prílevu cestujúcich a zároveň prispievať k boju proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti.

Jadrom balíka je zriadenie [systému vstupu a výstupu](#) na modernizáciu kontroly hraníc a poskytovanie presných a automatizovaných informácií pohraničnej strážu pri hraničných kontrolách. Systém takisto umožňuje prístup povereným vnútroštátnym orgánom presadzovania práva a Europolu, aby mohli prispievať k prevencii, odhaľovaniu a vyšetrovaniu teroristických trestných činov alebo iných závažných trestných činov.

V rovnakom čase Komisia predložila [oznámenie s názvom „Silnejšie a inteligentnejšie informačné systémy pre hranice a bezpečnosť“](#), v ktorom sa uvádzajú opatrenia na zlepšenie fungovania

a interoperability existujúcich informačných systémov, ako aj prípadných nových systémov v záujme vyriešenia problému nedostatku informácií.

V novembri Komisia navrhla zriadenie [európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia](#) s cieľom posilniť bezpečnostné kontroly cestujúcich požívajúcich právo bezvízového styku.

V decembri Komisia navrhla [posilniť prevádzkovú efektívnosť a účinnosť schengenského informačného systému](#) s cieľom zlepšiť jeho schopnosť bojovať proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti, zlepšiť riadenie hraníc a migrácie a zabezpečiť účinnú výmenu informácií medzi členskými štátmi v záujme zvýšenia bezpečnosti občanov EÚ.

Týždenné videokonferencie lídrov západného Balkánu

Týždenné videokonferencie lídrov západného Balkánu viedli k posilnenej koordinácii a lepšej výmene informácií medzi členskými štátmi EÚ a ich bezprostrednými susedmi pozdĺž ďalšej dôležitej migračnej trasy.

Zlepšovanie možností legálnej migrácie

Návrh [revízie systému modrej karty](#), ktorý Komisia predložila v júni, má za cieľ zlepšiť schopnosť EÚ prilákať a udržať si vysokokvalifikovaných pracovníkov v záujme zlepšenia konkurencieschopnosti jej hospodárstva a vyrovnania sa s demografickými výzvami. Držitelia modrej karty budú mať flexibilnejší prístup k vysokokvalifikovanej práci v celej EÚ s možnosťou vykonávať vedľajšiu činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba a s možnosťou okamžitého zlúčenia rodiny a rýchlejšieho prístupu k dlhodobému pobytu v EÚ.

Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín

V oblasti integrácie Komisia v júni prijala [akčný plán na integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín](#). Jeho cieľom je podporovať členské štáty v ich úsilí o integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín. Akčný plán stanovuje spoločný rámec politiky, ktorý by mal členským štátom pomôcť ďalej rozvíjať a posilňovať ich vnútroštátne integračné úsilie. Obsahuje 50 konkrétnych opatrení v kľúčových oblastiach, ako je integrácia pred odchodom a pred príchodom, vzdelávanie, zamestnanosť a odborná príprava, prístup k základným službám, aktívna účasť a sociálne začlenenie.

Víza

Komisia začiatkom roka 2016 predložila legislatívne návrhy presunúť Gruzínsko, Kosovo (týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 1244 (1999) a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova), Turecko a Ukrajinu do zoznamu krajín s bezvízovým stykom pre krátkodobé pobyty v nadväznosti na pozitívne hodnotenie akčných plánov alebo plánov liberalizácie vízového režimu týchto krajín. Návrhy pre Kosovo a Turecko sa prijali za predpokladu, že kosovské a turecké orgány splnia zostávajúce kritériá obsiahnuté v ich príslušných plánoch liberalizácie vízového režimu, a to ešte pred prijatím príslušných návrhov Parlamentom a Radou. Komisia takisto navrhla legislatívne zmeny s cieľom posilniť mechanizmus pozastavenia, ktorý EÚ umožní pozastaviť bezvízový styk pre občanov z krajín mimo EÚ, ak dôjde k významnému nárastu migračného alebo bezpečnostného rizika. Parlament a Rada dosiahli politickú dohodu o revidovanom mechanizme pozastavenia a liberalizácii vízového režimu pre Gruzínsko.

Počas roka EÚ podpísala dohody o zrušení vízovej povinnosti s Kiribati, Marshallovými ostrovmi, Mikronéziou, Peru, so Šalamúnovými ostrovmi a s Tuvalu.

V októbri sa začali rokovania s Tuniskom o dohode o zjednodušení postupu pri vydávaní krátkodobých víz a o dohode o stanovení postupov readmisie v prípade neregulárnych migrantov.

V novembri sa začali rokovania o zjednodušení vízového režimu a readmisii s Jordánskom.

Kanadská vláda v roku 2016 oznámila, že má v úmysle od decembra 2017 zrušiť vízovú povinnosť pre všetkých občanov Bulharska a Rumunska, ktorí cestujú do Kanady.

Finančná podpora na efektívne riadenie migrácie

EÚ tiež zvýšila svoju finančnú podporu pre členské štáty, aby vypracovali spoločný prístup k migrácii a účinne riadili migračné toky, a to najmä prostredníctvom Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a Fondu pre vnútornú bezpečnosť. Zložka týchto fondov určená na núdzovú pomoc umožnila EÚ rýchle a flexibilne reagovať na výzvy súvisiace s migráciou, konkrétne pridelením ďalších finančných prostriedkov tým členským štátom, ktoré čelia veľkým migračným tlakom. V marci Komisia navrhla nástroj núdzovej pomoci, ktorý sa má používať v EÚ s cieľom zabezpečiť rýchlejšiu a cieľenejšiu reakciu na veľké krízy vrátane pomoci členským štátom pri zvládaní veľkého počtu utečencov. Do roku 2018 bude cez tento nástroj prostredníctvom partnerských organizácií, ako sú agentúry OSN, Červený kríž a mimovládne organizácie, sprístupnených približne 700 miliónov EUR z finančných prostriedkov EÚ. Organizáciám, ktoré uskutočňujú projekty v Grécku, už bolo v úzkej spolupráci s gréckymi orgánmi pridelených 198 miliónov EUR.

Okrem toho EÚ zvýšila rozpočty Európskeho podporného úradu pre azyl, Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž a Europolu na roky 2015 a 2016, čím posilnila ich schopnosť prakticky reagovať na migračné výzvy.

FINANCOVANIE V RÁMCI FONDU PRE AZYL, MIGRÁCIU A INTEGRÁCIU A FONDU PRE VNÚTORNÚ BEZPEČNOSŤ NA OBDOBIE ROKOV 2014 – 2020

Stav k 31. decembru 2016

* Núdzová podpora z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu bola poskytnutá týmito členskými štátmi: Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Maďarsko, Nemecko, Rakúsko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko. Núdzová podpora z Fondu pre vnútornú bezpečnosť bola poskytnutá týmito členskými štátmi: Belgicko, Bulharsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Maďarsko, Slovinsko a Taliansko.

Zdroj: Európska komisia.

Vysoká predstaviteľka a podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini a generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg na spoločnej tlačovej konferencii po zasadnutí ministrov zahraničných vecí členských štátov NATO, Brusel 6. decembra 2016.

„Potrebujeme Európu, ktorá bude v oblasti zahraničnej politiky silnejšia. Kríza na Ukrajine a znepokojujúca situácia na Blízkom východe ukazujú, aké je dôležité, aby Európa vystupovala vo vonkajších vzťahoch jednotne.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Silnejšia pozícia na medzinárodnej scéne

EÚ potrebuje silnú spoločnú zahraničnú politiku, aby mohla efektívne reagovať na globálne výzvy vrátane kríz v susedných krajinách, šíriť svoje hodnoty a prispievať k mieru a prosperite vo svete.

V tejto súvislosti bola jadrom zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ v roku 2016 podpora medzinárodného mieru a bezpečnosti, rozvojová spolupráca, ľudské práva a reakcie na humanitárne krízy.

Na medzinárodnej úrovni EÚ využila svoj diplomatický a hospodársky vplyv, aby vyzvala na politické riešenie konfliktov v Sýrii, Líbyi a na Ukrajine. Naďalej intenzívne spolupracovala na podpore normalizácie vzťahov medzi Kosovom a Srbskom.

Na jar v roku 2016 vysoká predstaviteľka Únie pre

zahraničné veci a bezpečnosť politiky a podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini a niektorí ďalší európski komisári navštívili Irán, aby začali rokovania o spolupráci v oblasti obchodu, investícií, energetiky, zmeny klímy a ľudských práv.

V júni vysoká predstaviteľka/ podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini predložila **globálnu stratégiu EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku**. V stratégii sa určujú priority a ciele, aby sa maximalizovala schopnosť EÚ čeliť medzinárodným výzvam. Následné opatrenia v oblasti bezpečnosti a obrany boli obzvlášť rýchle, čo viedlo k prijatiu dôležitých záverov Rady Európskej únie v novembri a návrhov na spoluprácu medzi EÚ a NATO v decembri. Európska komisia v novembri navrhla aj akčný

plán v oblasti európskej obrany s cieľom vytvoriť Európsky obranný fond. Tento komplexný obranný balík schválila Európska rada v decembri s konkrétnymi nadväzujúcimi úlohami na rok 2017.

EÚ v priebehu roku začala plniť ciele OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Bol zriadený Núdzový trustový fond EÚ pre Afriku a s piatimi africkými krajinami bola dohodnutá užšia spolupráca v oblasti migrácie.

Humanitárne krízy si aj naďalej vyberali vysokú daň. EÚ v roku 2016 pridala núdzovú pomoc vo výške viac než 2,1 miliardy EUR na potraviny, poskytnutie prístrešia, ochranu a zdravotnú starostlivosť pre 120 miliónov ľudí vo viac ako 80 krajinách.

Susedstvo EÚ

Vzťahy s krajinami, ktoré ležia na juh a na východ od EÚ, sú veľmi dôležité. Tento vzťah riadi Európska susedská politika, ktorá bola v roku 2016 revidovaná. Táto politika umožňuje skutočné partnerstvo medzi EÚ a susednými krajinami založené na dobrej správe vecí verejných a spoločnom riešení politických, hospodárskych a bezpečnostných otázok a migračnej politiky.

Východné susedstvo

Politiky EÚ voči krajinám na východe sú komplexné a prispôbené potrebám jednotlivých krajín. Sú preto rozsiahle a zameriavajú sa na niekoľko prioritných oblastí, napríklad na sociálny a hospodársky rozvoj, dobrú správu vecí verejných a energetickú efektívnosť, a uľahčujú ľuďom v EÚ a vo východných susedných krajinách, pracovať, študovať a cestovať medzi dotknutými regiónmi.

EÚ uzavrela dohody o pridružení, ktoré zahŕňajú prehĺbené a komplexné zóny voľného obchodu, s Gruzínskom, Moldavskom a Ukrajinou. Dohody s Gruzínskom a Moldavskom nadobudli platnosť v júli. Boli nadviazané aj užšie vzťahy s Arménskom, Azerbajdžanom a Bieloruskom. Dosiahol sa značný pokrok pri schvaľovaní bezvízového cestovania v rámci EÚ pre občanov Ukrajiny a Gruzínska.

Podpora politických a hospodárskych reforiem na [Ukrajine](#) bola prioritou EÚ počas celého roka, pričom významná finančná podpora bola poskytnutá prostredníctvom nástroja európskeho susedstva (200 miliónov EUR na nové programy zamerané na transparentnú a zodpovednú správu vecí verejných), humanitárnej pomoci (22,4 milióna EUR) a makrofinančnej pomoci (2,21 miliardy EUR). Brusel a Kyjev viedli aj rozhovory o dodávkach plynu.

EÚ trvala na mierovom riešení konfliktu na východnej Ukrajine prostredníctvom úplného vykonávania dohôd z Minska. Pokračovala vo svojich sankciách voči Rusku za jeho protiprávnu anexiu Krymu a Sevastopolu a jeho úlohu pri destabilizácii Ukrajiny.

Rusko

Začiatkom roku 2016 členské štáty EÚ potvrdili zásady prístupu EÚ k Rusku. Tie zahŕňajú plné vykonávanie dohôd z Minska, posilnenie vzťahov s východnými partnermi a ďalšími susedmi, najmä v strednej Ázii, posilnenie vnútornej odolnosti EÚ, selektívne rokovania s Ruskom o otázkach s významom pre EÚ, ako je zahraničná politika a globálne problémy, a zintenzívnenie podpory, ktorú EÚ poskytuje ruskej občianskej spoločnosti, a kontaktov medzi občanmi EÚ a Ruska. Keďže nedošlo k úplnému vykonávaniu dohôd z Minska, sankcie uložené v roku 2014 v reakcii na kroky Ruska na Ukrajine zostali v platnosti. Ďalšie zhoršenie situácie v oblasti ľudských práv v Rusku a čoraz väčšie obmedzovanie občianskej spoločnosti boli naďalej na poprednom mieste programu EÚ.

Južné susedstvo

Cieľom susedskej politiky, ktorú EÚ uplatňuje v južnom susedstve, je podporovať jednotlivé krajiny v oblastiach, v ktorých EÚ môže priniesť konkrétny a pozitívny prínos.

Osobitná pozornosť sa venuje krajinám postihnutým utečeneckou krízou. Komisia pokračovala vo vykonávaní [Regionálneho trustového fondu EÚ v reakcii na sýrsku krízu](#) a začala konať v rámci [Núdzového trustového fondu EÚ pre Afriku](#) s cieľom riešiť migračnú krízu. Po konferencii s názvom „Podpora Sýrie a okolitého regiónu“ vo februári v Londýne bola dosiahnutá dohoda s Jordánskom a Libanonom, aby si dokázali poradiť s veľkým prílevom sýrskych utečencov. EÚ predovšetkým zvýšila objem obchodu s Jordánskom s cieľom pomôcť vytvárať pracovné miesta, najmä pre sýrskych utečencov v krajine.

Osobitnej pozornosti sa v roku 2016 dostalo Tunisku, ktoré EÚ podporuje v jeho prechode k demokracii.

Sýria

Kríza v Sýrii bola aj naďalej jednou z najzávažnejších výziev, ktorým medzinárodné spoločenstvo čelilo v roku 2016. EÚ pokračovala vo svojom diplomatickom a humanitárnom úsilí v úzkej koordinácii s OSN a osobitným vyslancom OSN Staffanom de Misturom. EÚ zvýšila svoju finančnú pomoc a od začiatku krízy tak poskytla viac než deväť miliárd EUR. Podpora Sýrie zo strany EÚ bola potvrdená [v októbri, keď sa vedúci predstavitelia EÚ stretli, aby rokovali o Sýrii](#). Vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini sa tiež snažila uľahčiť regionálny dohovor o budúcnosti Sýrie a viedla regionálnu iniciatívu EÚ, ktorej cieľom je spolu s regionálnymi aktérmi nájsť spoločný základ pre usporiadanie po skončení konfliktu a preskúmať možnosti zmierenia a obnovy po stabilnej politickej transformácii.

Líbya

Počas celého roka bola EÚ naďalej plne odhodlaná podporovať Líbyu a jej prechod k inkluzívnej a stabilnej demokracii a pomáhať OSN pri sprostredkovateľskom úsilí v tomto procese. EÚ v súčasnosti poskytuje značné finančné prostriedky na projekty a činnosti v Líbyi, a to v týchto šiestich oblastiach zodpovedajúcich prioritám jej dvojstrannej spolupráce: občianska spoločnosť, demokratická správa vecí verejných, zdravie, mládež, aktívne občianstvo a sociálno-ekonomická integrácia, migrácia a ochrana a politický proces, bezpečnosť a mediácia.

Západný Balkán a rokovania o rozšírení

Proces rozširovania EÚ je životne dôležitý pre stabilitu na [západnom Balkáne](#). Podpora bezpečnosti a prosperity na západnom Balkáne predstavuje investíciu do budúcnosti tohto regiónu a je v záujme EÚ. Bosna a Hercegovina požiadala o členstvo v EÚ a Rada sa rozhodla tento proces posunúť vpred, zatiaľ čo Albánsko s podporou zo strany EÚ prijalo kľúčové zákony o reforme súdnictva. To by malo zlepšiť život Albáncov a pomôcť pri pokroku na ceste tejto krajiny k členstvu v EÚ. EÚ a Kosovo uzatvorili dohody o stabilizácii a pridružení. V bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko sprostredkovanie zo strany EÚ a ďalších medzinárodných aktérov umožnilo dohodu, ktorá v decembri viedla k pokojnému a riadnemu priebehu parlamentných volieb.

Pokročili aj rozhovory medzi Kosovom a Srbskom o normalizácii vzťahov. Medzitým plynule napreduvali aj rokovania EÚ o členstve s Čiernou Horou a so Srbskom.

Komisár Johannes Hahn na návšteve supermarketu pre utečencov, ktorý prevádzkuje Svetový potravinový program, Turecko 26. apríla 2016.

Turecko

V roku 2016 sa vzťahy medzi EÚ a Tureckom rozvinuli v mnohých oblastiach, tak ako bolo dohodnuté na samite medzi EÚ a Tureckom v novembri 2015. Kľúčovou udalosťou bola marcová dohoda medzi EÚ a Tureckom, v ktorej sa EÚ zameriavala na zvládnutie migračných tokov a boj proti prevádzkačom a obchodovaniu s ľuďmi. Na podporu sýrskych utečencov a hostiteľských komunít, ktoré čelia

Návšteva predsedu Európskeho parlamentu Martina Schulza v Turecku.

extrémnemu existenčnému tlaku, bol zriadený nástroj pre utečencov v Turecku, ktorý na roky 2016 a 2017 disponuje finančnými prostriedkami vo výške troch miliárd EUR.

Po júlovom pokuse o štátny prevrat EÚ podporila tureckú demokraciu a vyzvala orgány, aby dodržiavali najvyššie normy v oblasti právneho štátu a základných práv.

Západná Európa

Krajiny západnej Európy, ktoré nie sú členmi EÚ, sú s EÚ úzko prepojené. Nórsko a Švajčiarsko patria medzi hlavných obchodných a investičných partnerov EÚ a sú aj dôležitými partnermi v oblasti výskumu a inovácií. Vo vzťahoch so Švajčiarskom však naďalej existujú určité výzvy. Hoci decembrové hlasovanie švajčiarskeho Federálneho zhromaždenia o zmenách zákona o cudzincoch bolo krokom správnym smerom, stále chýba inštitucionálny rámec na riadenie a aktualizáciu zložitého systému sektorových dohôd, ktorý by umožnil v plnej miere využívať potenciál bilaterálnych vzťahov.

Severná Amerika

Spojené štáty

Priority vo vzťahoch medzi EÚ a Spojenými štátmi v roku 2016 zahŕňali boj proti terorizmu, posilnenie hospodárskeho rastu a riešenie globálnej utečeneckej krízy. To sa odrazilo na stretnutí prezidenta Spojených štátov Baracka Obamu, predsedu Európskej rady Donalda Tuska a predsedu Európskej komisie Jeana-Clauda Junckera, ktoré sa konalo v júli vo Varšave.

Uskutočnilo sa niekoľko kôl rokovaní o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve.

Podpredseda Komisie Maroš Šefčovič, vysoká predstaviteľka pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini, minister zahraničných vecí USA John Kerry a minister USA pre energetiku Dr. Ernest Moniz na zasadnutí Rady pre energetiku EÚ – USA na ministerstve zahraničných vecí USA vo Washingtone, DC (Spojené štáty) 4. mája 2016.

V júni EÚ a Spojené štáty podpísali zastrešujúcu dohodu medzi EÚ a USA o ochrane údajov s cieľom zabezpečiť rámec ochrany osobných údajov pri ich prenose do Spojených štátov v rámci spolupráce v oblasti súdnictva a presadzovania práva. V decembri Rada prijala rozhodnutie, ktorým sa Európska únia poveruje uvedenú dohodu uzavrieť.

V júli sa EÚ a Spojené štáty dohodli na štíte na ochranu osobných údajov občanov s cieľom chrániť osobné údaje občanov a zabezpečiť zrozumiteľné pravidlá pre podniky.

Washington a Brusel spolupracovali aj na európskej pohraničnej a pobrežnej strážii a riešení utečeneckej krízy.

V decembri Spojené štáty a EÚ podpísali dohodu o nadobudnutí a vzájomnom poskytovaní služieb, aby si zabezpečili logistickú podporu vojenských operácií.

Kanada

Rok 2016 bol taktiež dôležitý vo **vzťahoch EÚ s Kanadou**, a to vďaka podpísaniu dvoch prelomových dohôd – dohody o strategickom partnerstve a komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody. Po nadobudnutí platnosti sa týmito dvoma dohodami zlepši celkový rámec spolupráce medzi EÚ a Kanadou. Dohoda o strategickom partnerstve posilní politický dialóg v širokej škále oblastí vrátane medzinárodného mieru a bezpečnosti, hospodárskeho a trvalo udržateľného rozvoja, spravodlivosti, slobody a bezpečnosti. Komplexná hospodárska a obchodná dohoda podporí zamestnanosť a rast a prinesie významné hospodárske výhody na oboch stranách Atlantického oceánu prostredníctvom obchodu a investícií, ako aj stanovením globálnych noriem v oblasti ochrany pracovných práv a životného prostredia.

Čína

Nová stratégia EÚ týkajúca sa Číny bola prijatá v júli. Spolupráca EÚ s Čínou bude mať zásadový, praktický a pragmatický charakter a zostane verná záujmom a hodnotám EÚ, najmä pokiaľ ide o medzinárodné pravidlá a normy a rešpektovanie ľudských práv.

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker, čínsky prezident Si Ťin-pching a predseda Európskej rady Donald Tusk na 18. samite EÚ – Čína, Peking (Čína) 12. júla 2016.

Júlový samit EÚ a Číny v Pekingu poskytol príležitosť na strategické diskusie o otázkach spoločného záujmu vrátane hospodárskych reforiem a nadmernej kapacity v oceliarskom odvetví.

Základom vzťahov od roku 2013 je strategický program spolupráce medzi EÚ a Čínou do roku 2020 a od roku 2005 prebieha dialóg o politike životného prostredia.

Blízky východ

Irán

Vysoká predstaviteľka pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini a iránsky minister zahraničných vecí Mohammad Džavád Zaríf na spoločnej tlačovej konferencii v Teheráne (Irán) 16. apríla 2016.

V nadväznosti na historickú jadrovú dohodu dosiahnutú v júli 2015 medzi medzinárodným spoločenstvom a Iránom vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini v apríli 2016 navštívila spolu so siedmimi európskymi komisármi Teherán s cieľom posilniť spoluprácu v oblastiach, ako sú hospodárske vzťahy, doprava, veda, humanitárne otázky, energetika a ľudské práva.

Irak

V Iraku sa úsilie EÚ zameralo na podporu vládnych orgánov pri vykonávaní naliehavo potrebných politických a hospodárskych reforiem a reforiem v oblasti ľudských práv, a to najmä v rámci dohody o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Irakom. Pokračovala spolupráca s Irakom v boji proti Islamskému štátu/Dá'iš. EÚ poskytuje humanitárnu pomoc na pokrytie najnaliehavejších potrieb vysídlených Iráčanov a podporuje stabilizáciu oslobodených oblastí.

Latinská Amerika

EÚ v roku 2016 posilnila svoje vzťahy s Latinskou Amerikou a Karibikom. EÚ a Mexiko začali rokovania o modernizácii globálnej dohody, okrem iného s cieľom rozšíriť rámec bilaterálneho dialógu o globálnych otázkach (najmä v oblasti zmeny klímy, energetiky, potravinovej bezpečnosti, globálneho hospodárstva a bezpečnosti) a prispôsobiť vzťahy medzi EÚ a Mexikom novej realite globálnych obchodných a investičných politík a tokov. EÚ a Kuba pokračovali vo formálnom politickom dialógu a v decembri podpísali dohodu o politickom dialógu a spolupráci, ktorá predstavuje nový právny rámec pre ich vzťahy. V máji EÚ a združenie Spoločný juhoamerický trh (Mercosur) opäť rozprúdili rokovania o medziregionálnej dohode o pridružení, pričom došlo k prvej výmene ponúk od roku 2004.

EÚ poskytla politickú podporu mierovému procesu v Kolumbii. Kľúčovým prvkom úsilia EÚ o podporu vykonávania spomínanej mierovej dohody bude trustový fond EÚ, ktorého činnosť sa začala v decembri 2016.

V októbri sa v Santo Domingu v Dominikánskej republike konalo stretnutie ministrov zahraničných vecí EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku. Prispelo k posilneniu strategického partnerstva a pripravilo pôdu pre samit EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku v roku 2017.

Partnerstvo EÚ a Afriky

Pokiaľ ide o oblasť Afrického rohu, EÚ schválila novú politickú a hospodársku dohodu s Etiópiou a bola hlavným podporovateľom volieb v Somálsku. Pokračovala v podpore boja proti terorizmu v tomto regióne, ako aj v Saheli. V uplynulom roku došlo k podpísaniu a nadobudnutiu platnosti [dohody o hospodárskom partnerstve](#) medzi EÚ a krajinami Juhoafrického rozvojového spoločenstva.

Komisár Neven Mimica na stretnutí s miestnymi obyvateľmi v Matame (Senegal) 27. apríla 2016.

Migrácia

V roku 2016 sa EÚ snažila o individuálne partnerstvá s tretími krajinami pôvodu a tranzitu prostredníctvom všetkých politík, ktoré má k dispozícii. Európska rada v júni prijala návrh vysokej predstaviteľky/podpredsedníčky Komisie a Komisie o zavedení nového rámca pre partnerstvo v oblasti migrácie s kľúčovými partnermi v Afrike s cieľom lepšie spolupracovať na zvládaní situácie.

Ako súčasť európskej migračnej agendy sú prioritnými cieľmi záchrana životov na mori, zvyšovanie počtu vrátených osôb, umožnenie migrantom a utečencom, aby mohli ostať bližšie k domovu, a v dlhodobom horizonte pomoc krajinám pri riešení prvotných príčin nelegálnej migrácie.

PODPORA EÚ PRI RIEŠENÍ MIGRAČNEJ KRÍZY V PARTNERSKÝCH KRAJINÁCH MIMO EÚ

Trustový fond zriadený
v reakcii na krízu v Sýrii,
fond MADAD

742 miliónov EUR

Núdzový trustový
fond EÚ pre Afriku

2,5 miliardy EUR

Nástroj pre utečencov
v Turecku

3 miliardy EUR

Oblasť Afrického rohu
(1,346 miliardy EUR)
Región Sahel/Čadské jazero
(883 mil. EUR)
Severná Afrika
(267,9 milióna EUR)

Zdroj: Európska komisia.

V súlade s rámcom partnerstva sa začali práce s piatimi prioritnými krajinami – s Etiópiou, Mali, Nigerom, Nigériou a so Senegalom. Súbežne prebiehali dialógy o migrácii s krajinami pôvodu a tranzitu s cieľom realizovať odporúčania, ktoré boli výsledkom samitu vo Vallette v roku 2015.

Počas roka začal Núdzový trustový fond EÚ pre Afriku prinášať ovocie v podobe konkrétnych projektov a spolupráca s partnermi EÚ začína prinášať prvé výsledky.

Ľudské práva

Rok 2016 bol poznačený závažným porušovaním ľudských práv a čoraz častejším obťažovaním obhajcov ľudských práv a mimovládnych organizácií na medzinárodnej úrovni a útokmi na nich. Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ, ktorá sa začala v júni, znova zdôraznila, že ľudské práva stoja v centre vonkajšej činnosti EÚ a sú v plnom súlade so záujmami EÚ. Vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini vyhlásila kampaň [#EU4HumanRights](#) na zvýšenie informovanosti o úsilí EÚ a členských štátov o plnenie prioritných opatrení stanovených v akčnom pláne EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2015 až 2019. Medzi spomínané opatrenia patrí presadzovanie, ochrana a podpora ľudských práv na celom svete.

NON.
NO.
NEIN.

Say No!
Stop
violence
against
women

#SayNoStopVAW

V roku 2016 odštartovala Európska komisia pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti násiliu páchanému na ženách (ktorý pripadá na 25. novembra) kampaň za zamedzenie násilia páchaného na ženách.

Program 2030: ciele trvalo udržateľného rozvoja

EÚ je odhodlaná vykonávať program 2030 a plniť ciele trvalo udržateľného rozvoja. Komisár Karmenu Vella a holandská ministerka Sharon Dijksma sa v máji zúčastnili na druhom zhromaždení OSN o otázkach životného prostredia v Keni. Prítomní ministri sa dohodli na plnení cieľov trvalo udržateľného rozvoja v otázkach, ako je napríklad trvalo udržateľná výroba, spotreba, chemikálie, odpad, zmena klímy a oceány.

Komisia stanovila strategický prístup k dosahovaniu trvalo udržateľného rozvoja v EÚ aj na celom svete. [Návrhy predstavila 22. novembra](#) vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie Federica Mogherini, prvý podpredseda Frans Timmermans a komisár Neven Mimica. V tejto súvislosti Komisia vydala oznámenie o ďalších krokoch pre udržateľnú európsku budúcnosť, ktorá spája ciele trvalo udržateľného rozvoja programu 2030 s politickým rámcom EÚ a prioritami Komisie. Tak sa posúdi pokrok, určia najpálčivejšie otázky v oblasti udržateľnosti a zabezpečí, aby všetky opatrenia a politické iniciatívy v rámci EÚ a na celom svete už od začiatku rešpektovali ciele trvalo udržateľného rozvoja.

Medzinárodný rozvoj

V roku 2016 začala EÚ uplatňovať ciele trvalo udržateľného rozvoja v medzinárodnej spolupráci.

V septembri EÚ spustila európsky [vonkajší investičný plán](#) s cieľom implementovať záväzky týkajúce sa financovania rozvoja a program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030.

V novembri Komisia navrhla revíziu [Európskeho konsenzu o rozvoji](#) a predstavila spoločnú víziu a akčný rámec na rozvoj spolupráce pre EÚ a jej členské štáty. Návrh obsahuje plán na zosúladienie rozvojovej politiky Únie s programom trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, ktorý zastrešuje OSN. Ten je súčasťou dohodnutej reakcie medzinárodného spoločenstva na nové trendy a výzvy, ktoré prináša globalizácia. Prvým významným medzinárodným zhromaždením na diskusiu o tejto otázke bolo fórum s názvom [Európske rozvojové dni](#). EÚ tiež pokračovala vo svojej práci na [novom partnerstve s africkými, karibskými a tichomorskými krajinami po roku 2020](#). Navrhla zastrešujúcu dohodu spolu s regionálnymi partnerstvami šitými na mieru jednotlivým africkým, karibským a tichomorským štátom, ktorými sa majú riešiť ich špecifické regionálne príležitosti a výzvy.

V októbri sa v Bruseli konala významná medzinárodná konferencia na ďalšiu podporu Afganistanu zo strany EÚ. V novembri sa uskutočnila darcovská konferencia pre [Stredoafrickú republiku](#), v rámci ktorej medzinárodní darcovia prisľúbili viac ako dve miliardy EUR.

Výskum a inovácie

Vedecká diplomacia je kľúčovou súčasťou medzinárodných aktivít EÚ. V minulom roku bolo uverejnené spoločné oznámenie na tému Integrovaná politika EÚ pre Arktídu, ktorého súčasťou bol arktický výskum a ktoré zdôraznilo úlohu vedy pri medzinárodnej spolupráci.

V rámci iniciatívy Globálna výskumná spolupráca pre pripravenosť v prípade infekčných chorôb boli zmobilizovaní investori na celom svete, aby sa mohol bezodkladne odštartovať výskum v súvislosti s epidémiou spôsobenou vírusom Zika. Na základe [osobitnej výzvy](#) boli v roku 2016 vybrané výskumné projekty zamerané na výskum vírusu Zika, ktorým sa poskytlo financovanie z programu Horizont 2020 v hodnote 30 miliónov EUR.

Dôstojná práca ako súčasť globálnej agendy EÚ

Na zasadnutí Medzinárodnej konferencie práce v júni predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker [uviedol svoj záväzok](#) uprednostňovať sociálnu Európu, zamestnanosť mladých ľudí a sociálny dialóg. Taktiež podporil iniciatívu Komisie týkajúcu sa [európskeho piliera sociálnych práv](#). Spolu s komisárkou Marianne Thyssen zdôraznil dôležitosť noriem Medzinárodnej organizácie práce a potrebu uvažovať o budúcom vývoji v tejto oblasti. EÚ významne prispela k príprave a výsledkom konferencie. Bolo prijaté komplexné usmernenie o [dôstojnej práci v globálnych dodávateľských reťazcoch](#) so zameraním na náležitú starostlivosť, cezhraničný [sociálny dialóg](#), obchod a transparentnosť.

Bezpečnosť a obrana

V novembri sa ministri zahraničných vecí a ministri obrany EÚ dohodli na vykonávaní Globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany. Ich závery sa zakladali na realizačnom pláne v oblasti bezpečnosti a obrany, ktorý ministrom predložila vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie a vedúca Európskej obrannej agentúry Federica Mogherini.

Stratégia zahŕňa návrhy na posilnenie civilných a vojenských spôsobilostí, prehĺbenie spolupráce v oblasti obrany, zlepšenie rýchlej reakcie EÚ na krízy, vytvorenie stálej štruktúry pre plánovanie a spôsobilosť viesť operácie na strategickej úrovni pre vojenské misie bez výkonných právomocí, preskúmanie potenciálu na väčšiu spoluprácu s partnerskými krajinami v oblasti bezpečnosti a obrany a ďalšiu prácu na budovaní kapacít na podporu bezpečnosti a rozvoja.

Ide o prvý z troch prvkov nového obranného balíka EÚ, ktorý Európska rada schválila v decembri. Druhým prvkom bol akčný plán v oblasti európskej obrany, ktorý navrhla Komisia s cieľom vytvoriť európsky obranný fond na podporu investícií do spoločného výskumu a spoločného rozvoja obranného vybavenia a technológií. Takisto sa v ňom navrhli opatrenia na posilnenie jednotného trhu v oblasti obrany. Tretí prvok zahŕňal spoluprácu medzi EÚ a NATO v nadväznosti na spoločné vyhlásenie podpísané v júli 2016 vo Varšave.

V apríli sa členské štáty EÚ dohodli na väčšej koordinácii na [posilnenie reakcie EÚ na hybridné hrozby](#), akými sú kybernetické útoky, prerušenia dodávok energie alebo finančných služieb, podkopávanie dôvery verejnosti v inštitúcie verejnej správy a zneužívanie sociálneho napätia.

Reakcia na humanitárne krízy a mimoriadne situácie

Pretvorenie podoby pomoci na Svetovom humanitárnom samite.

POSKYTOVANIE HUMANITÁRNEJ POMOCI PO CELOM SVETE

65,3 milióna

ľudí na celom svete sú obeťami násilného vysídlenia

53 % utečencov na celom svete pochádza zo Sýrie, Afganistanu a Somálska

21,3 milióna utečencov

40,8 milióna vnútorne vysídlených osôb

1,8 milióna žiadateľov o azyl

© Európska únia/ECHO/Caroline Gluck

EÚ ročne poskytuje na pomoc utečencom viac ako **1 miliardu EUR**

S viac ako **6,3 miliardy EUR** poskytnutými v roku 2016 sú EÚ a jej členské štáty najväčšími darcami humanitárnej pomoci na svete

EÚ naďalej pomáhala obetiam prírodných katastrof a kríz spôsobených človekom na celom svete vyčlenením núdzovej pomoci vo výške 2,1 miliardy EUR na potraviny, poskytnutie prístrešia, ochranu a zdravotnú starostlivosť pre viac než 120 miliónov ľudí vo viac ako 80 krajinách.

EÚ vedie vo financovaní humanitárnej pomoci vo všetkých hlavných zónach zasiahnutých konfliktom, v ktorých dochádza k vysídľovaniu množstva ľudí, konkrétne v Iraku a Sýrii, Stredoafrickej republike, Južnom Sudáne a Jemene.

Po prvýkrát v histórii poskytla EÚ humanitárnu pomoc v rámci svojich hraníc, a to v podobe podpory pre Grécko, aby sa mohlo vyrovnáť s prílevom utečencov. V období rokov 2016 až 2018 sa prostredníctvom humanitárnych partnerov sprístupnia finančné prostriedky EÚ vo výške 700 miliónov EUR.

Začali sa čítať aj nové iniciatívy. V priamej nadväznosti na poznatky získané z krízy spôsobenej epidémiou eboly, ktorá postihla západnú Afriku v roku 2014, EÚ zriadila európsky lekársky zbor, ktorého úlohou je rýchla reakcia v prípade mimoriadnych udalostí so zdravotnými následkami v rámci EÚ i mimo nej.

Približne 4 % celkového humanitárneho rozpočtu EÚ bolo použitých na vzdelávanie detí zasiahnutých mimoriadnymi situáciami, čo je jeden z najmenej financovaných sektorov humanitárnej pomoci. K vzdelávacím činnostiam získalo prístup vyše 3,8 milióna detí v 47 krajinách. Komisár Christos Stylianides ohlásil ďalšie zvýšenie tohto rozpočtu na 6 % v roku 2017.

Medzinárodná spolupráca

EÚ a Organizácia Spojených národov

Delegácia EÚ na vysokej úrovni sa zúčastnila na ministerskom týždni Valného zhromaždenia OSN a na samite zameranom na riešenie masívnych presunov utečencov a migrantov. Na oboch podujatiach EÚ úspešne presadzovala zásadu globálnej zodpovednosti. Ťažiskom rozhovorov bola najmä sýrska kríza, zmena klímy a vykonávanie programu 2030. Počas celého roka spolupráca medzi [Organizáciou Spojených národov](#) a EÚ zabezpečovala koordináciu v širokej škále činností od mierových misií až po diplomatické úsilie, ľudské práva, boj proti hladu, budovanie inkluzívnych spoločností, dobrú správu vecí verejných a boj proti trestnej činnosti. Úzke väzby medzi týmito dvomi organizáciami zdôraznila aj vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Federica Mogherini počas svojho vystúpenia v Bezpečnostnej rade OSN v júni.

Predseda Európskej rady Donald Tusk, generálny tajomník Organizácie Spojených národov Pan Ki-mun a prvý podpredseda Komisie Frans Timmermans na 71. plenárnom zasadnutí Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, New York (Spojené štáty) 18. septembra 2016.

EÚ a NATO

V júli vo Varšave predseda Európskej rady Donald Tusk a predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker spolu s generálnym tajomníkom NATO Jensom Stoltenbergom podpísali vôbec prvé spoločné vyhlásenie [EÚ a NATO](#), ktoré tomuto partnerstvu dáva nový impulz. Zdôraznili tak svoj spoločný

záväzkov spolupracovať v oblastiach, ako je boj proti hybridným hrozbám, operačná spolupráca vrátane námorných záležitostí, kybernetická bezpečnosť a obrana, výskum v obrannom priemysle, cvičenia a obrana a budovanie kapacít v oblasti bezpečnosti. V decembri EÚ a NATO súbežne prijali spoločný súbor návrhov na vykonávanie uvedeného spoločného vyhlásenia.

Spolupráca na medzinárodnej scéne

EÚ aktívne spolupracovala s partnermi z celého sveta na fórach, ako sú napríklad skupiny G7 a G20, na riešení globálnych politických a hospodárskych problémov. Septembrové komuniké vedúcich predstaviteľov krajín G20 z Chang-čou zdôraznilo potrebu väčšej inkluzívnosti, aby hospodársky rast mohol slúžiť potrebám každého a bol prínosom pre všetky krajiny a všetkých ľudí.

(V smere hodinových ručičiek zľava) francúzsky prezident François Hollande, predseda vlády Spojeného kráľovstva David Cameron, kanadský predseda vlády Justin Trudeau, predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker, predseda Európskej rady Donald Tusk, taliansky predseda vlády Matteo Renzi, nemecká kancelárka Angela Merkelová, prezident Spojených štátov amerických Barack Obama a japonský premiér Šinzó Abe na samite G7, Ise (Japonsko) 26. mája 2016.

Predseda Európskeho parlamentu Martin Schulz (vpravo) odovzdáva Sacharovovu cenu 2016 za slobodu myslenia Nadji Murad Basí Tahaovej a Lamiji Adži Bašarovej v Štrasburgu, Francúzsko, 13. decembra 2016.

„Navrhnutie kandidáta voľba predsedu Európskej komisie na základe výsledkov volieb do Európskeho parlamentu sú nepochybne dôležitým, ale len prvým krokom demokratizácie Európskej únie ako celku. Európska komisia pod mojím vedením bude odhodlaná vdýchnuť nový život osobitnému partnerstvu s Európskym parlamentom... Som taktiež odhodlaný zvýšiť transparentnosť, pokiaľ ide o kontakty so zainteresovanými stranami a lobistami.“

Jean-Claude Juncker, politické usmernenia, 15. júla 2014

Únia demokratickej zmeny

V septembri 2016 predseda Komisie Juncker vo svojom prejave o stave Únie zhodnotil dosiahnuté výsledky za posledný rok a predstavil svoje priority na nasledujúci rok. Zároveň načrtoval, ako bude Komisia riešiť najnaliehavejšie problémy, ako sú migrácia, terorizmus, hospodársky rast a zamestnanosť. V čele opatrení, ktoré Komisia navrhla a ktoré získali širokú podporu v Parlamente a Rade, bolo predĺženie trvania investičného plánu na dvojnásobok a zdvojnásobenie objemu jeho finančných prostriedkov.

O dva dni neskôr sa zástupcovia všetkých členských štátov EÚ s výnimkou Spojeného kráľovstva zišli v Bratislave, aby začali politickú reflexiu o budúcom vývoji EÚ s 27 členskými štátmi. Stretnutie predchádzalo celoštátne referendum o členstve Spojeného kráľovstva v EÚ, ktoré sa konalo v júni a v ktorom voliči hlasovali za vystúpenie z EÚ.

V **bratislavskom vyhlásení a pláne**, ktoré odsúhlasili vedúci predstavitelia EÚ, sa stanovili ciele na obdobie do marca 2017. Plán zahŕňal obnovu plnej kontroly nad vonkajšími hranicami, zaistenie vnútornej bezpečnosti a boj proti terorizmu, posilnenie spolupráce v rámci EÚ v oblasti vonkajšej bezpečnosti a obrany, posilnenie jednotného trhu a vytvorenie lepších príležitostí pre mladých ľudí.

Európsky parlament

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker prednáša v Európskom parlamente správu o stave Únie za rok 2016, Štrasburg (Francúzsko) 14. septembra 2016.

Európsky parlament sa v roku 2016 zaoberal všetkými hlavnými otázkami politiky EÚ a rokoval o témach siahajúcich od utečeneckej a migračnej krízy až po referendum v Spojenom kráľovstve, od bezpečnosti a hrozby terorizmu až po zdaňovanie právnických osôb. Prijal dôležité legislatívne rozhodnutia, ktoré umožnili EÚ prijať opatrenia v oblastiach, medzi ktoré patria [osobné záznamy o cestujúcich](#), [ochrana údajov](#) a [digitálny jednotný trh](#). V Parlamente v priebehu roka vystúpili mnohí významní hostia, medzi inými holandský kráľ Willem-Alexander, estónsky prezident Toomas Hendrik Ilves, bulharský prezident Rosen Plevneliev, izraelský prezident Reuven Rivlin, prezident Palestínskej samosprávy Mahmúd Abbás, ako aj vedúci predstavitelia inštitúcií EÚ.

Európsky parlament udelil v roku 2016 Sacharovovu cenu za slobodu myslenia Nadji Murad Basí Tahaovej a Lamiji Adži Bašarovej, dvom jezidským obetiam násilností zo strany Islamského štátu/Dá'íš.

Európska rada

V roku 2016 sa zasadnutia Európskej rady uskutočnili vo [februári](#), v [marci](#), [júni](#), [októbri](#) a [decembri](#). Ku kľúčovým otázkam, ktoré hlavy štátov alebo predsedovia vlád riešili a ku ktorým vydali usmernenia, patrili zvýšenie rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti, dobudovanie jednotného trhu, obchodná politika EÚ, vnútorné a vonkajšie aspekty migračnej politiky, bezpečnosť, ako aj energetika a zmena klímy. Lídri sa stretli aj v neformálnom prostredí v Bratislave, aby diskutovali o stave Únie a o spoločnej budúcnosti po referende v Spojenom kráľovstve.

BRATISLAVSKÝ PLÁN

Bratislavský
samit

16. septembra 2016

Európska
rada

15. decembra 2016

Európska
rada

9. a 10. marca 2017

Európska
rada

20. a 21. októbra 2016

Samit
na Malte

3. februára 2017

Samit
v Ríme

25. marca 2017

MIGRÁCIA

- ✓ **Pomoc Bulharsku** pri ochrane jeho hraníc s Tureckom
- ✓ Rezervy rýchleho zásahu európskej pohraničnej a pobrežnej stráže
- ↻ **Dohody s krajinami mimo EÚ:**
 - obmedzenie nelegálnej imigrácie
 - zvýšenie počtu návratov
- ↻ Vykonávanie vyhlásenia EÚ a Turecka
- ↻ Pomoc pre krajiny západného Balkánu
- ↻ Dohoda o dlhodobej migračnej politike a zásade solidarity

BEZPEČNOSŤ

- ✓ Nový plán v oblasti bezpečnosti a obrany
- ✓ Zlepšenie kontrol na vonkajších hraniciach EÚ
- ✓ Posilnenie spolupráce medzi EÚ a NATO
- ↻ Systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS)
- ↻ Zlepšenie výmeny informácií medzi bezpečnostnými službami
- ↻ Boj proti radikalizácii

HOSPODÁRSTVO

- ✓ Predĺženie trvania Európskeho fondu pre strategické investície
- ↻ Boj proti nezamestnanosti mladých ľudí
- ↻ Obnovený konsenzus o slobodnej a spravodlivej obchodnej politike
- ↻ Preskúmanie plnenia cieľov politiky jednotného trhu

KLÍMA

Ratifikácia Parížskej
dohody

HRANICE

Začiatok činnosti
Európskej agentúry pre
pohraničnú a pobrežnú
stráž

BREXIT

Zásady EÚ-27, podľa
ktorých sa budú viesť
rokovania o vystúpení
Spojeného kráľovstva z EÚ

SPOLUPRÁCA

Zlepšenie
pracovných metód
a komunikácie

Rada Európskej únie

Rotujúce predsedníctvo Rady v roku 2016 vykonávali [Holandsko](#) a [Slovensko](#). Hlavnými témami, o ktorých sa v Rade počas roka diskutovalo, boli prebiehajúca migračná kríza, ozbrojené konflikty na celom svete a boj proti terorizmu. Rada dosiahla pokrok v mnohých oblastiach, medzi inými v oblasti zdaňovania, energetiky a zmeny klímy, financovania hospodárstva a prehlbovania jednotného trhu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor a Európsky výbor regiónov

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker (vpravo) víta na návšteve predsedu Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Georges Dassis, Brusel 26. septembra 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor v roku 2016 prijal významné stanovisko k [utečeneckej kríze](#). Na žiadosť Komisie tento výbor taktiež predložil prieskumné stanovisko k európskemu pilieru sociálnych práv. V septembri na žiadosť Komisie prijal prieskumné stanovisko k trvalo udržateľnému rozvoju.

Európsky výbor regiónov v júli v Bratislave zorganizoval európsky summit regiónov a miest. Prijal vyhlásenie, v ktorom vyzval na vypracovanie vízie budúcnosti Európy založenej na posilnení investícií na podporu súdržnosti, trvalo udržateľného rastu a tvorby pracovných miest v mestách a regiónoch EÚ. V októbri tento výbor usporiadal [Európsky týždeň regiónov a miest](#).

Komisárka Corina Crețu s predsedom Výboru regiónov Európskej únie Markku Markkulom na 14. Európskom týždni regiónov a miest, Brusel 10. októbra 2016.

Lepšia právna regulácia

Medziinštitucionálna dohoda o lepšej tvorbe práva

V apríli Európsky parlament, Rada Európskej únie a Európska komisia podpísali novú [medziinštitucionálnu dohodu o lepšej tvorbe práva](#), ktorá vychádza z návrhu Komisie a má prispieť k zlepšeniu uplatňovania zásad lepšej právnej regulácie zo strany všetkých inštitúcií. Ide o to, aby sa v prípadoch, keď je to potrebné na riešenie problémov v EÚ, prijímali ambiciózne opatrenia a aby tieto opatrenia dostali čo najúčinnnejšiu, najefektívnejšiu a najotvorenejšiu podobu. Dohoda podporuje tvorbu politík založenú na dôkazoch, a to počas celého legislatívneho cyklu, a súčasne systematické hodnotenie toho, ako sa právne predpisy osvedčujú v praxi. Vďaka nej sa legislatívny proces EÚ stane transparentnejším, otvorenejším voči podnetom zainteresovaných strán a bude sa dať ľahšie sledovať.

JEDNODUCHŠIE PRAVIDLÁ, ALE ROVNAKO VYSOKÉ ŠTANDARDY

 Zníženie regulačného zaťaženia a obmedzenie byrokracie	 Platforma regulačnej vhodnosti
Revidovaný návrh o „inteligentných hraniciach“ Zníženie nákladov: 1,1 mld. EUR 480 miliónov EUR	 Združuje odborníkov z členských štátov a občiansku spoločnosť
Akčný plán týkajúci sa DPH Zvýšenie príjmov o 7 miliárd EUR Zníženie nákladov na dodržiavanie predpisov o 55 %	 Skúma návrhy občanov predložené online a predkladá Komisii odporúčania na zníženie záťaže
Zlepšené nahlasovanie znížení emisií skleníkových plynov Každoročné úspory vo výške 345 000 až 460 000 EUR	 Zabezpečuje, aby jednotný súbor pravidiel EÚ dobre plnil svoj účel
Nové pravidlá týkajúce sa prospektov Každoročné úspory vo výške 130 miliónov EUR	
Zjednodušená spoločná poľnohospodárska politika 250 nariadení → Približne 40 aktov	
Ochrana údajov Jednotný súbor pravidiel: Prínosy vo výške 2,3 miliardy EUR ročne	

Pracovný program Európskej komisie na rok 2017

Komisia v októbri prijala svoj [ročný pracovný program na rok 2017](#), v ktorom sa stanovuje zoznam opatrení, ktoré prijme v nadchádzajúcom roku, a určujú sa oblasti, kde má v úmysle stiahnuť už predložené návrhy alebo revidovať platné právne predpisy. Pracovný program na rok 2017 nadväzuje na desať politických priorít Komisie.

Hodnotiaci tabuľka programu REFIT

Práca Komisie na širokej škále opatrení zameraných na zhodnotenie, revíziu a zjednodušenie právnych predpisov EÚ a na zníženie regulačného zaťaženia sa odráža v [hodnotiacej tabuľke programu REFIT](#) predloženej spolu s pracovným programom na rok 2017. Táto tabuľka znázorňuje, v akom štádiu sa v súčasnosti nachádza 231 iniciatív na zjednodušenie platných právnych predpisov a zníženie s nimi spojenej administratívnej záťaže. Komisia takisto uverejnila [zhrnutie hodnotiacej tabuľky](#), v ktorom sú načrtnuté kľúčové prvky hodnotiacej tabuľky programu REFIT a ktoré poskytuje podrobné informácie o prvých 22 stanoviskách platformy REFIT, ako aj o spôsobe, ako na ne Komisia mieni reagovať.

Platforma REFIT

[Platforma REFIT](#) združuje 48 odborníkov na vysokej úrovni, ktorí zastupujú rôzne zainteresované strany, Európsky hospodársky a sociálny výbor, Európsky výbor regiónov a vlády všetkých členských štátov. Poskytuje Komisii poradenstvo, pokiaľ ide o to, ako dosiahnuť, aby právne predpisy EÚ boli účinnejšie a efektívnejšie, a zároveň znížiť administratívne zaťaženie bez toho, aby boli ohrozené politické ciele. Veľká časť práce platformy vychádza z podnetov zainteresovaných strán (ktoré sa často predkladajú prostredníctvom webovej stránky [Obmedzte záťaž – vyjadrite sa!](#)). Na jej stretnutiach, ktoré sa konali v januári, apríli, máji, júni, septembri a novembri, bolo prijatých 24 stanovísk týkajúcich sa širokej škály oblastí regulovaných na úrovni EÚ.

Výbor pre kontrolu regulácie

[Výbor pre kontrolu regulácie](#) je nezávislý orgán Komisie, ktorý kontroluje kvalitu návrhov posúdení vplyvu a dôležitých spätných hodnotení a kontrol vhodnosti. Bol zriadený v júli 2015 a nahradil výbor pre posudzovanie vplyvu. V priebehu roku 2016 výbor preskúmal 60 posúdení vplyvu a sedem hodnotení a vydal k nim stanoviská.

Nové webové stránky a mechanizmy spätnej väzby

V priebehu roka [Komisia podnikla ďalšie kroky na otvorenie rozhodovacieho procesu EÚ pre podnety zainteresovaných strán a občanov](#). Od konca júna [má verejnosť možnosť predkladať počas štyroch týždňov svoje pripomienky](#) k návrhom delegovaných a vykonávacích aktov. Do konca roka bolo uverejnených 106 návrhov delegovaných a vykonávacích aktov.

Plány alebo úvodné posúdenia vplyvu nových iniciatív, hodnotení a legislatívnych návrhov sú na pripomienkovanie alebo podávanie podnetov od zainteresovaných strán k dispozícii od júla 2015. Do konca roka 2016 bolo na účely získania spätnej väzby uverejnených 338 plánov a úvodných posúdení vplyvu. Na rovnaký účel bolo počas toho istého obdobia uverejnených 147 legislatívnych návrhov.

Monitorovanie uplatňovania právnych predpisov EÚ

V júli Komisia prijala [33. výročnú správu o kontrole uplatňovania práva EÚ](#), v ktorej skúmala, ako členské štáty uplatňovali právne predpisy EÚ, a poukázala na hlavné trendy politiky presadzovania práva v roku 2015. Zo správy vyplynulo, že celkový počet konaní o porušení právnych predpisov vykazoval v porovnaní so stavom pred piatimi rokmi stabilne nižšiu úroveň.

Komisia posilnila svoje preventívne opatrenia zamerané na podporu členských štátov v procese vykonávania právnych predpisov Únie. Ak členské štáty netransponujú smernicu v dohodnutej lehote, Komisia naďalej plne využíva systém finančných sankcií vrátane ustanovení, ktoré sa pre prípady oneskorenej transpozície smerníc zaviedli v Lisabonskej zmluve.

V decembri Komisia vo svojom oznámení pod názvom [Právo EÚ: Lepšie výsledky pomocou lepšieho uplatňovania práva](#) uviedla, ako zintenzívni svoje úsilie o uplatňovanie, vykonávanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ v prospech všetkých občanov, spotrebiteľov a podnikov v EÚ.

Transparentnosť a zodpovednosť

Návrh na vytvorenie povinného registra transparentnosti

V septembri Komisia navrhla vytvoriť povinný register transparentnosti, ktorý sa bude vzťahovať na Európsky parlament, Komisiu a po prvýkrát aj na Radu.

Prístup k dokumentom

Dôležitým nástrojom v oblasti transparentnosti je právo verejnosti na prístup k dokumentom. V auguste Komisia prijala svoju správu o žiadostiach o prístup k dokumentom za rok 2015. Počet žiadostí sa zvýšil o viac ako osem percent (6 752 žiadostí v roku 2015 oproti 6 227 v roku 2014). Požadované dokumenty boli úplne alebo čiastočne sprístupnené v 84 % prípadov.

Kontrola rozpočtu EÚ

Na základe kladného odporúčania Rady udelil Parlament v apríli konečný súhlas so spôsobom, akým Komisia v roku 2014 plnila rozpočet EÚ.

V júli Komisia predstavila [integrovateľný balík finančného výkazníctva](#) o rozpočte EÚ, v ktorom sú zhromaždené všetky dostupné informácie o príjmoch, výdavkoch, riadení a plnení rozpočtu EÚ v roku 2015. Z výkazov vyplynulo, že rozpočet EÚ priniesol výsledky, ktoré sú v súlade s prioritami Komisie, a bol plnený náležitým spôsobom. Takisto predstavovali dôležitý podklad pre výročný [postup udelenia absolutória](#) za rok 2015.

Predseda Európskeho dvora audítorov Klaus-Heiner Lehne (vpravo) predkladá Výboru Európskeho parlamentu pre kontrolu rozpočtu výročnú správu Európskeho dvora audítorov za rok 2015, Brusel 13. októbra 2016.

Pri rozhodovaní o tom, či absolutórium udeliť, odložiť alebo zamietnuť, Parlament berie do úvahy výročnú správu Európskeho dvora audítorov. Výročnú správu o plnení rozpočtu EÚ v roku 2015 predložil Dvor audítorov v októbri. Externý audítor Komisie už deviaty rok za sebou skonštatoval úplnú zákonnosť účtovnej závierky Únie a potvrdil, že ani na strane príjmov, ani na strane administratívnych výdavkov sa ani teraz nevyskytli významné chyby. Podľa odhadu Dvora audítorov sa okrem toho už tretí rok za sebou znížila celková chybovosť (3,8 %).

Je dôležité poznamenať, že pokiaľ ide približne o 80 % ročného rozpočtu EÚ, a to najmä v oblastiach poľnohospodárstva a politiky súdržnosti, sú za každodenné riadenie finančných prostriedkov EÚ primárne zodpovedné členské štáty, pričom Komisia vykonáva dôležitú kontrolnú funkciu.

Národné parlamenty

V júli Komisia prijala dve výročné správy za rok 2015: o [subsidiarite a proporionalite](#) a o [vzťahoch s národnými parlamentmi](#).

Otázky subsidiarity v roku 2016

V priebehu roka bolo Komisii v rámci [mechanizmu kontroly uplatňovania zásady subsidiarity](#) od národných parlamentov doručených 68 odôvodnených stanovísk, v ktorých sa uvádzalo, že legislatívne akty predložené Komisiou neboli v súlade so zásadou subsidiarity. Celkom 14 z týchto odôvodnených stanovísk sa týkalo návrhu Komisie na revíziu [smernice o vysielaní pracovníkov](#). Po dôkladnej analýze Komisia dospela k záveru, že návrh bol v súlade so zásadou subsidiarity, a rozhodla sa ho zachovať bezo zmeny. [Dôvody svojho rozhodnutia uviedla](#) v júli.

Vzťahy s národnými parlamentmi

V roku 2016 Komisia pokračovala v posilňovaní svojich vzťahov s národnými parlamentmi. Počet stanovísk prijatých od národných parlamentov vzrástol z 350 v roku 2015 na 613 v roku 2016, čo predstavuje zvýšenie o 75 %. Komisári sa stretávali s poslancami národných parlamentov počas svojich početných návštev v členských štátoch, na medziparlamentných zasadnutiach, ako aj na iných podujatiach.

Európsky ombudsman

Európsky ombudsman prešetruje sťažnosti týkajúce sa nesprávnych úradných postupov inštitúcií a orgánov Európskej únie. Vyšetrenia vykonané v roku 2016 sa týkali tém siahajúcich od [zloženia expertných skupín Komisie](#) cez [pravidlá prístupu lobistov tabakového priemyslu ku Komisii](#), [osobitných poradcov Komisie](#), [kódex správania komisárov](#) až po [transparentnosť trialógov medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou počas legislatívneho postupu](#).

Predseda združenia OxyRomandie Pascal Diethelm, komisár Vytenis Andriukaitis, redaktor portálu EurActiv James Crisp, európska ombudsmanka Emily O'Reilly a hlavný vedecký pracovník a zástupca Svetovej zdravotníckej organizácie v EÚ Roberto Bertollini na podujatí, ktoré organizovala ombudsmanka na tému zvýšenia transparentnosti lobizmu súvisiaceho s tabakom, Brusel 27. apríla 2016.

Európska iniciatíva občanov

Európska iniciatíva občanov umožňuje občanom, ktorých počet dosiahne najmenej jeden milión a ktorí pochádzajú aspoň zo štvrtiny členských štátov EÚ, vyzvať Komisiu, aby predložila návrh právneho aktu v oblastiach, v ktorých má na to právomoc. V roku 2016 Komisia zaregistrovala tri nové iniciatívy a vo svojom pracovnom programe na rok 2017 oznámila, že plánuje prijať právne predpisy týkajúce sa otázok, na ktoré poukázala jedna z predchádzajúcich iniciatív (*Right2Water*).

Dialógy s občanmi

V priebehu roka Komisia aj naďalej komunikovala s verejnosťou prostredníctvom dialógov s občanmi. Na dialógoch sa počas roka zúčastnili predseda, podpredsedovia a členovia Komisie spolu s mnohými poslancami Európskeho parlamentu a národnými politikmi. Dialógy, ktorých počet dosiahol 73, poskytli občanom jedinečnú príležitosť osobne diskutovať s činiteľmi s rozhodovacou právomocou o tom, čo sa deje v Európskej únii, ako Únia rieši hlavné výzvy a aké prínosy majú jej opatrenia pre občanov. Zároveň umožnili politikom EÚ, ako aj národným politikom načúvať názorom občanov z celej Únie, pokiaľ ide o širokú škálu tém, a učiť sa od nich.

Predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker sa prihovára účastníkom dialógu s občanmi v St. Vith (Belgicko) 15. novembra 2016.

Spojte sa s EÚ

ONLINE

Informácie vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie sú dostupné na webovej stránke:
europa.eu

OSOBNÉ

V celej Európe sa nachádzajú stovky miestnych informačných centier EÚ.
Adresu najbližšieho centra nájdete na tejto webovej stránke:
europa.eu/contact

TELEFONICKY ALEBO E-MAILOM

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete využívať bezplatne na telefónnom čísle: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori mobilných sietí nepovoľujú prístup k číslam 00800 alebo tieto hovory fakturujú), alebo na spoplatnenom telefónnom čísle z krajín mimo EÚ: +32 22999696. Môžete tiež zaslať e-mail prostredníctvom: europa.eu/contact

PREČÍTAJTE SI O EURÓPE

Od publikácií o EÚ vás delí len jedno kliknutie – nájdete ich na internetovej stránke EU Bookshop:
bookshop.europa.eu

Informácie a publikácie o Európskej únii môžete získať na nasledujúcich miestach:

EURÓPSKA KOMISIA

Zastúpenie na Slovensku
Palisády 29
811 06 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 254431718
E-mail: comm-rep-sk@ec.europa.eu

EURÓPSKY PARLAMENT

Informačná kancelária na Slovensku
Palisády 29
811 06 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 259429683
E-mail: epbratislava@europarl.europa.eu
Internet: www.europskyparlament.sk

EUROPE DIRECT INFORMAČNÉ CENTRÁ NA SLOVENSKU

BANSKÁ BYSTRICA
Skuteckého 13
974 01 Banská Bystrica
Tajovského 10
975 90 Banská Bystrica
(budova Ekonomickej fakulty UMB)
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 484174250
E-mail: info@reic.sk
Internet: www.reic.sk

KOMÁRNO
Eötvösova 12
945 01 Komárno
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 357701938
E-mail: rpickn@nextera.sk
Internet: www.rpickn.sk

KOŠICE
Regionálna inovačná agentúra
Heydukova 14
040 01 Košice
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 556441196
E-mail: info@ria-kosice.sk
Internet: www.ria-kosice.sk

LUČENEC
Mestské informačné centrum
Divadlo B. S. Timravy
Námestie republiky 5
984 01 Lučenec
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel./Fax +421 474331513
E-mail: mic@lucenec.sk
Internet: www.lucenec.sk

NITRA
Akademická 4
949 01 Nitra
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 377910290
E-mail: europedirect@agroinstitut.sk
Internet: www.agroinstitut.sk

POPRAD
Štefánikova 897/2
P.O. BOX 36
058 01 Poprad
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 527721320/527895161/
905900843
E-mail: europedirect@europedirectpp.eu
Internet: www.europedirectpp.eu

PREŠOV
Asociácia terénnych a sociálnych pracovníkov
Požiarická 7
080 01 Prešov
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 905755238
E-mail: laci.tsp@gmail.com

SENICA
Štefánikova 1408/56
905 25 Senica
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 346516180
E-mail: europedirect@msu.senica.sk
Internet: www.europedirect.senica.sk

SPIŠSKÁ NOVÁ VES
Spišská regionálna rozvojová agentúra
Štefánikovo námestie 1
052 01 Spišská Nová Ves
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 566725711/566813-
60/61/62
E-mail: srra@srra.sk, sprag@srra.sk
Internet: www.srra.sk

TREBIŠOV
Ul. M. R. Štefánika 1161/184
075 01 Trebišov
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. + 421 566725711/566813-
60/61/62
E-mail: rpickn@rpickn.sk
Internet: www.rpickn.sk

TRENČÍN

Trenčiansky samosprávny kraj
K dolnej stanici 7282/20A
911 01 Trenčín
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 326555407
E-mail: europa.direct@tsk.sk
web: www.tsk.sk

ŽILINA

Dolný val 37
010 01 Žilina
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 412703190
E-mail: posta@europedirectzilina.sk
Internet: www.europedirectzilina.sk

EURÓPSKE DOKUMENTAČNÉ CENTRÁ

Centrum vedecko-technických informácií SR
Lamačská cesta 8/A
811 04 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 269253110
E-mail: harachova@cvtisr.sk
Internet: www.cvtisr.sk

Knižnica Právnickej fakulty UK
Šafárikovo námestie 6
818 05 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 259244213
E-mail: kniz_edc@flaw.uniba.sk
Internet: www.flaw.uniba.sk/sluzby/kniznica/

Univerzitná knižnica U. P. J. Šafárika
Kováčska 26
041 80 Košice
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 557271219
E-mail: edcupjs@upjs.sk
Internet: www.library.upjs.sk

Univerzitná knižnica UMB
Tajovského 51
974 01 Banská Bystrica
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 484465316
E-mail: eva.holla@umb.sk
Internet: www.library.umb.sk/

Zastúpenia Európskej komisie a informačné kancelárie Európskeho parlamentu sú vo všetkých štátoch Európskej únie. V iných častiach sveta má Európska únia delegácie.

Zdá sa vám táto publikácia užitočná? Napište nám: comm-publi-feedback@ec.europa.eu.

Európska únia

